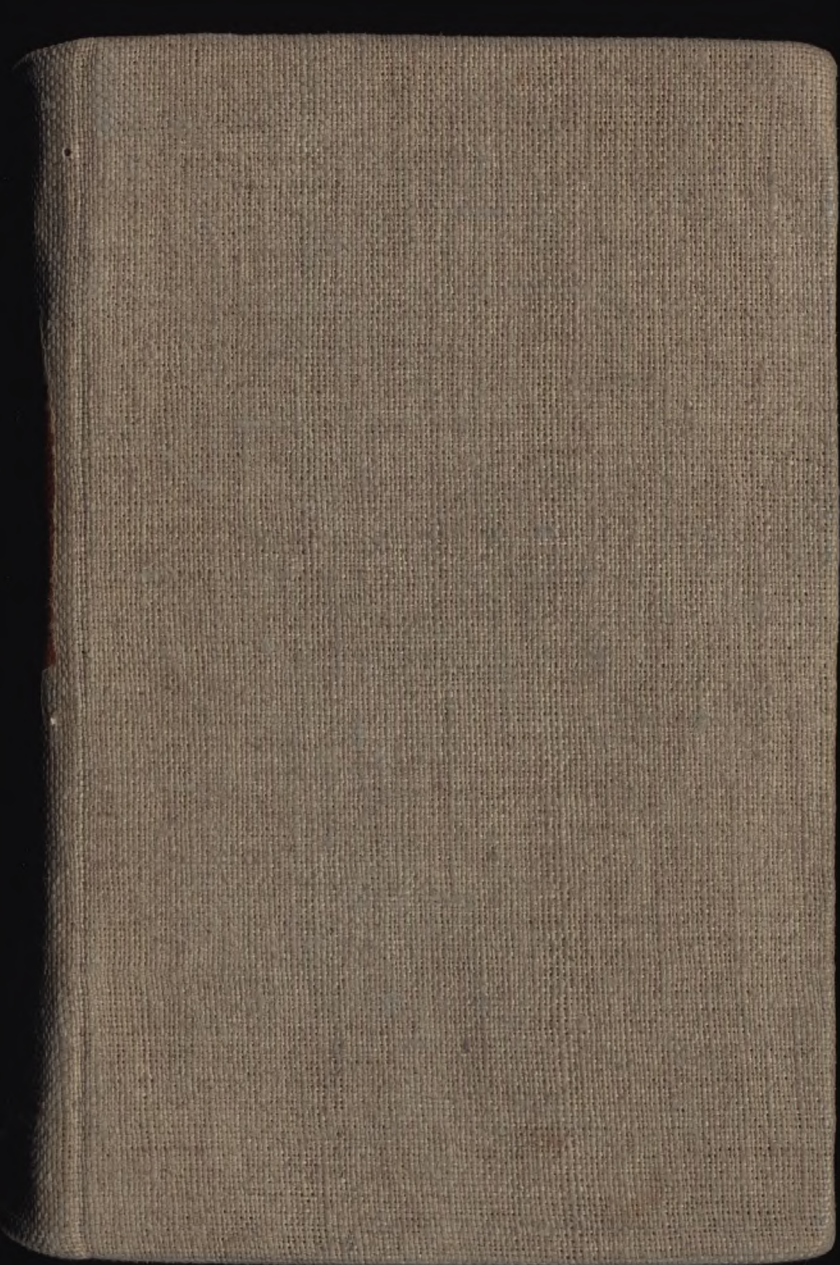

№ 52

Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

ÉLÉMENTS
DE
MYTHOLOGIE,

A l'usage des Ecoles du second âge
ou des adolescents.

Par
HUBERT WANDELAINCOURT.

Publiés en Français et en Polonais.

Ouvrage orné de trente deux figures,
representants
les différentes Divinités
des Anciens.

A BRESLAU,
chez GUILLAUME THEOPHILE KORN,
imprimeur libraire.

1804.

910.

POCZĄTKI MITOLOGII

do użytku w szkołach dla młodzieży
doroślejszej.

PRZEZ
HUBERTA WANDELAINCOURT.

Wydane po francusku i po polsku.

Dzieło przyozdobione obrazkami trzy-
dziestu dwiema,

które bóstwa starożytne
wystawiają.

W WROCŁAWIE,
u Wilhelma Bogumiła Kornatowskiego,
Księgarza i Drukarza.
1804.

292/299

~~11200~~

53055

ZBIORY ŚLĄSKIE

Akc VI Nr $\frac{49}{8}$ / 66 / C_P

ÉLÉMENTS
DE
MYTHOLOGIE.

POCZATKI
MITOLOGII.

É L É M E N T S
D E
M Y T H O L O G I E.

---

*De l'origine de la Mythologie
et de Métamorphoses.*

La Mythologie est l'histoire des Dieux, que les anciens peuples adoraient. Il paraît constant, et nous le prouverons ailleurs, que les premiers hommes ne reconnoissaient qu'un Etre suprême, qui avait créé le monde, et qui le gouvernait par des loix sages et immuables; mais, ne concevant pas

---

P O C Z Ä T K I
M I T O L O G I I.

O początku mitologii i przemienieniach.

Mitologia iest hystorya Bogów, którym starożytne narody cześć Boską oddawały. Zda się bydz niewątpliwym, i tego na innym dowiedzimy miejscu: iż pierwsi ludzie nie uznawali, tylko iednę Istność naywyższą, co świat, który stworzyła, niezmiennemi i mądremi rządziła ustawy; ale

comment un seul être pouvait être heureux, et prendre un soin particulier de toutes ses créatures, il lui substituèrent des Dieux subalternes, pour exécuter ses ordres, et accomplir ses vœux sur ses créatures. Jupiter lançait son tonnerre, Neptune maîtrisait les eaux de la mer à sa place, Apollon distribuait la lumière, Plutus les richesses etc. Là c'était Vénus, image de sa beauté; plus loin c'était Minerve, représentation de sa prudence; ailleurs c'était Junon, symbole de sa puissance; aucun coin de la terre, qui n'ait une Divinité subalterne, oracle du premier principe de toutes choses, et Dieu tutélaire des peuples confiés à ses soins. Cependant, l'idée de Dieu se dégradant insensiblement dans les esprits, les peuples en vinrent à n'avoir de la Divinité qu'une idée grossière, et la

nie poymuiac, iak iedno iestestwo, i rozciągnąć starania szczegulne do wszystkich swych stworzeń, i razem szczęśliwe bydź mogło, przybrali mu Bogów namiestniczych, coby iego pełnili rozkazy, i do porządku stworzeń rozciągnięte dokonywali zamiary. Tak Jowisz rzucał pioruny, Neptun na iego mieyscu morza wodom rozkazywał, Apollo roznosił światło, a Plutus bogactwa etc. Tam Wenus iego wyobrażała piękność, a Minerwa oznaczała rostopność, gdy Juno wszechmocności była figurą. Nie było zakąta na ziemi, któryby namiestniczego nie miał bostwa, wyrocznię pierwszego początku wszystkich rzeczy, a Boga obrończego ludu strąży iego poruczonego. W ten sposób iednak nieznacznie w umysłach Boga wyobrażenie się podliło, ztąd poszło, iż ludzie wyobrażenia tylko fizyczne

transformèrent dans des objets qui tombent sous les sens: ils finirent par rendre leurs hommages au soleil, à la lune et aux différens astres, parce qu'ils y remarquaient des traits de la divinité, sa grandeur et sa bienfaisance. Heureux! s'ils en fussent restés là! Mais ils s'avilirent jusqu'à adorer les animaux les plus monstrueux, et les créatures les plus méprisables, parce que leur théologie leur apprenait que ces créatures avaient été utiles à leurs Divinités ou à leur pays, ou parce qu'ils les craignaient plus que tous les autres. Depuis les poëtes embellirent toutes ces histoires de mille inventions et ornemens divers, qui ont répandu tant d'agrémens dans leurs ouvrages.

Les anciens distinguaient quatre ordres parmi les Divinités. Le premier ordre comprenait les Dieux su-

mieli o Bostwie, i przemienili go w przedmioty pod zmysły podpadające, a tak skończyli na bałwochwalni słońca, miesiąca, i różnych znamień niebieskich; z przyczyny; że w nich dostrzegali coś Boskiego; iego wielkość i iego dobroczynność. Szczęśliwi! gdyby na tym byli przestali! ale znizyli się aż do bałwochwalczenia zwierząt, dziwołogów i stworzeń naywzgardzeńszych, gdyż ich teologia uczyła: że te stwory użytecznemi ich Bostwom, albo ich kraiowi były, albo nakoniec, że się ich więcej nad inne bano. Z czasem poeci, ustroili wszystkie te dzieie w tysiące ozdob dowcipu, które tyle przyjemności dziełom ich nadały.

Starożytni na cztery porządki dzielili Bostwa. Pierwszy, zawierał Bógów naywyższych, znanych i czczo-

prêmes, connus et révéres de toutes les nations. Le second ordre était composé des Dieux inférieurs: ils n'avaient point de place marquée dans le ciel. De ce rang étaient les Divinités champêtres. Les demi-Dieux remplissaient le troisième ordre. Ceux-là tiraient leur origine d'un Dieu et d'une mortelle, ou d'un mortel et d'une Déesse. Les héros que leurs vertus avaient élevés jusqu'au ciel, trouvaient aussi leur place dans cette troisième classe. Enfin les métamorphoses ou changements, arrivés par la volonté des Dieux, formaient le quatrième ordre.

Au-dessus de toutes ces Divinités était placé le Destin, Divinité aveugle, sans doute pour donner à connaître, qu'il faisait tout, selon les règles immuables de sa justice éternelle, sans avoir égard au caprice et à la

ných od wszystkich narodów. Drugi składał się z Bogów niższych: Ci nie mieli miejsca wyznaczonego sobie w niebie. Z tego rzędu byli Bogowie polni. Poł-Bogowie zapelniali porządek trzeci. Ci pochodzili z którego z Bogów, a z matki śmiertelney, albo też oycy mieli człowieka, a matkę bostwo. Bohatyrowie, których cnoty aż do nieba wyniosły, mieli także miejsce, w tej trzeciej klasie. Na koniec, metamorfozy czyli przemienienia, z woli Bogów nastąpione, robiły czwarty porządek.

Nad temi wszystkimi Bostwami przełożone było Przeznaczenie, Bostwo ślepe; zapewnie, aby dać poznać iż wszystko działało, podług niewzruszonych prawideł sprawiedliwości swojej odwieczney, bez względu na dzi-

volonté des autres Dieux, qui tous doivent lui être soumis et lui obéir ponctuellement et sans résistance, ainsi que ses autres créatures. C'est pourquoi on le représentait avec une urne, dans laquelle était déposé le sort des humains; et un livre, où tout l'avenir était écrit.

La connaissance de la Mythologie a toujours entré dans le plan d'une instruction complète, et cela pour plusieurs raisons considérables. 1°. Elle nous facilite l'intelligence des meilleurs écrivains de l'antiquité, où l'on trouve mille traits de la Fable, et des poètes les plus estimés, qui en ont orné leurs ouvrages. 2°. Elle nous met à portée de connaître les sujets des ouvrages de peinture, de sculpture, de tapisserie etc. 3°. Elle nous représente, sous des emblèmes parlants, les malheurs, où l'homme

wactwa i wolą Bogów drugih, którzy wszyscy podlegać mu winni, i bez oporu, pilnie, równie iak inne stworzenia słuchać go byli obowiązani. To jest dla czego, wystawiano go z urną i księgą; w pierwszej, złożone były losy ludzkie; w drugiej, wszystka przyszłość zapisana była.

Wiadomość mitologii, była zawsze częścią rysu instrukcyi doskonałej, a to z powodów wielu ważnych. 1°. Ułatwia nam zrozumienie, i najlepszych pisarzów o starożytności, w których tysiące kawałków baiecznych się znajduie, i poetów najsławniejszych, którzy niemi dzieła swe zdobili. 2°. Uczy nas poznać rzecz dzieła malarzy, rzeźby, obiciów etc. 3°. Ona nam wystawia pod figurami mówiącemi nieszczęścia, na iakie się naraża człowiek, gdy się niecnot dopuszcza, i nagrody, iakie są zachowane dla

tombe, quand il devient vicieux, et les récompenses réservées à la vertu. Il n'y a pas une métamorphose, pas une fable, qui ne renferme un sens moral, et qui ne soit propre à corriger de quelque défaut et de quelque vice. Ceci demande quelques réflexions.

On a regardé jusqu'ici la Mythologie et l'histoire des Métamorphoses comme des fables, propres à amuser les enfants, et uniquement utiles à ceux qui veulent connaître les différents sujets, qui font l'objet de la peinture, de la sculpture ou des tapisseries, qui sont presque tous tirés de la Fable. On a même souvent craint de faire apprendre aux enfants les histoires fabuleuses, comme des connaissances plus propres à corrompre le cœur qu'à instruire l'esprit. Cela vient de ce qu'on s'est éloigné

cnoty. Niemasz metamorfozy, ani bajki iedney, któraby w sobie rozumienia niezawierała moralnego, i coby niemogła nas poprawić w iakiey przywarze lub niecnocie. To wymaga nieco rozwagi.

Uważano aż dotąd mitologią i dzieie przemienień, iak bajki godne bawić dzieci, i tym szczególnie potrzebna, którzy pragna poznać rzecz, co iest przedmiotem różnych obrazów, rzeźby, lub obiciów, a która zwykle z bajki bywa wzięta. Często nawet bano się, dać uczyć dzieci dzieiów baiecznych, rozumiejąc, iż ich wiadomość raczey zepsuć serce iak oświecić rozum potrafi. To ztąd pochodzi, iż się oddalono od prawdziwego ducha baiek, i mylnie tłómaczono ich poczęcie, które się gruntuie na zamiarach nay-

du véritable esprit des fables, et qu'on s'est trompé sur leur origine, qui est fondée sur les vues les plus morales et les plus dignes de la politique des anciens. Ils avaient fait des loix pour arrêter le crime et pour encourager à la vertu. Ce n'était pas assez pour le bonheur des Empires: il fallait rendre la vertu aimable et le vice odieux. De là l'origine, de la théologie des anciens, et de leurs Métamorphoses.

Les hommes sont nés avec de l'esprit, de la raison, une pente invincible vers ce qu'ils croient pouvoir contribuer à leur bonheur, et une voix intérieure qui les applaudit lorsqu'ils font bien, et les inquiète, quand ils font mal. Avec ces secours ils ont vu qu'il y avait une distinction essentielle entre le bien et le mal, entre la vertu et le vice; que la vertu fai-

moralniejszych, i naydogodniejszych polityce starożytnych. Napisali oni prawa, na wstrzymanie od zbrodni, a na zachęcenie do cnoty; lecz to nie było dosyć dla szczęścia narodów: trzeba było uczynić cnotę przyjemną, a zbrodnie omierzyć. Ztąd się wziął początek teologii starodawnych, i ich przemienień.

Ludzie z poczęciem swoim wzięli rozum, moc ducha i niewstrzymaną do tego skłonność, w czym pomoc do szczęścia swego znaleźć rozumieją. Wzięli równie i ten głos w wnętrznościach ukryty, który ich dobre czyny pochwała, za złe niepokoiem strofuie. Za pomocą takich własności, postrzegli ludzie, iż była istotna różnica między złym i dobrym, między cnotą i

sait le bonheur des particuliers et des États, et que le vice dégradait l'homme et détruisait la société. En conséquence ils ont mis les vertus et les vices en action et les ont personnifiés. Voici des exemples. La chaste Daphné est changée en laurier; l'innocente Philomèle, victime de la violence de Térée, devient un rossignol harmonieux, tandis que sa mère, coupable de la mort de son fils est changée en hirondelle, portant sur ses ailes la marque de son crime sanginaire, et Térée, l'incestueux Térée, en une huppe. Rien de plus volage et inconstant que l'impudique Actéon, aussi est-il changé en un chasseur et un cerf, symboles de l'inconstance et de la légèreté. Lycaon fut un homme vorace, et on feint qu'il fut changé en un loup. Ocyree est métamorphosée en une stupide jument, pour avoir

zbrodnią; iż cnota czyniła szczęśliwość narodów, i ludzi w szczególności, a zbrodnia podliła człowieka, i niszczyła narody. Ztąd poszło, iż cnoty i zbrodnie zosobiścili, i moc im działania nadali. Oto są przykłady. Dafne za cnotę czystości w laur się zamieniła; niewinna Philomel, ofiara gwałtu Tereusza, stała się luby m słowikiem, gdy iej matka, śmierci syna swego winna, wzięła postać iaskułki, zatrzymawszy na skrzydłach piętno krwi wylaney, a Tereusz, Tereusz kazirodzki, ptaka dudka stał się rodem. Nic tak płochym, ani niestałym, iak niewstydlivy Akteon; ale też za to przemieniony z łowca w ielenia, znak niestatku i lekkości. Lykaon był żarłok nienasycony, i zmyślono, że w wilka się zamienił. Ocyrea za to, iż udawała mądrostkę, w kłacz głupią przemienioną została.

fait le bel esprit. Nisus, poursuivant sa fille coupable, est changé en un milan et sa fille en alouette. Phaëton, Sisyphe, Tantale, les Danaïdes, ces grands coupables, sont des exemples mémorables des peines réservées proportionnellement aux crimes. Janus est représenté avec deux visages, parce qu'il usait bien du présent et prévoyait l'avenir. Midas, qui voulait faire le savant, eut des oreilles d'âne. Les signes du Zodiaque, les constellations, telles que la Lyre, la chevelure de Bérénice, Cassiopée, sont des monuments qui attestent combien l'antiquité avait en honneur les arts et les sciences, etc. etc.

Pouvait-on avoir une morale plus simple, plus courte, plus expressive, dans les tems où l'écriture n'était pas en usage, et où l'on ne se servait que de symboles et de figures pour

Nisus ścigaiacy przestępna swa córkę, wziął postać kani, a córka skowronka. Phaeton, Sisyp, Tantal, Danaidy, te wielkie zbrodniarze, pamiętnemi pozostali przykłady, iak w miarę przestępstw wyznaczone są kary. Janus ma dwie twarze, używał bowiem na dobre przytomności, i przyszłość przeglądał. Midas co chciał udawać uczonogo, ośle dostał uszy. Znaki zodyaku, konstellacyi, iako to Lyra, warkocz Berenisy, Kassiope, są pamiętniki dowodzące, ile starożytność szanowała sztuki i umiejętności. i. t. d.

Możnasz było mieć moralność więcej prosta, zwięzła, i wyraźniejsza w czasiech, gdy sztuka pisania nie była w zwyczaju, i gdy tylko używano symbolów, chyroglików, figur, dla poda-

transmettre à la postérité les faits mémorables, dignes d'être conservés?

---

*Des Champs Élysées et du
Tartare.*

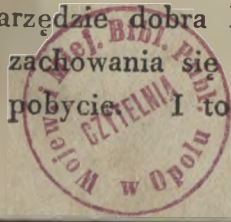
Toute l'antiquité était convaincue que l'homme est un composé d'un corps mortel et d'une ame immortelle; qu'il était né pour la société, et que la vertu était le feu élémentaire qui entretenait les Empires. Mais, sans révélation, aucun peuple ne pouvait être d'accord sur la destinée future de notre ame. Les uns supposaient qu'en quittant le corps notre ame passait dans un autre, instrument de son bonheur ou de son malheur, selon qu'elle s'était conduite

nia potomności rzeczy ważnych, zachowania w pamięci godnych.

O polach Elizeyskich, i
Tartarze.

Cała starożytność przekonana była, iż człowiek składał się z ciała śmiertelnego, i duszy nieśmiertelnej; iż był stworzonym do społeczności, i że cnota była żywiołem, co utrzymuje narody. Ale bez rewelacji lud pogodzić się nie mógł, względem przyszłego przeznaczenia duszy. Rozumieli iedni, iż dusza nasza wychodząc z iednego ciała wchodziła w drugie, iako narzędzie dobra lub doli iego, podług zachowania się swego w pierwszym pobycie. I to jest co nazy-

dans sa première habitation. „ C'est ce qu'ils appelaient la métempsycôse; les autres prétendaient que les ames, sorties du corps, passaient sous la conduite de Mercure, dans un lieu souterrain, où étaient d'un côté le Tartare et de l'autre les Champs Elysées. Là, les ames qui avaient mené une vie pure et innocente, vivaient parfaitement heureuses et jouissaient d'un torrent de délices, qui se renouvelaient sans cesse; et celles des méchants y étaient cruellement tourmentées par le ver rongeur de leur conscience, et par les Furies vengeresses de leurs crimes. Après un tems limité, les mêmes ames buvaient des eaux du fleuve Léthé, qui avait la propriété de faire oublier le passé, et quittaient ce séjour de délices et de peines pour venir animer de nouveaux corps. Voici un abrégé de ce

wali, metempsychosis. Drudzy dowodzić chcieli, iż dusze wyszły z ciała, za przewodnictwem Merkuryusza, wstępowały w podziemne mieszkania; gdzie z iedney strony był Tartar czyli piekło, z drugiej, pola Elizeyskie. Tam dusze, które życie pędziły czyste i niewinne, żyć na nowo zaczęły w zupełnym szczęściu, używając zbiegu rokosz, które się bezprzestannie odnawiały; Dusze zaś winowayców, gryzota sumnienia, i przez Furię pomsty okrutnie za swoje zbrodnie męczone były. Po niejakim wymierzonym czasie, też same dusze piły wodę z rzeki Lethei, która miała dar zaglądzieć w pamięci przeszłość, i porzucały te zamieszkania rozkoszy czy męki, aby na powrót nowe ożywiły ciała. Przebieżmy po krótku to, co poeci rozgłaszali względem tych mieysc podziemnych,

que les poètes ont débité touchant ces lieux souterrains.

Aux environs de Memphis, ville d'Égypte, il y avait un lac nommé *Achéruisie*, au-delà duquel on enterrait anciennement les morts. Après les avoir embaumés on les portait sur le rivage; là, des juges proposés examinaient la vie qu'ils avaient menée; ils écoutaient les accusateurs qui se présentaient; et, si les défunts étaient reconnus avoir été criminels, on transportait leurs corps de l'autre côté du lac dans une barque, où ils étaient précipités, comme indignes de la sépulture, dans l'endroit où l'on jetait les cadavres des animaux. Au-delà de ce lac, il y avait des bois délicieux, un temple et deux marais, le Cocyte et le Léthé. Ces lieux étaient destinés à ceux qui avaient mené une vie irréprochable et digne de louanges.

W okolicy Memfis, miasta Egiptu było jezioro nazwane Acherusia, za którym chowano dawniej umarłych. Ubalzamowawszy ich ciała zanoszono je na tanto pobrzeże, gdzie sędziowie wyznaczeni, sposób pędzonego ich życia roztrząsali; słuchali oskarżycielów, co na nich skargi przynosili, i jeżeli umarli za winowayców uznani zostali, przewożono ich ciała w łodzi na drugi brzeg jeziora, aby iako niegodni pogrzebu, wyrzuceni zostali w miejsca gdzie była kostnica bydła. Za tymże jeziorem, gay był rozkoszny, iedna świątynia, i dwa trzęsawiska Kocytu i Lethy. Te miejsca były przeznaczone dla tych; którzy bez skazy pędzili życie i chwały godne. Poeci, którzy wszystko ustroić, i zosiłścić cnoty równie iak zbrodnie umie-

Les poètes, qui savent tout embellir, et personnifier les vertus et les vices, ont ainsi décrit ces habitations des Mânes.

Pluton, ce Dieu mélancolique, avait l'empire des morts; trois juges devaient examiner les âmes à mesure que Mercure les amenait à leur tribunal. Ces juges étaient Minos, Éacus et Rhadamante, hommes célèbres pendant leur vie mortelle, par leur justice et leur intégrité; trois Furies, Tisiphone, Mégère et Alecto, présidaient aux châtimens des coupables; trois Parques étaient continuellement occupées à filer les destinées des hommes: la plus jeune, nommée Clotho, tenait la quenouille; Lachésis tournait le fuseau, et Atropos avec le ciseau fatal, tranchait le fil de la vie. Il y avait dans les Enfers quatre fleuves, l'Achéron, le Styx, le Cocyte

li, w następujący sposób opisali to mieszkanie duchów.

Pluton, ten Bóg ponury panował nad umarłemi. Trzej sędziowie musieli sadzić dusze kolejną, iak ie Merkury przystawiał przed ich trybunał. Tych sędziów imiona były: Minos, Éakus, i Radamant, ludzie niegdyś w swym życiu sławni przez sprawiedliwość i niewinność. Trzy Fury, Tisifona, Megera, i Alekto, władnęły karą zawinionych. Trzy Parki bezprzerwanie przędły pasmo przeznaczeń człowieka: najmłodsza z nich Kłoto miała kądziel, Lachesis przędła ośnowę życia, a Atropos nożyce nieszczęsnemi przecinała nić iego. W pieklach były rzeki cztery, Achéron, Styx, Kocyt, i Flegeton. Przewoźnik imieniem Karon, przewoził cienie w swej

et le Phlégéon. Un nautonnier, nommé Caron, passait les ombres dans sa barque d'écorces, après en avoir exigé une pièce de monnaie pour leur passage. Le chien Cerbère, qui avait trois têtes hérissées et trois gueules aboyantes, gardait l'entrée des Enfers, et empêchait que les morts n'en sortissent et que les vivants n'y entrassent.

---

barce z kory zrobioney, kazawszy sobie cło za przewoz opłacić. Pies Cerber, który miał trzy głowy naieżone, i trzy do szczekania paszczęki. strzegł wchodu do piekła, broniąc aby z niego nie wyszli umarli, żywi zaś nie weszli.

PREMIÈRE PARTIE.

Des grandes Divinités.

TITAN ET SATURNE.

Le Ciel et la Terre passaient pour les plus anciens des Dieux. Ils eurent pour fils Titan et Saturne ou le Temps.

Saturne, fils d'Uranus et de Vesta, ou du Ciel et de la Terre, était frère puîné de Titan. Ce dernier, pour condescendre aux vœux de sa mère, lui céda son droit d'aînesse, à condition de ne point élever d'enfants mâles. En exécution de ce traité, Saturne dévorait tous ses enfants au moment de leur naissance. Déjà Vesta,

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Bóstwa wielkie.

TYTAN I SATURN.

Za najdawniejszych Bogów, poczytano, Niebo i Ziemię. Mieli synów Tytana, i Saturna, czyli Czas.

Saturn syn Urana i Westy, czyli Nieba i Ziemi, był bratem młodszym Tytana. Ten ostatni dogadzał życzeniom matki, ustąpił mu prawa starszeństwa, z warunkiem, aby nie wychował dzieci płci męskiej. Na zadosyć uczynienie takowej umowy, Saturn pożerał w momencie poczęcia wszystkie swe dzieci. Już Vesta córka

sa fille aînée, Cérès, Junon et Neptune avaient été dévorés, lorsque Cybèle ou Rhéa étant grosse et voulant sauver son enfant, s'en alla dans l'île de Crète, où elle accoucha de Jupiter qu'elle fit nourrir secrètement par deux Nymphes du pays: elle recommanda son enfance aux Curètes, autrement dits Corybantes. C'étaient des prêtres fort savants dans la religion et dans le métier des armes. Ces Curètes dansaient autour de l'ancre où Jupiter était caché, et en frappant leurs boucliers avec leurs lances, ils faisaient assez de bruit pour empêcher que Saturne ne pût entendre ses cris. La chèvre Amalthée le nourrit de son lait. En reconnaissance il la plaça dans le ciel, et donna une de ses cornes aux Nymphes qui avaient pris soin de son enfance. C'est ce qu'on appelle la

wycia przeraźliwe, na wyrażenie swych żalów po śmierci Atysa, w którym się Cybella aż do utracenia zmysłów kochała, on zaś tak nia pogardzał, iż raczej śmierć sobie zadać, iak uleźć żądzom obłąkaney Bogini wolał. Umarł pod sosną, która z tey przyczyny iemu poświęconą została.

W Rzymie obchodzono święto Cybelli z wielkimi obrządkami. Dawano iey corocznie na ofiarę, imieniem pretorów, maciore, przez ręce iednego z iey kapłanów, i iedney ksieni Wenery.

CÉRÈS.

Cérès, fille de Saturne et de Cybèle, était Déesse de l'agriculture et faisait son séjour ordinaire dans la ville d'Enna en Sicile. Près de là était le lac Pergus, couvert de cygnes qui faisaient entendre jour et nuit leurs chants harmonieux. Les arbres, dont il était environné, y entretenaient une agréable fraîcheur, la campagne d'alentour était émaillée des plus belles fleurs et il y régnait un printems perpétuel. Cependant les Géants, que Jupiter avait vaincus, faisaient les plus grands efforts pour se délivrer du fardeau des montagnes qu'il avait entassées sur eux et qui les accablaient. Les secousses, qu'ils donnaient à la terre en se remuant, la faisaient trembler jusqu'à

CERES.

Ceres, córka Saturna i Cybelly, była Boginia rolnictwa, i zwykle w mieście Ennie w Sycylii mieszkała. Nie daleko iey pobytu, było iezioro Pergus, łabedziami okryte, które dniem i nocą melodyjne wydawały głosy. Drzewa, któremi były otoczone, luby chłód sprawowały; okolicy całej obszary ubarwione były naypiękniejszymi kwiaty, tak iż tam niezmiennie panowała wiosna. Z tym wszystkim, rod olbrzymów, których Jowisz był zwyciężył, iak naywiększe czynili wysilenia, by zwalić z siebie mogli gór ciężar, które on na nich był zakupił, i któremi ich był przywalił. Tu wzruszeniem się swoim, tak ziemią zatrząsli, iż aż na swoich drzwała pokładach, i w ciemne panowania Plutona

ses fondements et portaient l'épouvante dans le sombre royaume de Pluton. Ce Dieu craignit que l'Enfer ne s'ouvrit et que les ombres ne revissent la lumière du soleil. Il quitte son trône et monte sur un char attelé de chevaux noirs; il veut examiner par lui-même les fondements qui soutiennent la Sicile, et après avoir reconnu qu'ils sont en bon état, il se promène dans la campagne avant de reprendre la route des Enfers. Vénus, l'ayant vu de dessus le sommet du mont Erix, engagea Cupidon son fils à le blesser d'un de ses traits les plus perçants. Aussi-tôt que Pluton en eût reçu l'atteinte, il aperçut Proserpine, fille de Cérés et de Jupiter, qui s'amusait avec ses compagnes à cueillir des fleurs dans les rians boccages des environs d'Enna. Il en de-

zaszła trwoga. Już się ten Bóg lękać począł, aby się nieotworzyło piekło, i duchy światła słońca znowu nie uyrzały. Zszedł z tronu zaczym swego i wsiadł na rydwan zaprzęgu koni czarnych; własnymi chce widzieć oczyma pokłady na których Sycylia stoi, i gdy się o ich dobrym przekonał stanie, przechadza się po polach, przed powrotem swoim do pieków. Tu uyrzawszy go Wenus z wierzchołka góry Erix, zobowiązała syna swego Kupidyna, aby go która z swych strzał nayprzenikliwszych uranił. Co tylko postrzał Plutona dosiagli, uyrzał Prozerpine, córkę Cerery i Jowisza, która z swemi towarzyszkami bawiła się zrywaniem kwiatów w rozkosznych gajkach okolic Enny. Pokochał się w niej, i niebawnie przedsięwziął gwałtem ją porwać; podchlebiać bowiem sobie nie mógł, aby się z nim dobrowolnie

vint amoureux et prit sur-le-champ le parti de l'enlever; car il ne pouvait se flatter qu'elle l'épousât volontairement. Une Nymphé nommée Cyané, qui demeurait dans un étang, qui depuis a porté son nom, voulut l'arrêter dans son passage et lui reprocha vivement l'injure qu'il faisait à la jeune princesse. Pluton, sans l'écouter, frappe la terre de son sceptre et s'ouvre une route qui le conduit dans son royaume. Cyané s'abandonna aux larmes, et à force de pleurer, toute sa peronne se tourna en eau, et on la vit se fondre et disparaître dans l'étang, dont elle était la Nymphé tutélaire.

Cependant Cérés cherche sa fille de tous côtés. Elle allume des flambeaux dans les fournaises du mont Etna, et va de l'aurore au couchant sans se reposer ni le jour ni la nuit.

zaślubiła. Nimfa nazwana Cyane, co w pewney bawiła sadzawce, później od niej nazwaney, chciała go przytrzymać i z żywością wyrzucała mu krzywdę, które młodey wyrządzał xiężniczce. Nie słucha iey Pluton, uderza swym berłem w ziemię i otwiera sobie drogę, co go do iego wiodła królestwa. Cyane łom się poruciła, i z ustawicznego płaczu, cała iey osoba w wodę się przeistoczyła, widziano, iak się roztopiła i znikła w sadzawce, ktorey obrończa była nimfa.

Tym czasem Ceres po wszystkich stronach szuka swey córki. W rozpalonych czeluściach góry Etny zapala pochodnie, i niespocząwszy dniem i nocą, od wschodu na zachód chodzi.

vint amoureux et prit sur-le-champ le parti de l'enlever; car il ne pouvait se flatter qu'elle l'épousât volontairement. Une Nymphe nommée Cyané, qui demeurait dans un étang, qui depuis a porté son nom, voulut l'arrêter dans son passage et lui reprocha vivement l'injure qu'il faisait à la jeune princesse. Pluton, sans l'écouter, frappe la terre de son sceptre et s'ouvre une route qui le conduit dans son royaume. Cyané s'abandonna aux larmes, et à force de pleurer, toute sa personne se tourna en eau, et on la vit se fondre et disparaître dans l'étang, dont elle était la Nymphe tutélaire.

Cependant Cérés cherche sa fille de tous cotés. Elle allume des flambeaux dans les fournaises du mont Etna, et va de l'aurore au couchant sans se reposer ni le jour ni la nuit.

zaślubiła. Nimfa nazwana Cyane, co w pewney bawila sadzawce, później od niey nazwaney, chciała go przytrzymać i z żywością wyrzucała mu krzywdę, które młodey wyrządzał xiężniczce. Nie słucha iey Pluton, uderza swym berłem w ziemię i otwiera sobie drogę, co go do iego wiodła królestwa. Cyane łzom się poruciła, i z ustawicznego płaczu, cała iey osoba w wodę się przeistoczyła, widziano, iak się roztopiła i znikła w sadzawce, której obrońcą była nimfą.

Tym czasem Ceres po wszystkich stronach szuka swej córki. W rozpalonych czeluściach góry Etny zapala pochodnie, i niespocząwszy dniem i nocą, od wschodu na zachód chodzi.

désolée qu'auparavant, monte sur son char pour aller porter ses plaintes à Jupiter; et les yeux baignés de larmes, avec toutes les marques du plus violent désespoir, elle lui redemande sa fille, qui est aussi la sienne. Le souverain des Dieux sensible à cette douleur, consent au retour de Proserpine; mais il lui déclare que le Destin, dont les arrêts sont irrévocables, y a attaché une condition. Il fallait qu'elle n'eût pris aucune nourriture depuis qu'elle était dans les Enfers. Proserpine, malgré sa douleur, avait cueilli une grenade dans le jardin de Pluton et en avait sucé quelques grains. Ascalaphe, fils de l'Achéron et d'Orphné, Nymphe du lac d'Averne, la vit manger et l'alla dénoncer à Pluton, ce qui mit un obstacle à son retour. Proserpine, indignée de

wnieyszą całą oddychając rozpacz, żada po nim powrotu swej córki, która razem jest i iego. Samowładzca Bogów dotknięty tym żalem, na powrót Proserpiny pozwala; lecz ją obwieszcza, iż los, którego wyroki są niecofnięte, ieden był przyłączył warunek. Potrzeba było, aby porwana, od czasu iak bawiła w pieklach, żadney nie była wzięła karmi. Prozerpina mimo swe żale, w ogrodzie Plutona zerwała granatowe iablko i niektóre z niego wysłała ziarka. Askalap, syn Acherona i Orphnei, nimfy ieziora Aworneńskiego, ją widział iak iadła, i oskarżył przed Plutonem, i to było przeszkodą do iey powrotu. Prozerpina oburzona na długi ięzyk Askalapiego, przemieniła go w puchacza, chcąc aby krzyk iego żalobny wrażał boiaźń i zgrozę. Jednakże Jowisz zrobił układ między Cererą i Plutonem; warunek zapadł,

l'indiscrétion d'Ascalaphe, le changea en hibou, et voulut que ses cris funèbres inspirassent la crainte et l'horreur. Cependant Jupiter ménagea un accord entre Cérès et Pluton; et la condition fut que Proserpine demeurerait six mois chaque année avec son époux et six mois avec sa mère.

On représentait Cérès sous la figure d'une femme couronnée d'épis, ayant beaucoup d'embonpoint, et tenant d'une main une tige de pavot et de l'autre une faucille.

J U P I T E R.

Jupiter, fils de Saturne et de Cybèle ou de Rhée, fut le plus puissant des Dieux de l'antiquité. Nous avons vu comment il fut élevé

ze Prozerpina sześć miesięcy, w roku każdym, mieszkać będzie z swym mężem, a sześć miesięcy z swą matką.

Wyobrażano Cererę, w osobie niewiasty kłosaми uwieńczoney, otyłej, w iedney ręce trzymając kłaczę maku, sierp w drugiey.

J O W I S Z.

Jowisz, syn Saturna i Cybelli albo Rhei, był w starożytności naysilniejszy z Bogów. Widzieliśmy iak był wychowany przez Kuretow, i iak do-

par les Curètes, et comment il parvint à chasser son père du ciel. Il disposa ensuite de l'empire de l'Univers, prit, pour sa part, le royaume du ciel et de la terre, donna l'empire de la mer à Neptune, son frère, et celui des Enfers à Pluton, son autre frère. Il ne fut pas tranquille dans les commencements de son règne: Titan, oncle de Jupiter, vit avec peine le gouvernement passer aux enfants de son frère; il suscita, contre l'usurpateur, les Titans, fils de la Terre et d'Uranus. Jupiter, les voyant s'approcher, appela tous les Dieux à son secours; la plupart furent saisis d'épouvante, et abandonnèrent le ciel pour se réfugier en Egypte, où ne se croyant pas assez en sûreté, ils se cachèrent sous différentes formes de plantes et d'animaux.

kazał wygnać oyca swego z nieba. Z czasem rządził światem całym, królestwo nieba i ziemi wziął dla siebie w działo, panowanie nad morzem oddał Neptunowi, iednemu z swych braci, a drugiego Plutona na tronie piekłów osadził. Początki panowania iego nie były spokojne: Tytan, stryj Jowisza z przykrością widział, na synów brata rządy spadłe, pobudził więc naprzeciwko przywłascicielowi Tytanów, Ziemi i Urana synów. Jowisz zbliżających się ich widząc, wszystkich Bogów w pomoc wezwał; zatrwożyła się z nich część większa, i porzucili niebo, szukając schroni w Egipcie, gdzie nie dość ubezpieczonemi bydz się rozumiejąc, pod różnemi kształtami roślin i zwierząt się ukryli.

Bacchus fut, dit-on, le seul qui n'abandonna pas Jupiter. Quoiqu'il en soit, après un combat long-tems douteux, ce Dieu triompha de ses agresseurs, précipita les uns dans le Tartare, et enferma les autres sous le mont Etna. Les plus fameux de ces Géants sont Encélade, Briarée à cent bras, et Typhée, moitié homme et moitié serpent.

Bientôt après Jupiter eut un autre sujet de chagrin. Prométhée, fils de Japhet, l'un des Titans, prit du limon et en forma des hommes; pour les animer, il s'éleva jusqu'aux cieux, et s'étant approché du char du soleil, il déroba quelques-uns de ses rayons. Jupiter, pour punir sa témérité, donna ordre à Vulcain, forgeron des Dieux, de l'attacher sur le mont Caucase avec de grosses chaînes de fer. Ensuite, il envoya

Bachus ieden tylko był, mówią, który nieodstąpił Jowisza. Jakożkolwiek bądź, po boiu długo wątpliwym, Bóg ten swoich zwyciężył naieżdców, do Tartaru wtrącił iednych, drugich na górze Etnie zawarł. Najsławnieysi z tych olbrzymów byli: Enceladusz, Briareusz o stu barkach, i Tyfeusz wpół wąż i wpół człowiek.

Niebawnie przyczyna inna zasmuciła Jowisza. Prometheus syn Japeta, ieden z Tytanów, nabrał błota, i stworzył ludzi; żeby ich ożywić, wznosił się aż do niebios, i do kregu zbliżony słońca, wyrwał mu kilka promieni. Jowisz na ukaranie takiey zuchwałości, wydał rozkaz Wulkanowi, Bogów kowalowi, aby go ciężkimi żelazca łańcuchy do Kaukazu przykuł góry. Wysłał potym orła czy sępa, który co dzień nieszczęśliwemu

un aigle ou un vautour, qui dévorait chaque jour une partie du foie de ce malheureux, et chaque nuit le foie renaissait, pour fournir continuellement une nouvelle pâture à l'oiseau carnassier, occupé à le tourmenter, et à perpétuer la durée de son supplice. Les Dieux touchés de cette cruelle punition, voulurent en adoucir la douleur, et lui formèrent une femme, qu'ils appelèrent Pandore; c'est-à-dire: assemblage de tous dons, parce qu'ils concoururent tous à la rendre parfaite. Vénus lui donna la beauté; Pallas, la sagesse; Mercure, l'éloquence, etc. Jupiter, pour tromper leur espérance, fit aussi son présent, et ordonna à cette femme d'aller trouver Epiméthée, frère de Prométhée, et de lui remettre une boîte, qui renfermait tous les maux. Epiméthée eut

chêne wydzierał wątroby; odradzała się ona co noc, aby krwiożerczemu ptakowi na pastwie nie brakło, który Prometheusa zawsze męczyć, i uwieczniać jego miał katownie. Tą okrutną karą dotknięci Bogowie, chcieli w niej ośłodzić boleść cierpiącemu, utworzyli mu małżonkę, którą Pandorą nazwali; to jest, zbior wszystkich darów, albowiem na iey udoskonalenie, wszystkie się Bostwa przyłożyły. Wenus iey dała piękność, Pallas mądrość, Merkury wymowę i. t. d. Jowisz, aby ich zawiodł nadzieie, dar także od siebie iey uczynił, rozkazawszy, aby poszła do Epimethea, Prometheusa brata, i oddała mu puszkę, która wszystkie w sobie zamykała nieszczęścia. Otworzył ją Epimetheus, ciekawością zdięty, coby w sobie zamykała, a w tym, choroby, przykrości, utrapienia, i wszystkie inne nieszczęścia, co ludzi męczą,

la curiosité de voir ce qu'elle contenait, l'ouvrit, et sur-le-champ, les maladies, les peines, les soucis, et tous les autres maux qui tourmentent les hommes, sortirent en foule de la boîte fatale, et se répandirent sur la terre; il ne resta au fond que l'espérance, unique ressource des malheureux.

Jupiter, délivré de tous ses ennemis, s'abandonna sans retenue à toutes ses passions, et prit différentes formes pour séduire les femmes. C'est ainsi que les payens crurent pouvoir autoriser leurs désordres, par l'exemple de leurs Dieux. D'ailleurs les passions, quand elles sont poussées à l'excès, portent l'homme à des désordres, qui le rendent semblable aux bêtes les plus hideuses. Ce Dieu se transforma en aigle, pour enlever Ganymède, fils

wyszły hurmem z zawisney puszki, i ziemię zalały. Nadzieia się tylko na dnie została, iedyna dla nieszczęśliwych pociecha.

Jowisz z wszystkich oswobodzony nieprzyaciół, bez powściągnięcia wszelkiego rodzaju namiętnościom dał się opanować, i dla uwiedzenia płci żeńskiej, w różne się przebierał postaci. To iest dla czego poganie w przykładzie swych Bogów, rozumieli znajdować wolność do życia rozpustnego. Jak zwykle gdy passye rozchełznone zostaną, wiodą człowieka do nieumiarkowanych żądźów, które go z nayochniejszymi porównywią bydły. Ten Bóg przemienił się

de Tros, roi des Troyens, à qui il donna la fonction de verser aux Dieux le précieux nectar. Il prit la forme d'un taureau, pour enlever Europe, fille d'Agénor, roi de Phoenicie. Il se transforma en pluye d'or, pour corrompre Danaé, fille d'Acrisius, roi d'Argos; en cygne, pour gagner Léda, femme de Tyndare, roi de Sparte, etc. Il eut aussi un grand nombre de femmes, dont la plus considérable fut Junon, sa soeur.

On représentait Jupiter de plusieurs manières; mais la plus ordinaire était sous la figure d'un homme majestueux, avec une barbe longue et épaisse, assis sur une trône, tenant la foudre de la main droite, et de l'autre la figure de la victoire. Il avait à ses pieds un aigle dont les ailes étaient déployées; quelquefois

w orla, dla porwania Ganimedę, syna Trosa, króla Trojańskiego, któremu zdał urząd nalewania Bogom nektar drogi. Żeby unioś Europę, córkę Agenora, króla Fenińczyków, zamienił się w byka. Dęszcem spadał złotym, aby uwiodł Danaę córkę Akryzjusza, króla Argos; żeby pozyskał Ledę, żonę Tyndara, króla Spartańskiego, wziął na się postać łabędzia, i. t. d. Prócz tego miał żon wiele, z których najznaczniejszą była Juno, siostra jego.

Różnie wyobrażano Jowisza, ale najzwyczajnie w osobie człeka poważnego, z brodą długą i gęstą, siedzącego na tronie, trzymając w ręce prawey piorun, w lewey obraz zwycięstwa. Przy nogach swoich miał orla z rozpostartemi skrzydłami, który czasem trzymał piorun w szponach, albo też spoczywał na berle. Obok niego stoi

cet aigle portait la foudre dans ses serres; d'autrefois il était posé sur le haut du sceptre. Le respect et l'équité sont à ses côtés, et devant lui, deux vases, qui contiennent le bien et le mal, qu'il répand à son gré sur la race humaine.

JUNON.

Junon était la fille de Saturne et de Rhée, soeur et femme de Jupiter, et par conséquent reine des Dieux. Elle fut nourrie par l'Océan et par Thétis, sa femme. Les Heures prirent soin de son éducation; car les Heures étaient regardées comme des Déesses, dont les fonctions étaient d'ouvrir le ciel et de le fer-

uszanowanie i sprawiedliwość, a przed nim dwa naczynia, zawierające w sobie złe i dobre, które podług swego upodobania, na rod ludzki rozlewa.

JUNO.

Juno była córką Saturna i Rhei, siostrą i żoną Jowisza, a przez to królową Bogów. Wykarmioną była przez Thetis, Oceanu małżonkę. Godziny miały staranie około iey wychowania, godziny bowiem uważane były iako Boginie, które z urzędu swego, mocą pewnego spustu, otwierały i zamykały niebo.

mer au moyen d'une trappe qu'elles levaient et baissaient.

Lorsque Jupiter épousa Junon, il donna ordre à Mercure d'inviter à ses noces tous les Dieux, tous les hommes et tous les animaux. Une seule Nymphé, nommée Chélonée, qui n'approuvait pas ce mariage, chercha des prétextes pour n'y pas assister. Mercure, pour la punir, la précipita dans un fleuve, la changea en tortue, l'obligea de porter sa maison sur le dos, et la condamna à un silence éternel. C'est de là qu'on a regardé la tortue comme le symbole du silence.

Comme Jupiter était libertin et fort déréglé dans ses mœurs, Junon se brouilla plusieurs fois avec lui pour ses infidélités. Les poètes font souvent mention de sa jalousie, de ses emportemens, de l'aigreur de

Gdy się Jowisz żenił z Junoną rozkazał Merkuremu, aby na gody nowożeńskie wszystkich Bogów, wszystkich ludzi, i wszystkie zwierzęta zprosił. Jedna tylko nimfa Chelonea nazwana, co przeciwko temu była małżeństwu, szukała pozoru nie być przytomną świętu. Merkury na karę wtrącił ją w rzekę, przemienił w żółwia, przymusił do noszenia sobie pomieszkania na grzbiecie, i na wieczne skazał ją milczenie. Z tego pochodzi, iż żółwia jako znak milczenia uważano.

Że Jowisz był bez pewnych prawideł, i na wszystkę w pożyciu rozpuszczony swawolę, Juno za jego niewierności częstokroć z nim się pokłóciła. Jey zazdrość, popędliwość, zaiętrzony umysł, często opisują poeci. Przed-

son esprit. Elle prit à tâche de persécuter Hercule, Bacchus et les autres enfans, fruits des débauches de son mari.

On donne à Junon quatre enfans; Hébé, Déesse de la jeunesse; Lucine, qui présidait aux accouchemens; Vulcain, ce fameux forgeron des Dieux; et Mars, le Dieu de la guerre.

Iris était la messagère de cette Déesse; et comme la conduite de son mari l'inquiétait sans cesse, elle le fit épier par un homme nommé Argus, qui avait cent yeux, dont cinquante veillaient pendant que les cinquante autres dormaient.

Jupiter, qu'un espion si vigilant incommodait, chargea Mercure de l'en délivrer, ce qu'il fit en l'endormant par les charmes d'une flûte douce, qui lui fit fermer tous ses yeux.

siewzięła iak nymocniey prześladować Herkulesa, Bachusa, i inne dzieci, rozwiążności męża plody.

Czworo dzieci przyznawano Junonie: Hebe, Boginią młodości, Lucinę, co nad połogami dozór miała, Wulkaną, tego sławnego Bogów kowala, i Marsa, Boga wojen.

Tęcza była posłannicą tej Bogini; a że ją sprawowanie się męża bezprześcannie niespokojną czyniło, szpiegować go stoocznemu człowiekowi, nazwanemu Argus, kazała, z którego oczu pięćdziesiąt czuwało, gdy drugie zasnęły pięćdziesiąt.

Jowisz, któremu szpieg tak czuyny niedogody sprawiał, polecił Merkuremu, aby go od niego uwolnił. Dopełnił zlecenia, gdy mu lubością flegmiku milego, wszystkie oczy uspił. Zabił

Il le tua; et Junon, pour immortaliser sa mémoire, le métamorphosa en paon, attacha ses yeux à la queue de cet oiseau, et voulut qu'il lui fut consacré.

Comme femme de Jupiter, elle avait en partage tous les royaumes, et toutes les richesses. Elle offrit tout cela au berger Paris, pour l'engager à déclarer sa beauté supérieure à celle de Minerve et de Vénus.

On représentait ordinairement Junon sous la figure d'une femme assise sur un trône, tenant d'une main un sceptre, de l'autre un fuseau, avec une couronne de rayons sur sa tête, et un paon à ses pieds. Quand elle voyageait, elle en avait toujours deux attelés à son char.

go potym; tu Juno, aby pamięć iego nieśmiertelna zrobiła, przemieniła go w pawia, i osadziła oczy mu własne w ogonie ptaka, który, aby iey poświęconym został, wola swa oświadczyła.

Jako zona Jowisza miała w swym dziale wszystkie królestwa i wszystkie bogactwa. Te wszystkie ofiarowała darem pastuszkowi Parysowi, chcąc go zobowiązać, aby ją piękniejszą od Minerwy i Wenery bydz uznał.

Wyobrażano zwykle Junonę pod postacią niewiasty na tronie siedzącej, trzymając w iedney ręce berło, w drugiej kadziel, z koroną promieni na głowie, i z pawiem u nóg. W iey podróżach zwykle sprzężone te dwa ptaki iey rydwan ciągnęły.

APOLLON.

Apollon était fils de Jupiter et de Latone; mais celle-ci eut mille peines pour trouver une place où elle pût accoucher, parce que Junon, sa rivale, et femme de Jupiter, avait suscité contre elle le serpent Python, qui la poursuivait sans relâche. Neptune cependant touché du triste état de Latone, fit, d'un coup de trident, sortir du fond de la mer, l'île de Délos, où la Déesse réfugiée accoucha d'Apollon et de Diane. Le premier soin du jeune Dieu fut de venger sa mère des persécutions du serpent Python, qu'il tua à coup de flèches, après un long combat. C'est cette victoire qui fut, dans la suite, célébrée

APOLLO.

Apollo był synem Jowisza i Latony, która tysiąc miała trudności znaleźć do połogu miejsce, gdyż Juno iey rywalka i żona Jowisza pobudziła przeciwko niej Pithona węża, który ją, bez dania odpoczynku, ścigał. W tym Neptun, położeniem nieszczęśliwym Latony dotknięty, przez iedno uderzenie swym trójzębnym berłem, wyprowadził z przepaści morza wyspę Delos, na której Bogini schroniona, powiła Apollina i Dyanę. Naypierwszym staraniem było młodego Boga, zemścić się krzywdy matki na wężu Pithonie, którego po długiej walce pociskiem strzały ubił. To iest zwycięstwo, które, z czasem obchodzone było w igrzyskach Pithyiskich, gdzie się nayszcze-

par les jeux Pythiens, où l'on s'exerçait particulièrement à chanter, à danser, à jouer des instruments. Les vainqueurs de ces jeux étaient couronnés de laurier, plante favorite d'Apollon, depuis son aventure avec Daphné, jeune Nymphé, fille du fleuve Pénée, que son père changea en laurier, pour la dérober aux poursuites criminelles de ce Dieu. Apollon orna, dans la suite, sa lyre et son carquois de laurier, il en couronna sa tête, et voulut que les généraux romains en fussent couronnés pour aller en triomphe sacrifier au Capitole.

Apollon fut le prince de la poésie, de la musique et de l'éloquence; il présidait aux concerts des Muses sur le Parnasse. Aucun des Dieux ne possédait, comme lui, la connaissance de l'avenir, et seul il rendait

gulniey wprowadziano w sztuki, śpiewania, tańczenia i grania na instrumentach. Zwycięzcy wieńczeni byli laurem, rośliną polubną Apollina, od czasu miłości Dafny, nimfy młodej, córki rzeki Peny, którą oyciec, aby przed pogonią lubieżną tego Boga ukrył, w laur był przemienił. Ustroił następnie Apollo, lirę i swój kołczan laurem, uwieńczył nim głowę, i chciał, aby wodzowie Rzymscy nim się wieńczyli, idąc na Kapitolium złożyć ofiary w tryumfie.

Apollo był Bogiem poezji, muzyki, i wymowy. On na Parnasie naczelnikował muz zabowom. Żaden z Bogów iak on nie umiał zgadywać przyszłości, sam więcej, iak wszyscy inni wzięci razem, wyroczniów wydał. Był

plus d'oracles que tous les autres ensemble. Il était le père d'Esculape, Dieu de la médecine; d'Orphée et de Linus, célèbres musiciens. Tous ceux qui cultivaient les beaux arts, étaient ses favoris.

Il aimait particulièrement Hyacinthe et Cyparisse; mais sa tendresse pour ces deux favoris n'empêcha pas leur malheur. Le Dieu jouant un jour au palet avec le premier, Boree, par jalousie, détourna le palet d'Apollon et le poussa contre la tête du jeune Hyacinthe, que le Dieu ne put guérir du coup mortel; mais, pour consacrer sa mémoire, il le métamorphosa en une fleur, qui porta son nom.

Cyparisse, son autre favori, ayant, par méprise, percé d'un coup de flèche un cerf, qu'il aimait beaucoup, et qui était consacré aux

oycem Eskulapiusza, Boga sztuki lekarskiej, też Orfeusza i Linusa sławnych muzyków. Wszyscy ci, którzy się w wyzwolonych sztukach ćwiczyli, byli jego kochankami.

Nayszczegulniej kochał Hyacinta i Cyparysa, ale jego czule przywiązanie nie zasłoniło od nieszczęśliwych wypadków obydwóch kochanków. Bóg raz ieden, grając z pierwszym w krag kamienny, Boreasz przez zazdrość zwrócił krag Apollina, i tak go pognał na młodego Hyacinta głowę, iż Bóg śmiertelnego razu uleczyć nie mógł; ale dla uświęcenia jego pamięci, w kwiat go przemienił, który się od niego nazéwał.

Cyparys, drugi jego kochanek, przez omyłkę przeszywszy pociskiem strzały ielenia, którego nad zwyczaj lubił i który nimfom obszarów był po-

Nymphes de la campagne, résolut de se laisser mourir, et fut sourd à tout ce qu'Apollon put lui dire pour le consoler. Le Dieu, touché du désespoir de ce jeune homme, le changea en cyprès, et ordonna que désormais cet arbre serait le symbole du deuil; qu'il accompagnerait les funérailles, et qu'on ne planterait point d'autres arbres auprès des tombeaux.

Le Dieu Pan et le satyre Mar-syas osèrent disputer à Apollon la gloire d'exceller dans la musique. Pan lui fit un défi, et prit pour arbitre le vieux Tmolus, qui était une montagne de Lydie fort haute et fort escarpée. Pan s'assit sur le sommet; Tmolus, pour mieux entendre, écarta tous les arbres qui l'environnaient, et ne garda qu'une couronne de chêne, dont les glands pendaient

świeconym, umrzeć przedsięwziął, i stał się nieczułym na to wszystko, co ku jego pociesze mógł mu Apollo przelożyć. Dotknięty Bóg rozpaczą młodzieńca, zamienił go w cyprys, i nakazał, żeby następnie to drzewo wyrażało żalobę; żeby zażywane zostało przy pogrzebach, i żeby innego, nad to drzewo, na miejscu grobów nie sadzono.

Bóg Pan, i Marzyas satyr, mieli zuchwałość zaprzeczać Apollinowi chwałę pierszeństwa w muzyce. Pan się oświadczył pójść z nim w zawody, i uprosił sobie za rozjemcę starego Tmolusa, górę w Lydy bardzo wysoka i przykra. Pan na iey wierzchołku usiadł; Tmolus aby lepiej mógł słyszeć, spędził na dół wszystkie otaczające siebie drzewa, i nie zachował iak tylko koronę z dębów, których zo-

sur son front. Alors Pan joua sur sa flûte un air rustique, dont il enchaîna le roi Midas, qui était présent. Apollon, couronné de laurier, et vêtu d'une robe de couleur de pourpre, se mit à chanter quand son rival eut fini, et s'accompagna de sa lyre, avec tant de goût et de finesse, que Tmolus, charmé de ses accents, décida que la flûte de Pan devait céder à la lyre d'Apollon. Midas osa contredire ce jugement; mais Apollon l'en punit en rendant ses oreilles semblables à celles des ânes. Ce prince voulut en vain cacher cette difformité, en se couvrant toute la tête d'une tiare magnifique; son secret étant venu à la connaissance de son barbier, fut bientôt divulgué. Car ne pouvant le garder, ni n'osant le divulguer, il alla dans un lieu écarté, fit un trou en terre,

ładz spadała mu na czoło. Zaczął więc Pan na flecie grać pieśni wieśniacze, na co Midas król, który był przytomnym w zachwycenie wpadał. Apollo, gdy rywal jego był skończył, uwieczony laurem, w uszarłaconey sukni, zaczął śpiewać i przygrywał sobie na lirze, z takim smakiem, i z taką sztuką, iż Tmolus zachwycony wdziękami jego głosu osądził, iż flet Pana ustąpić powinien lirze Apollina. Midas odwazał się przeciwnego być zdania, ale go za to ukarał Apollo, obwiesiwszy mu jego, iak osła są uszy. Na próżno szukał xiążę tę szpetność zataić, całą głowę bogatą okrywszy tyarą; skoro to jego balbierz postrzegł, sekret został wydany; nie mogąc bowiem ani go dochować, ani się odważać go głosić, udał się na ustronie, zrobił dziurę w ziemi, i w niej po cichu te słowa powiedział: *Król Mi-*

et dit à voix basse sur ce trou: *le roi Midas a des oreilles d'ânes.* Ensuite il reboucha le trou et se retira. Quelque tems après, il parut dans cet endroit plusieurs roseaux, qui répétaient les paroles du barbier, quand le vent les agitait. Ils instruisirent ainsi tout le monde de l'aventure du roi Midas.

Le satyre Marsyas fut puni d'une autre manière. Apollon, ayant accepté le défi que ce satyre lui fit, à condition que le vainqueur ferait à son concurrent le traitement qu'il lui plairait, fit écorcher vif ce satyre, dès que la victoire lui fut assurée.

Apollon eut encore plusieurs autres aventures: Les Dieux de l'Enfer se plaignirent à Jupiter, qu'Esculape, fils d'Apollon, leur ravissait leurs proies, en guérissant les malades par des remèdes divins, et même

das ma uszy ośle. Zatkął potym na powrót otwór i odszedł. Po niejakim czasie wyrosły na tym miejscu trzciny, które powiewane wiatrem powtarzały słowa balbierza. Tym sposobem świat cały o zdarzeniu uwiadomił Midasa.

Satyr Marzyas w inny sposób ukaranym został. Apollo oświadczył się pójść z nim w zawody, ale za warunek położył, iż zwycięzca w sposób, iaki mu się podobać będzie, z swoim się obeydzie z spółzwodca; gdy więc Apollo pierszeństwo otrzymał, Satyra żywo z skóry odrzeć kazał.

Apollo wiele ieszczé innych doświadczył wydarzeń: Bogowie piekła żalili się przed Jowiszem na Eskulapiusza, syna Apollina, iż sposoby Boskiemi lecząc swych chorych, zdobył im zmnieyszał, i że nawet wskrzesił

qu'il avait ressuscité Hippolythe, fils de Thésée. Le maître des Dieux, ayant égard à cette plainte, foudroya l'habile médecin. Apollon, indigné de la mort de son fils, et ne pouvant s'en venger contre Jupiter, s'en prit aux Cyclopes, qui avaient forgé les foudres, et les tua à coups de flèches. Jupiter, courroucé de la témérité de son fils, le chassa du ciel. Celui-ci réduit à travailler pour gagner sa vie, alla d'abord garder les troupeaux du roi Admète. Un jour Mercure voulant le surprendre, lui enleva une des vaches, qu'il gardait, et, comme Apollon s'offensa de ce larcin, le Dieu fripon, pour le déconcerter, lui vola encore ses flèches et son carquois. Le Dieu de la lyre finit par rire des tours de son frère.

Du service du roi Admète, Apollon passa à celui de Laomédon, en-

Hyppolita, syna Teseusza. Samowładzca Bogów, do przyniesionej przed się przychyliwszy się skargi, doskonałego lekarza piorunem zabił. Apollo rozia-
trzony śmiercią syna, a niemogąc wy-
wrzeć na Jowisza swej zemsty, gniew
swój na Cyklopów, co pioruny kuli,
obrócił, i pociskiem strzał ich poza-
bił. Jowisz na taką zuchwałość syna
oburzony, z nieba go wygnał. Apollo
zprzymuszony pracą się wyżywiać,
naypierwej u króla Admeta przyjął
służbę, za pasterza trzody. Raz ieden
Merkury chcąc go podeyść, krowę
mu iedną ukradł z stada, i ponieważ
Apollo urazał się o kradzież, Bóg
oszust, aby go bardziey zmięszał,
ukradł mu ieszczę strzały i saydak.
Bóg liry przestał na śmianiu się, z
kuglarstwa brata swego.

Z służby króla Admeta przeszedł
Apollo w służbę Laomedona, któremu

vers lequel il s'engagea avec Neptune, aussi chassé du ciel, à faire de la brique, et à bâtir les murs de Troie. Mais ce roi infidèle ne voulant pas payer ces Dieux maçons, quand l'ouvrage fut achevé, Neptune s'en vengea en inondant son ouvrage, et Apollon en envoyant la peste aux Troyens. Nous parlerons en son lieu de ses autres aventures.

Les oracles, qu'Apollon rendait, étaient célèbres, sur-tout ceux de Delphes. On appelait Pythonisse, la prêtresse qui les rendait, parce que le trépied, sur lequel elle se tenait, était couvert de la peau du serpent Python, qu'Apollon avait tué, lorsqu'il était encore enfant.

On représente ce Dieu, tantôt comme un jeune homme sans barbe avec des flèches; tantôt tenant une lyre à la main, et portant une cou-

sie zobowiązał razem z Neptunem, równie wygnańcem nieba, robić cegle, i obwieść murem Troie. Ale gdy ten król klamca, nie chciał po skończonym dziele wypłacić Bogom mularzom; zemścił się Neptun zatopem swej pracy, a Apollo na Trojańczyków spuścił powietrze. O innych jego wypadkach mówić jeszcze będziemy na swym mieyscu.

Wyrocznie, które wydawał Apollo, były sławne, a nayszczegulniey Dellickie. Pithonisz, nazéwano ksienią, która ie ogłaszała, bo tróynog na którym zwykła siadać, okryty był skórą weża Pythona, którego Apollo, będąc ieszcze dziecięciem był zabił.

Wyobrażają tego Boga, iuż to, iak młodego człowieka bez brody z koczaniem; iuż, trzymającego lirę w rękę, z koroną laurową na głowie;

ronne de laurier; quelquefois porté sur un char trainé par quatre chevaux, parcourant le Zodiaque. Les poètes feignent que l'Aurore, sa fille, vient tous les jours ouvrir avec ses doigts de roses les portes du ciel, et annoncer tous les matins le retour de son père; et que les Heures sont chargées d'atteler ses chevaux, afin de recommencer sa course.

D I A N E.

Diane, sœur jumelle d'Apollon, fille de Jupiter et de Latone, avait différents noms, suivant la diversité de ses emplois et de ses demeures. Dans le ciel on l'appelait la Lune; Diane, sur la terre, et Hécate aux Enfers. De là le nom de Triple

niekiedy, wiezionego na rydwanie ciągniętym przez cztery konie, i obiegającego zodyak. Poeci przydaia, iż Aurora córka jego codziennie przychodzi otwierać niebo, swemi palcy z róży, i donosić co rano, powrót swego oycy; a ze Godziny mają sobie poruczonym, zaprzęgać mu konie, dla rozpoczęcia swej drogi.

D Y A N A.

Dyana, siostra bliźniaczka Apollina, córka Jowisza z Latony, różne miała nazwiska, podług odmiany w urzędach i siedliska swego. W niebie nazwano ją miesiacem, na ziemi Dyana, Hekatą w pieklach. Z tad imię Trój Hekaty, które iej nadano. Kochała

Hécate, qu'on lui a donné. Elle aimait passionnément la chasse, ce qui la faisait regarder comme la Déesse des forêts. L'amour, qu'elle avait pour la chasteté, lui avait fait donner des Nymphes pour compagnes, et elle punissait avec beaucoup de sévérité, celles, dont la conduite n'était pas régulière. Entre autres exemples, elle chassa de sa cour, Calisto, fille de Lycaon, roi d'Arcadie, que Junon changea en ourse, et qui depuis fut mise au nombre des constellations, sous le nom de la grande Ourse. Acteon, célèbre chasseur, petit-fils de Cadmus, pour l'avoir vue dans le bain, fut métamorphosé en cerf, et ensuite dévoré par ses chiens.

Cependant, comme si aucune Divinité n'eût dû être parfaite, cette chaste Déesse est accusée d'avoir ai-

się nadzwyczajnie w łowach, z czego ią uważano iako Boginią lasów. Z przywiązania, które miała, żyć w panieństwie, przybrała sobie nimfy za współtowarzyszki, i z surowością wielką te karała, których sprawowanie się było dwuwykładne. Między innemi tego przykłady, wygnała z swego dworu Kalistę, córkę Lykaona, króla Arkadyi, która Juno zamieniła w niedźwiedzia, i odtąd do liczb gwiazd przyłączoną została, pod nazwiskiem, gwiazda północna (wielka niedźwiedzica). Akteon sławny łowczy, wnuk Kadmusa, iż ią w łaźni widział, przemieniony został w ielenia, i psy go własne pożarły.

Jednakże, iak gdyby żadne Bóstwo doskonałym byź nie miało, ta w czystości żyjąca Bogini, iest oskarżoną,

mé le bel Endymion, d'avoir cédé à Pan, métamorphosé en bélier blanc, et d'avoir reçu Priape sous la forme d'un âne.

Diane fut aussi appelée Lucine; et alors elle passait pour la fille de Junon, et pour présider aux accouchements.

Cette Déesse est ordinairement représentée en habit de chasse, chaussée d'un cothurne, ayant un croissant sur le front, un carquois sur l'épaule et décochant une flèche d'un arc qu'elle tient à la main. Quelquefois on la peint dans un char trainé par des biches.

Le temple, qu'elle avait à Ephèse, dans l'Asie Mineure, était d'une richesse immense, et a passé pour une des merveilles du monde. Toute l'Asie concourut, pendant près de quatre cents ans, à l'orner et à

iz miała kochać pięknego Endymiona, że miała słabość dla Pana, zamienionego w postać barana białego, i że widziała Priapa, w kształcie osła.

Dyanę nazéwano także Lucina, i na ow czas uważano ją za córkę Junony, przelożoną nad połogami.

Ta Bogini bywa zwykle wyobrażana w ubiorze łowczym, obów mając z koturny, miesiąc na czele, kołczan na ramieniu, i wypuszczając strzałę z łuku, który trzyma. Niekiedy malują ją na rydwanie ciągniętym przez łanie.

Swiatynia, która miała w Efezach, w Azyi mniejszey, była nadzwyczajnie bogata, i uchodziła za podziw świata. Cała Azya, blisko wieki cztery, składała się na iey ozdobę i ubogacenie. Spłonęła w pożarze tey samey nocy,

Penrichir. Il fut brûlé la nuit même que naquit Alexandre, par un certain Erostrate, qui voulut par-là s'immortaliser. A quoi il réussit, malgré les défenses, que firent les Ephésiens de proférer son nom, sous peine de la vie.

MINERVE.

Minerve était la Déesse de la sagesse et des beaux arts. Les anciens ont beaucoup varié sur l'origine de cette Divinité; ils en ont même compté plusieurs qui ont porté ce nom. Mais la plus connue et celle que les poètes ont le plus chantée est la Minerve qui naquit de Jupiter, sans mère. Il la conçut dans sa tête

où se naquit Alexander; podpa-
lił ją pewny Erostrat, który się przez
to chciał unieśmiertelnić. Doszedł tego,
mimo zakazu Efezyczyków, aby nikt,
pod karą śmierci, imienia jego nie-
wspominał.

MINERWA.

Minerwa była Boginią mądrości i
wyzwolonych nauk. Względem rodu
tę Bogini, starożytni różnili się w
mniemaniach; nawet kilka ich pod
tym imieniem rachowali. Ale (nam
najznajomsza i ta właśnie, o której
najwięcej śpiewali poeci, jest ta Mi-
nerwa, która się bez matki poczęła z
Jowiszą. Bez żadnej pomocy, przez

te, sans autre secours que celui de sa propre puissance. Les douleurs de la grossesse lui donnèrent tant d'humeur et d'inquiétude, que le ciel fut souvent dans de grandes alarmes. Ce fut bien pis, quand les douleurs de l'enfantement le saisirent; il fallut que Vulcain, pour le soulager, lui fendit la tête d'un coup de hache. Cette dangereuse opération obligea le nouveau accouché de garder le lit pendant plusieurs jours. Ces douleurs ne sont point surprenantes, puisqu'il accoucha d'une grande fille, qui sortit de son cerveau armée de pied en cap, et qui, à l'instant de sa naissance, se mit à danser la fameuse danse pyrrique, qui s'exécutait avec la lance, l'épée et le bouclier; elle eut cependant un nourricier nommé Alalcomène.

samę wszechwładność mu własną, zawiązała się w iego głowie. Brzemienności iego bole tyle w nim niespokojności sprawiały, iż często niebo w wielkiey o niego było trwodze. Powiększyło się niebiespieczeństwo, kiedy go już bole porodzenia były ścisnęły; musiał Wulkan na przyniesienie ulgi, rozciąć mu głowę siekierą. Tak niebezpieczna operacya przymusiła nowego położnika dni kilka z łóżka niewstawać. Dziwić się boleściom niemożna; córkę bowiem wielką porodził, która od stop do głowy, uzbroioną z mózgu iego wyszła, i w pierwszym momencie urodzenia się, zaczęła tańczyć sławny taniec Pyrycki, używając w nim kopii, szpady, i puklerza; miała iednak mamkę Alalkomene nazwaną.

La dispute de Minerve avec Neptune est le trait le plus fameux de son histoire. Ces deux Divinités se disputaient la gloire de donner le nom à la ville d'Athènes. Les Dieux ordonnèrent que celui qui ferait un meilleur présent aux hommes, aurait cet avantage. Neptune frappa le rivage de son trident, et en fit sortir un cheval. Minerve produisit l'olivier, et remporta la victoire; car l'Aréopage céleste jugea que la paix, dont l'olivier est le symbole, vaut mieux que la guerre, à quoi le cheval est propre. Elle donna à cette ville le nom d'Athènes, sous lequel elle était connue en Egypte.

Minerve est représentée armée d'une cuirasse, le casque en tête, tenant une pique d'une main, ayant sur la poitrine la fameuse égide, bouclier couvert de la peau d'un

Spor Minerwy z Neptunem, iest naystawnieyszą częścią w iey dzieiach. Te dwa Bostwa rospierały się o chwałę dania nazwiska miastu Athenom. Bogowie wydali wyrok, iżby przy tym ta się została sława, ktoby naylepszy ludziom dar uczynił. Neptun swym tróyzębnym berlem wyciął nadbrzeże, i koń z niego wyszedł. Minierwa wydała oliwne drzewo, i otrzymała zwycięstwo. Areopag bowiem niebieski osądził że pokój, który oliwne drzewo oznacza, lepszy iest, iak woyna, do którey koń iest użyty. Dała więc temu miastu nazwisko Atheny, pod nim było znane w Egipcie.

Minerwa wyobraża się, uzbroiona kirysem; z hełmem na głowie, trzymając w iedney ręce pikę, mając na piersiach ten sławny puklerz, (Egida) tarczę, skórą owej potwory okrytą, co

monstre qui vomissait feu et flammes, que Minerve tua. Elle y avait attaché la tête de Méduse, l'une des trois Gorgones.

Les animaux consacrés à cette Déesse étaient principalement la chouette et le serpent, qui accompagnaient souvent ses images. C'est ce qui donna lieu à Démosthènes, envoyé en exil par le peuple d'Athènes, de dire que Minerve se plaisait dans la compagnie de trois vilaines bêtes, le serpent, la chouette et le peuple. Minerve considérée comme la Déesse de la guerre ou des combats s'appelait Pallas ou Bellone.

wyrzucała z siebie ogień i płomień, a którą Minerwa zabiła. Przydała do niej głowę Meduzy, iedney z trzech Gorgonów.

Zwierzeta tej Bogini poświęcone, były nayszczegulniej, wąż i sowa, które się przy iey znajdują obrazach. Ztąd Demostenes, na wygnanie przez Ateńczyków skazany, powiedział; iż Minerwa lubiła zostawać w towarzystawie, z trzema obmierzłego rodzaju bydlety; z sowa, węzem, i pospółstwem. Minerwa uważana iako Bogini wojny i potyczek nazwała się Pallas albo Bellona.

LES MUSES.

Les Muses étaient filles de Jupiter et de Mnémosyne, Déesse de la mémoire. Elles présidaient aux arts et aux sciences. Elles étaient au nombre de neuf, savoir: Calliope, Clio, Erato, Terpsicore, Euterpe, Thalie, Polymnie et Uranie.

Calliope présidait à l'éloquence et au poème héroïque; Clio, à l'histoire; Erato, aux poésies amoureuses; Melpomène, à la tragédie; Thalie, à la comédie; Terpsicore, à la danse; Euterpe aux instruments; Polymnie, à l'ode; Uranie, à l'astronomie.

MUZY.

Muzy były córkami Jowisza i Mnemozyny, Bogini pamięci. Umietnościom i sztukom przewodziły. Było ich dziewięć. To iest, Kaliopa, Klio, Erato, Terpsychora, Euterpa, Melpomena, Thalia, Polimnia, Urania.

Kaliopa przewodziła wymowie i poezyi heroicznej; Klio historyi; Erato poezyi miłośney; Melpomena tragedyi; Thalia komedyi; Terpsychora tańcom; Euterpa muzyce instrumentalnej; Polimia odzie; Urania astronomii.

THÉMIS.

Thémis, fille du Ciel et de la Terre, ou d'Uranus et de Titia, était soeur aînée de Saturne et tante de Jupiter. Elle se distingua par sa prudence et par son amour pour la justice. C'est-elle, dit Diodore, qui a établi la divination, les sacrifices, les loix de la religion, et tout ce qui sert à maintenir l'ordre et la paix parmi les hommes. Elle régna dans la Thessalie, et s'appliqua avec tant de sagesse à rendre la justice à ses peuples, qu'on la regarda toujours depuis comme la Déesse de la justice, dont on lui fit porter le nom. Elle s'appliqua aussi à l'astrologie, et devint très habile dans l'art de prédire l'avenir.

THEMIS.

Themis, córą Nieba i Ziemi, albo Urana i Titei, była starsza siostra Saturna, a stryjenka Jowisza. Sławna była przez swoją rostopność, i przywiązanie do sprawiedliwości. Za świadectwem Diodora ona ustanowiła wieszczbę, ofiary, prawa religii, i to wszystko cokolwiek się ściąga do utrzymania porządku i pokoju między ludźmi. Panowała w Tessalii, i z taką rostopnością starała się oddawać sprawiedliwość swemu ludowi, iż ją odtąd uważano zawsze iako Boginią sprawiedliwości, od której dano iey imię. Cwiczyła się także w astrologii, i wielce się była uzdatniła do przepowiadania przyszłości.

La Fable dit que Thémis voulait ne se point marier, mais que Jupiter la força de l'épouser, dont elle eut trois filles, l'Equité, la Loi et la Paix. On la fait encore mère des Heures et des Parques,

Elle est représentée couronnée de laurier, portant d'une main une petite statue de Plutus, et de l'autre une branche d'olivier.

LA RENOMMÉE.

La Renommée, cette Déesse aux cents voix, est représentée avec des ailes, et sonnant de la trompette. Elle est toute couverte d'yeux et d'oreilles, pour pouvoir tout voir et tout entendre.

Bayka powiada: iż Themis nie chciała pòyść za mąż, ale że ia Jowisz do ślubowin z sobą przymusił, z którym miała trzy córki, Słuszność, Ustawę, i Pokòy. Ieszcze ią bydź mienią matką Godzin i Parków.

Wyobrażaią ią, w koronie laurowey trzymając w iedney ręce małą statwę Plutusa, w drugiej różczkę oliwną.

FAMA CZYLI SŁAWA.

Fama, ta Bogini o stu głosach, wyobraża się z skrzydłami, trąbiąca. Cała jest okryta uszy i oczyma, aby mogła wszystko widzieć i wszystko słyszeć.

. LA FORTUNE.

La Fortune est peinte debout ou assise sur une roue, qui tourne sans cesse, et qui est le symbole de son inconstance. Les poètes la font aveugle et l'arbitre souveraine de tous les événemens humains.

M A R S.

Mars, le Dieu des batailles était, selon Hésiode, fils de Jupiter et de Junon. Bellone, sa soeur, conduisait son char; la Terreur et la Crainte que la Fable fait ses deux enfans, l'accompagnaient partout. On lui attribue trois principales aventures. La première, c'est le jugement qu'il subit dans le conseil des

F O R T U N A.

Fortunę maluią stoiącą, albo siedząca na iednym kole, które się ustawicznie obraca, co iest znakiem iey niestałości. Poeci ią czynią ślepą, i samowładną Panią losów ludzkich.

M A R S.

Mars Bóg wojny był, podług Hezyoda, synem Jowisza i Junony. Bellona siostra wiodła iego rydwan. Trwoga i Boiaźń, które mu bayka za dzieci przyznaie, nieodstępowały go nigdy. Przyznaią mu trzy najważniejsze wydarzenia. Pierwsze iest sąd, któremu podpadł w radzie dwunastu Bogów, za zaboystwo Allyrotha, syna Neptuna,

douze Dieux, pour avoir tué Allyrothius, fils de Neptune, parce qu'il avait fait violence à Alcippe, sa fille. Neptune, désespéré de la mort de son fils, fit appeler Mars en jugement devant les douze grands Dieux du ciel, qui l'obligèrent de défendre sa cause. Ils se défendit si bien, qu'il fut absous.

Sa seconde aventure ne se termina pas si heureusement que la première. Ayant appris que son fils Ascalaphus, qui commandait les Béotiens au siège de Troye, avait été tué, il en conçut tant de douleur, que, sans craindre le ressentiment de Jupiter, qui avait défendu aux Dieux de prendre parti pour ou contre les Troyens, il ordonna à la Fureur et à la Fuite d'atteler son char et prend ses armes éclatantes. Il allait, en ce moment, al-

za to, iż był gwałt uczynił córce iego Alcipie. Neptun zroszczony śmiercią syna, pozwał Marsa do sądów dwunastu wielkich Bogów nieba, którzy go do usprawiedliwienia się przymusili. Tak dobrze się bronił, iż niewinnym uznany został.

Drugie iego wydarzenie nie tak się szczęśliwie, iak pierwsze ukończyło. Dowiedziawszy się, iż syn iego Ascalaphus, co Beocianom, w oblężeniu Troi, dowodził, był zginął, takim przejęty został żalem, iż bez obawy gniewu Jowisza, który był Bogom zakazał, za, lub przeciw Troianom czynić, rozkazał aby Wściekłość i Pierzchliwość rydwan mu zaprzęgły, i błyszczącą bronią się uzbroił. Już byłby umysł Jowisza do sroższego rozżarzył gniewu, gdyby mu w tym mo-

lumer dans l'esprit de Jupiter une colère bien plus furieuse, si la Déesse Minerve ne lui eût arraché son casque, son bouclier, sa pique, et ne l'eût ramené, malgré sa fureur.

Sa troisième aventure fut d'avoir pris parti pour les Troyens contre la parole qu'il avait donnée à Minerve. Alors cette Déesse, pour se venger de son infidélité, excite Diomède à aller combattre contre le Dieu même des combats. Après plusieurs assauts, Diomède fait une blessure mortelle au Dieu. Mars, se sentant blessé, jette un cri épouvantable, et tel que celui d'une armée qui marche, pour charger l'ennemi. Péon, le médecin des Dieux, met sur sa blessure un baume exquis, qui le guérit sans peine; car, dans un Dieu, il n'y a rien qui soit mortel.

‘mencie Bogini Minerwa nie była zerwała chelmu, i puklerza, nie była wytrąciła kopii, i mimo wszystkę wściekłość uhlagać go nie zdołała.

Trzecia iego przygoda była: iż przeciw słowu danemu Minervie, w obronie Troianów stanął. Tu Bogini, aby iego ukarać nierzetelność, pobudza Diomeda z samym Bogiem wojny, wojnę ztoczyć. Po długiej walce, Diomed raz śmiertelny zadał Bogu. Mars czuiąc się być rannym, okropny krzyk wydał, iak całe łusce, co już tuż, na nieprzyjaciela nacieraia. Peon, lekarz Bogów wlał na ranę naywybrańszy balsam, który go z łatwością uleczył; u Boga bowiem nic niema, coby było śmiertelnym.

On représente Mars sous la figure d'un grand homme armé de pied en cap, accompagné d'un coq, symbole de la vigilance, nécessaire aux guerriers. On le regarde comme le père de Romulus et de Remus, les fondateurs de la belliqueuse Rome.

Les prêtres de Mars s'appelaient Saliens, parce qu'ils célébraient les fêtes de ce Dieu en sautant et en dansant.

V E N U S.

Les Payens regardaient Vénus comme la Déesse de la beauté, et la supposaient être la mère de Cupidon. On connaissait, dans la Grèce, deux Vénus; l'une, Vénus Uranie ou céleste, qui présidait aux amours honnêtes; et l'autre, Vénus

Wyobraża się Mars w postaci wysokiego człowieka uzbrojonego od stóp do głowy, kogut mu towarzyszy, znak czułości wojownikom potrzebnej. Uważaia go bydz oycem Romulusa i Rema, założycielów wojennego Rzymu.

Kapłani Marsa nazéwali się Salii niby od skakania, gdyż obchodzac święto swego Boga, skakali i tancowali.

W E N U S.

Poganie uważali Wenus iako Boga piękności, i rozumieli ią bydz matką Kupidyna. W Grecyi znano dwie Wenery; iednę Wenus Uranią czyli niebieską, która niewinnym przodkowała miłościom; drugą, Wenere ziemską, która była na czele rozwią-

terrestre, qui présidait aux déréglemens du coeur. Quoique ce ne fût réellement qu'une même Divinité honorée sous différens noms, pour les distinguer, on disait que l'une était née de l'écume de la mer, près de l'île de Cythère, et que l'autre était fille de Jupiter et de Dioné. Voici les traits sous lesquels les poètes l'ont dépeinte.

Accompagnée de son fils Cupidon, des Jeux, des Ris, des Grâces, et de tout l'attirail de l'Amour, elle fit les délices des Dieux et des hommes. Quand les Heures, que Jupiter chargea de son éducation, la conduisirent dans l'Olympe, elle était montée sur un char, traîné par deux colombes, dans une nuée d'or et d'azur. Elle avait cette éclatante beauté, cette vive jeunesse, et ces grâces tendres qui séduisent tous les

złych chuci. Lubo to w rzeczy samey nie było iak tylko iedno Bostwo wielbione pod różnemi nazwiskami, przecież dla uczynienia różnicy, mawiano zwykle: iż iedna poczęła się z piany morskiey, blisko wyspy Cythery, a że druga była córka Jowisza i Dionei. Obaczmy w iakich ią obrazach malowali Poeci.

Maiac przy sobie syna swego Kupidyna, uśmiechy, igraszki, wdzięki, i całym orszakiem miłości otoczona, była roskoszą Bogów i ludzi. Kiedy Godziny, którym Jowisz iey wychowanie był poruczył, wiodły ią na Olimp, siedziała w rydwanie ciagnionym przez dwa gołębie, obłokiem złotolazurowym. Miała ten blask piękności, ten młodości ogień, te wdzięki miłosne, co wszystkie serca uwodzą. Chód miała śnadny i letki, niby ten lot bystry

coeurs; sa démarche était douce et légère, comme le vol rapide d'un oiseau qui fend l'espace immense des airs.

Jamais elle ne faisait un pas sans laisser après elle une odeur d'ambrosie, qui parfumait tous les environs; elle ne pouvait même ni parler, ni remuer la tête sans répandre une odeur délicieuse, dont l'air environnant était embaumé. Ses cheveux flottaient tantôt sur ses épaules découvertes, et tantôt étaient négligemment attachés par - derrière avec une tresse d'or; sa robe avait plus d'éclat que toutes les couleurs dont Iris se parait dans ses plus beaux jours; elle était quelquefois flottante, et quelquefois nouée par cette divine ceinture, sous laquelle paraissaient les trois Grâces, Aglaé, Thalie et

ptaka, który niezmierzoną przestrzeń powietrza rozrywa.

Kiedykolwiek gdzie przeszła, zostawiała po sobie wonność ziela, co wszystkie okolice miłym nappełniało zapachem; mówić nawet, ani głową ruszyć nie mogła, aby niewydała woni, którą całe poblizsze przeszło powietrze. Włosy iey zaś po białych wiły się ramionach, niby od niechcenia, z tyłu złotą związane były plecianką. Suknia iey żywsze miała kolory nad te, któremi się tęcza, przy największym blasku słońca, stroi. Czasami iey szatę wiatr powiewał, czasami zciągniętą została tą Boską przepaską, w której pokazywały się trzy Gracye, Aglaia, Thalia, Euphrozina, nieodstępne Wenery towarzyszki.

Euphrosine, les compagnes inséparables de Vénus.

Qui ne connaît ce ceste ou cette ceinture mystérieuse de la Déesse, qu'Homère semble lui avoir dérobée, pour la mieux décrire? Là se trouvaient tous les charmes, les attraits les plus séduisants, l'amour diversifié sous mille formes enchanteresses, les désirs renaissants sans cesse, les amusements délicats et voluptueux, les entretiens secrets, les innocentes ruses et cet heureux badinage qui gagne l'esprit et les coeurs des personnes même les plus raisonnables. En un mot, le ceste de Vénus avait tant de vertus pour inspirer la tendresse, que Junon fut obligée de l'emprunter le jour qu'elle voulut gagner les faveurs du maître du monde, en se trouvant avec lui sur le mont Ida.

Któż tey przepaski nie zna, albo tey przewiazki, która tajemnica Bogini była, a którą zda się Homer był iey wykradł, by ją lepiej opisał? Tam się to znajdowały wszystkie powaby, wszystkie wdzięki zwodnicze, tam miłość w tysiącowzory kształcona i w zachwycenie rzucająca, tam pragnienia nigdy niesyte, zabawy rozkoszne i pieściwe, szepty potajemne, tam niewinney hytrości podeyścia, i te szczęśliwe żarty, które nawet najmędrszego człowieka zajmują serce i rozum. Słowem, pas Wenery tyle miał mocy wrazić miłości, iż Juno, mieszkająca na górze Idzie z Panem świata, w dzień ten, w który chciała serce iego dla siebie zniewolić, pas ten pożyczyć sobie musiała.

Il ne faut pas s'étonner qu'à cette peinture qu'on nous fait de Vénus, les Dieux ne fussent quelquefois éblouis de cette beauté suprême, comme le sont les yeux des faibles mortels, quand le soleil, après une longue nuit, vient les éclairer par ses rayons. Jupiter lui-même ne pouvait voir les beaux yeux de cette Déesse mouillés de larmes, sans en être extrêmement ému. Enfin, elle tenait sous son empire presque tous les héros du monde et la plupart des mortels. Cependant il y avait un moyen pour se garantir de ses traits: c'était de faire le saut de Leucade, qui consistait à se jeter dans la mer d'un lieu élevé de la Leucadie. On en sortait sans se faire de mal. La fameuse Sapho fit ce saut.

La rose, le myrthe appartenaient à la Déesse de Paphos. Les cygnes,

Nie trzeba się dziwić, iż na taki, iak nam malują, obraz Wenery; Bogowie niekiedy iey pięknoscia byli zaciemieni, tak właśnie iak są oczy człowieka, gdy po długiej nocy blask słońca rzuci nań promienie. Jowisz sam, bez gwałtownego poruszenia, nie mógł widzieć tey Bogini pięknych oczu, łzami porosionych. Zgoła iey służyli prawie wszyscy Bohatyrowie świata, i większa część ludzi. Był iednak sposób ieden zaslonienia się od iey ułudy: trzeba było z Leukaty skok zrobić, to iest, trzeba się było z pewnego wysokiego miejsca Leukady rzucić w morze. Wychodzono z niego zdrowo. I sławna Safo ten skok uczyniła.

Róża i mirthy należały się Bogini z Phaos. Labędzie, gołębie, i wróble

les colombes et les moineaux sont ses oiseaux favoris; les uns et les autres avaient l'honneur de tirer son char, et souvent on les voit sur sa main.

Les monuments nous font voir cette Divinité sortant du sein de la mer, tantôt soutenue sur une belle coquille par deux Tritons et tenant ses grands cheveux; tantôt montée sur un Dauphin et escortée des Néréides. Les îles de Chypre de Cythère, de Paphos et la ville de Gnide lui étaient particulièrement consacrées. Elle eut pour mari Vulcain, le plus difforme des Dieux. Ses enfants sont Cupidon, Priape, Hyménée et Enée.

---

sa iey ptaki polubne; iedne i drugie miały honor ciagnąć iey rydwan, a często nawet widziano ie na iey reku.

Zachowane pamiątki pokazuia nam tę Boginią wychodzącą z wnętrzości morza, raz trzymającą swe długie włosy i na piękney muszli przez dwóch Trytonów wspieraną, wnet siedzącą na Delfinie otoczona przez Nereidy. Wyspy Cypru, Cythery, Paphos, i miasto Knida nayszczegulniej były iey poświęcone. Miała za męża Wulkana, naybrzydszego z Bogów. Dzieci iey są: Kupido, Pryap, Hymeneusz i Aeneasz.

NEPTUNE.

Neptune, fils de Saturne et de Rhée, était frère de Jupiter et de Pluton. L'empire de la mer lui échut dans le partage que les trois frères firent de l'Univers. Mécontent de son lot et jaloux de voir Jupiter régner en maître dans le ciel, il conspira contre lui; mais il échoua dans son entreprise, et Jupiter, pour le punir, le relégua sur la terre. Neptune, dans son exil, trouva un compagnon de sa disgrâce. C'était Apollon, que Jupiter avait aussi chassé du ciel. Ne sachant tous deux comment subsister, ils s'engagèrent au service du roi Laomédon, et lui aidèrent à bâtir la ville de Troie; mais le perfide Laomédon leur refusa la récom-

NEPTUN.

Neptun, syn Saturna i Rhei, był bratem Jowisza, i Plutona. Państwo morza wypadło mu działem, który całego świata, między sobą trzy uczynili bracia. Niekontent z swej części, a nie bez zazdrości patrząc na Jowisza, iż iak Samowładzca panował w niebie, sprzysiągł się na niego; ale niedokazał swoich zamiarów, i Jowisz aby go ukarał, wygnał go na ziemię. Neptun w swym wygnaniu znalazł towarzysza swojego nieszczęścia. Tym był Apollo, którego Jowisz równie był usunął z niebios. Obydway niewiedząc, iak się wyżywić, poszli w służbę króla Laomedona, i dopomogli mu miasto Troię wybudować; ale nierzetelny Laomedon zapewnioną odmówił im

pense, qu'il leur avait promise. Neptune, indigné d'une pareille injustice, s'en vengea par une inondation subite, qui renversa les murs et les édifices de la nouvelle ville. L'exil de Neptune étant fini, ce Dieu ne chercha plus qu'à oublier dans les plaisirs ses chagrins passés. Il allait sans cesse se promener sur les rives de son empire, et cherchait à surprendre quelques Nymphes crédules. Il se déguisait tantôt en taureau, tantôt en bélier, tantôt en cheval ou en dauphin. Ces déguisements lui réussirent assez bien, et Alope, Amymone, Méduse, Melanippe et plusieurs autres eurent le malheur de tomber dans ses filets, ce qui leur fut très-funeste; car Alope fut tuée par son père, qui s'était aperçu de son intrigue, et fut depuis changée en fontaine;

nadgrodeę. Neptun rozjątrzony podobną niesprawiedliwością, zemścił się nagłym zatopem, który obalił mury i budowle nowego miasta. Gdy się wygnanie Neptuna skończyło, już odtąd nie szukał ten Bóg, tylko w rozkoszy, utopić pamięć przeszłych smętków. Bezustannie się przechadzał po pobrzeżu swego królestwa, i szukał złowić iaką łatwowierną nimfę. Przemieniał się to w byka, to w barana, to w konia, lub delfina. Takie przeistoczenia dosyć mu się udawały. Alopea, Amymona, Meduza, Melanippe i wiele innych miały nieszczęście wpaść w iego sidła, z kąd dla nich smutne zawiązały się skutki. Alopea z ręki swego oycy trupem padła, który iey miłostki dostrzegł, i odtąd w zdroy się zamieniła; Amymona stała się kwiatem; Meduza nierównie okropniejszego doznała losu: iey piękne

Amymoné fut métamorphosée en fleur; Méduse éprouva une métamorphose beaucoup plus triste: ses beaux cheveux blonds se changèrent en autant de serpens affreux; sa bouche, autrefois le siège des ris et des graces, devint une gueule effroyable armée de dents, qui ressembaient aux défenses d'un sanglier; ses pieds et ses mains se métamorphosèrent en griffes; ce n'était plus une belle fille, c'était le monstre le plus horrible qu'on puisse imaginer. Neptune fut la cause de son malheur, parce qu'il lui fit violence dans le temple de Minerve. La Déesse punit ce sacrilège, non sur le coupable qui était trop puissant, mais sur l'innocente Méduse. Melanippe n'eut pas un sort plus heureux; après qu'elle eût mis au monde deux enfants qu'elle avait eus de

bialie włosy, wszystkie się w brzydkie zamieniły węże; iey usta, pomieszkanie niegdyś uśmiechu i wdzięków, stały się paszczką przeraźliwą, osadzona zębami, które podobnemi do kłów dzika były; iey nogi i ręce przemieniły się w szpony; zgola, już to nie była owa piękna dziewczka, ale potwora nayokropnieysza, iaką sobie wyobrazić można. Takiego iey nieszczęścia Neptun był przyczyna, że ią był zdradził w kościele Minerwy. Bogini ukarała to świętokradztwo, nie w osobie winowaycy, bo był nadto możny, ale w osobie niewinney Meduzy. Melanippa nie miała losu szczęśliwszego; po spółdzeniu dwoyga dzieci, które miała z Neptunem, oyciec iey Eolus, wyrzucił ie żyjące, a córce wylupiwszy oczy, w ciasnym ią zamknął tarasie. Neptun ztrwożony temi wszystkiemi przygodami, przedsięwziął się posta-

Neptune, Eole, son père, fit exposer ses enfans et la renferma dans une étroite prison, après lui avoir fait crever les yeux. Neptune, rebuté par toutes ces tristes aventures, résolut de se fixer, et fit choix d'Amphitrite, fille de l'Océan et de la nymphe Doris. Il ne pouvait s'imaginer qu'un époux de sa sorte put être refusé; cependant il le fut. En vain employa-t-il les caresses, les soumissions, les présents, pour fléchir le coeur obstiné d'Amphitrite, tout fut inutile. Enfin attribuant peut-être les mauvais succès de ses poursuites à sa mal-adresse et à son peu d'éloquence, il confia la conduite de cette affaire à un Dauphin très-habile et très-éloquent, qui réussit en effet à vaincre l'opiniâtreté de la Nympe et lui persuada d'épouser Neptune. Ce Dieu, ne vou-

nowić w stanie małżeńskim, i wybrał sobie Amphitrytę, córkę Oceanu i Nimfy Doris. Ani mógł myśleć, aby takiego znaczenia oblubieniec, tak iak mu się stało, mógł być odrzuconym. Na próżno, udał się do pieszczot, ulegania, darów, aby zacięte serce Amphitryty zniewolił. Wszystko było bezskutecznym. Nareszcie, rozumiejąc, że tej niepomyślności w zawodzie przyczyna była jego nieukładność, i małomówność, poruczył prowadzenie tej rzeczy iednemu z delfinów, bardzo zdatnemu i wymownemu, który w rzeczy samey dokazał pokonać upor nimfy, i do wzięcia Neptuna ją przywiodł. Bóg ten nie chcąc, domyślić się można, zatrzymać w swym państwie rybę, co wiecey iak on miała rozumu, otrzymał dla swojego posła miejsce w niebie między gwiazdami. Neptun rozumiał mieć prawo wy-

lant pas sans doute garder dans son empire un poisson qui avait plus d'esprit que lui, obtint pour son Mercure une place dans le ciel parmi les constellations. Neptune prétendait avoir le droit exclusif de donner son nom à toutes les nouvelles villes qui s'élevaient sur la terre. Ce privilège lui fut contesté par plusieurs Divinités, sur-tout par Minerve, au sujet de la ville d'Athènes; par Junon, qui voulut nommer la ville de Mycènes; par le Soleil, qui entra en lice avec lui au sujet de Corinthe.

On représentait ce Dieu tantôt assis, tantôt debout sur les flots, souvent sur un char trainé par des chevaux marins, environné des Tritons et des Néréides, mais toujours nu, avec une grande barbe et un trident à la main; c'est-à-dire, une fourche à trois dents. Il était parti-

łaczne nadawać nazwisko wszystkim nowym miastom, które się wznosiły na lądzie. Taki przywilej przez różne Bóstwa był mu zaprzeczany, szczególnie przez Minervę, z przyczyny miasta Ateny, i przez Junonę, która chciała dać imię miastu Micenie; na koniec przez słońce, które z przyczyny Koryntu w zapasy z nim poszło.

Wyobrażano tego Boga, raz siedzącego, a znowu stojącego na bałwanach wody, często na rydwanie ciągniętym przez konie morskie, otoczonego orszakiem Tritonów i Nereid; zawsze atoli obnażonego, z dużą brodą, i z trójzębem w ręku, to jest, z widłami o trzech zębach.

culièrement honoré dans la Lybie et à Corinthe.

PLUTON.

Pluton, nom du plus jeune des trois enfans de Saturne et d'Ops ou Rhéa, qui est la mère de la Terre. Il avait eu pour son partage le royaume des Enfers, ce qui veut dire, selon l'histoire, la partie la plus occidentale des états de son père; car Jupiter avait eu les régions de l'Orient et Neptune les îles. On avait donné à Pluton l'empire sur les morts, parce qu'il avait, dit-on, enseigné le premier à leur rendre les honneurs funèbres; ou, selon d'autres, parce qu'il avait le premier fait ouvrir des mines, pour en tirer l'or et l'argent. C'est pour cela

Szczegulniey był czczony w Libii i Koryncie.

PLUTON.

Pluton, imię najmłodszego z trojga dzieci Saturna i Opsy czy Rhei, która ziemi jest matką, miał dla siebie w dziale królestwo piekieł, co się rozumi podług dzieiów, część najbardziej zachodnią państw jego oycy; Jowisz bowiem dostał kraie wschodu, Neptun wyspy. Oddano panowanie nad umarłemi Plutonowi, gdyż on, iak powiadaia, naypierwszy w prowadził pogrzebowe obrządki, albo iż on, podług mniemania drugich, pierwszy otworzył min kopalnie, do wydobycia złota y srebra. Ztąd wypadło, iż mu Latinowie dali imię Dis, co znaczy bogacz, i które pomieszano z imie-

que les Latins lui donnaient le nom de *Dis*, qui signifie riche, et que l'on a confondu avec Plutus, le Dieu des richesses. Nous avons vu dans l'article Cérès, que Pluton, n'espérant qu'aucune femme voulût l'épouser, avait enlevé Proserpine, dont on va rapporter l'histoire.

Ce Dieu était représenté dans un char tiré par quatre chevaux noirs, et portant une couronne d'ébène sur la tête et un trident à la main. Quelquefois on mettait des clefs auprès de lui, pour signifier que son royaume était si bien fermé, qu'on n'en revenait jamais.

Pluton était généralement haï, ainsi que tous les Dieux infernaux, parce qu'on le croyait inflexible, et qu'il ne se laissait jamais toucher aux prières des hommes. C'est pour cela qu'on ne lui érigeait ni temple,

niem Plutusa, Boga bogactw. Widzieliśmy pod artykułem Cerery, że Pluton, straciwszy nadzieję, aby się z nim która z płci żeńskiej zaślubiła, porwał Prozerpine, której poniżej wspomniemy dzieie.

Bóg ten bywał wyobrażany w rydwanie ciągniętym przez cztery konie czarne, mając koronę na głowie hebanową, i tróyząb w ręce. Czasami kładziono przy nim klucze, na okazanie, iż królestwo jego tak było dobrze zamknięte, iż w nim na wieki zostawać było trzeba.

Pluton, tak iak wszystkie piekielne Bogi powszechnie był nienawidzony, brano go bowiem za nieubłaganego i który się nigdy proźbami ludzkimi poruszyć nie dał. To jest dla czego ani mu kościoła ani ołtarzów niewy-

ni autel, et qu'on ne composait point d'hymnes à son honneur. On ne lui immolait que des victimes noires.

Tous les Gaulois se vantent, dit César dans ses commentaires, de descendre de Pluton. C'est pourquoi ils comptent les espaces du tems non par les jours, mais par les nuits.

PROSERPINE.

Proserpine, fille de Cérès, femme de Pluton et souveraine des Enfers, fut enlevée à sa mère par Pluton. Les Siciliens célébraient tous les ans cet enlèvement par une fête qu'ils mettaient vers le tems de la récolte, et la recherche, que fit Cérès de sa fille, dans le tems des semailles.

stawiano, i ku iego chwale nie składano hymnów. Na iego chwałę zabijali mu tylko ofiary czarne.

Wszyscy Gallowie, wspomina Cezar w swoich komentarzach, chęłpią się, iż od Plutona pochodzą. To jest czemu, przestrzeń ubiegłego czasu, nie przez dzień, ale przez noc rachują.

PROZERPINA.

Prozerpina córka Cerery, żona Plutona i wszechwładnica piekłów, porwana była swej matce przez Plutona. Sicylizykowie obchodzili corocznie ten gwałt przez święto, które wyznaczali około czasu żniwa, a szukanie które Ceres czyniła swej córki, mieli świętem w czasie siewów.

Le peuple croyait que personne ne pouvait mourir que Proserpine, par soi-même, ou par le ministère d'Atropos, ne lui eut coupé un certain cheveu, dont dépendait la vie des hommes. C'est ainsi que Didon, dans Virgile, après s'être percé le sein, ne pouvait mourir, parce que Proserpine ne lui avait pas coupé le cheveu fatal, et ne l'avait pas encore condamnée à descendre aux Enfers.

Dans les sacrifices, qu'on offrait à cette Déesse, on lui immolait toujours des vaches noires; le pavot était son symbole.

Gmin wierzył, iż nikt umrzeć nie mógł, komuby Prozerpina sama, lub z iey ramienia Atropos, pewnego nie była ucięła włosa, od którego życie ludzi zawisło. Przykładem Dido w Wirgiliuszu, która sobie piers przebiwszy, umrzeć nie mogła, bo Prozerpina życiem władającego nie ucięła iey włosa, i jeszcze ją na wstąpienie do piekieł nie była skazała.

W ofiarach, które tey Bogini czyniono, zawsze zabijano krowy czarne; mak był iey symbolum.

CUPIDON.

Cupidon était fils de Jupiter et de Vénus. Dès qu'il eut vu le jour, Jupiter, qui connut à sa physionomie tous les troubles qu'il causerait, voulut obliger Vénus sa mère à s'en défaire. Pour le dérober à la colère de Jupiter, elle le cacha dans les bois, où il suçait le lait des bêtes féroces. Aussitôt qu'il put manier l'arc, il s'en fit un de frêne, employa les cyprès à faire des flèches, et essaya sur des animaux les coups qu'il destinait aux hommes. Depuis, il changea son arc et ses carquois en d'autres d'or.

Cupidon est ordinairement représenté nu, sous la figure d'un enfant de sept à huit ans, l'air désœuvré,

KUPIDO.

Kupido był synem Jowisza i Wenerę. Skoro się urodził, Jowisz z twarzy jego poznawszy, wszystkie zamieszkania których on będzie sprawcą, chciał skłonić Wenerę matkę, aby go porzuciła. Lecz ta chcąc go przed gniewem Jowisza ukryć, w lasach go przechowała, gdzie zwierząt drapieżnych ssał mleko. Jak tylko mógł władać łukiem, zrobił go sobie z iksioną, cyprysu użył na strzały, i doświadczał na zwierzętach ich razów, które na ludzi przeznaczał. Z czasem, przemienił tenże łuk i saydak w złoty.

Zwykle Kupido wyobrażany bywa nago, w figurze dziecięcia od siedmiu do ośmiu lat mającego, postawa wa-

mais malin, pour montrer que l'amour est le fruit de l'oisiveté; armé d'un arc et d'un carquois rempli de flèches ardentes, symbole de son pouvoir sur l'ame; quelquefois d'une torche allumée, on d'un casque et d'une lance; couronné de roses, emblème des plaisirs délicieux, mais rapides, qu'il procure. Tantôt il est aveugle, car l'amour ne voit point de défaut dans l'objet aimé; tantôt il tient une rose d'une main et un dauphin de l'autre. Il est toujours peint avec des ailes, car rien n'est plus fugitif que la passion qu'il inspire, et ces ailes sont de couleur d'azur, de pourpre et d'or.

łęsa psotliwego na pokazanie, iż miłość iest zawiazek gnuśności; uzbroiony łukiem i kołczanem, napelnionym strzałami żarzystemi, znak potęgi iego nad czuciem; czasami wyobraża się z pochodnia zapaloną, albo w chelmie z kopia; uwieńczony różami, wyraz zabaw rozkosznych ale razem krótkich, które sprawia. Raz iest ślepy, gdyż miłość nie widzi przywar w przedmiocie lubionym; wnet w iedney ręce różę, w drugiej trzyma delfina. Zawsze iest z skrzydłami malowany, nie bowiem nie iest tak znikającym iak żądze, które on wraża; skrzydła iego są lazurowe z szarlatu i złota.

LATONE.

Latone, fille du Titan Céoeus et de Phœbé, sa soeur, fut aimée de Jupiter. Junon en conçut tant de jalousie, qu'elle persécuta sa rivale avec fureur: elle fit sortir de terre le serpent Python, à qui elle confia sa vengeance; et, comme si l'Univers entier avait embrassé le ressentiment de Junon, Latone ne trouva aucun lieu où elle pût accoucher; car la Terre avait juré qu'elle ne lui donnerait aucune retraite. Neptune, touché du triste sort de cette amante infortunée, fit sortir d'un coup de son trident l'île de Délos, du fond de la mer. C'est là que Latone, métamorphosée en caille par Jupiter, se retira à l'om-

LATONA.

Latona, córka Tytana Coeusa i Feby, siostra iey kochanką była Jowisza. Juno tyle ztąd powzięła zazdrości, iż z zapamiętaniem swoją prześladowała rywalkę: rozkazała z ziemi wyjść wężowi Python, któremu swoją zemstę powierzyła; i iakby świat cały niechęci Junony dzielił, Latona na połóg miejsca znaleźć nie mogła; sprzysięgła się bowiem Ziemia, iż iey żadney schroni niepozwoili. Na to Neptun poruszony losem smutnym kochanki nieszczęśliwey, od razu swego trójzębą wyprowadził z dna morza wyspę Delos. Tam dopiero Latona, w przepiorkę przemieniona przez Jowisza schroniła się w cieni drzewa

bre d'un olivier, mit au monde ses deux enfans, Apollon et Diane.

A peine Latone fut-elle accouchée, que la vindicative Junon ayant découvert sa retraite, ne lui permit pas de goûter le repos, dont elle avait besoin: elle l'obligea bientôt de sortir de cette île, et d'emporter ses deux enfans encore à la mamelle. Après avoir longtems erré à l'aventure, elle arriva en Lycie, où étant accablée de lassitude et de soif, parce qu'il faisait chaud, elle pria des paysans, qui coupaient l'herbe d'un étang, de lui donner un peu d'eau, pour appaiser la soif qui la dévorait; mais ceux-ci lui refusèrent ce secours, et eurent la cruauté de troubler l'eau, pour lui ôter le moyen d'en pouvoir boire. Latone, pour punir cette méchanceté, invoque Jupiter, qui changea ces hom-

oliwnego, i wydała na świat, Apollina i Dyane.

Zaledwo porodziła Latona, już Juno mściwa odkrywszy iey schroniã, niedopuszcila kosztować wczasu, którego potrzebowała: niebawnie przymuszona została porzucić tę wyspę, i przy piersi będące ieszcze unieść dzieci. Po długich się na los błakaniach, przyszła do Lycyi, gdzie z przyczyzny upałów, trudem i pragnieniem zmęczona, wieśniaków, co przy bliskim stawie kosili trawę, prosiła o kroplę wody na ngaszenie pragnienia, co iã pożerało; lecz ci odmówili iey pomoc, i znaćć wodę byli dość okrutni, aby iey pić nie mogła. Na ukaranie podobney złości, wzywa Latona Jowisza, który tak dzikich ludzi w żaby zamienił. Pomściła się ona ieszcze w sposób okrutniejszy nad Nio-bą, która mieć dla nię wzgardę po-

mes brutaux en grenouilles: elle se vengea d'une manière plus cruelle du mépris que Niobé affectait d'avoir pour elle; car elle engagea Apollon et Diane à faire mourir tous les enfans de cette orgueilleuse reine. Ce qui la jeta dans un si grand désespoir, qu'elle perdit toute sorte de sentiments, et fut changée en rocher.

Latone, malgré la haine de Junon, fut admise au rang des Déeses, en considération de ses enfans, qui devinrent deux grandes Divinités. Elle eut un temple dans l'île de Délos, auprès de celui de son fils.

kazywała; wszakże zniewoliła Apollina i Dyanę, iż wszystkie dzieci tej dumney królowy trupem padły: poczym, w tak tkliwą rozpacz wpadła, iż wszystkie straciwszy uczucia, w skałę się zamieniła.

Latona, mimo nienawiść Junony, z względu swych dzieci, które wielkiemi stały się Bostwami, do rzędu Bogiń przypuszczona została. Miała swój kościół na wyspie Delos, przy syna swego świątnicy.

P L U T U S.

Plutus, Dieu des richesses, était boiteux, selon les poètes, en arrivant chez les mortels, et prenait des ailes en s'en retournant. Ils voulaient marquer par là que l'on a beaucoup de peines à amasser des richesses, et qu'on les perd souvent en peu de tems.

On le représentait aveugle, parce qu'il comblait de biens, sur-tout ceux qui le méritaient le moins, et laissait dans le besoin ceux qui avoient plus de mérite. On le dit fils de Cérès et de Jasion, pour marquer que l'agriculture est la mère de toutes les richesses; car on sait que Cérès passe pour avoir inventé la charrue et enseigné aux hommes l'art de cultiver la terre.

P L U T U S.

Plutus, Bóg bogactw, był kulawy podług poetów, gdy zszedł na ziemię, a wziął skrzydła gdy ia porzucił. Chcieli dać przez to rozumieć, iż trzeba sobie wiele pracy zadać, żeby zgromadzić bogactwa, a że często, w przeciągu krótkim, stracić ie można.

Wyobrażano go niewidomym, gdyż tych szczegulniey, którzy naymniey zasłużyli, obdarzał bogactwy, a w niedostatku więcej zasług mających zostawiał. Mienia go bydz synem Cery i Jasiona, dla wyrażenia, iż rolnictwo iest matka wszystkich dostatków; bo wiemy że Ceres iest uważaną, iakoby wynalazła pl ~~o~~ i sztuki rolniczye nauczyla ludzi.

H É B É.

Hébé, Déesse de la jeunesse, était fille de Jupiter et de Junon. Jupiter, épris de sa beauté, lui donna la noble fonction de lui servir et aux autres Dieux et Déeses la précieuse liqueur du nectar. Un jour qu'elle s'acquittait de ce devoir, dans un grand festin, elle fit une chute indécente qui la rendit méprisable. Jupiter lui ôta son emploi; mais Junon la retint à son service, et lui donna le soin d'atteler son char. Hercule, déifié après sa mort, et admis dans le ciel, la reçut en mariage des mains de Jupiter. Alexiare et Anicète furent les fruits de cette union. A la prière d'Hercule, Hébé rajeunit Iolas.

H E B A.

Heba, Bogini młodości, była córka Jowisza i Junony. Jowisz zapalony iey pięknością, dał iey poważny urząd nalewania iemu, innym Bogom i Boginiom ow drogi napoy nektaru. Dnia iednego, gdy ten obowiązek w czasie wielkiego pełniła święta, zdarzyło się iey upaść. Nieprzystoynie rzucono ztąd na nie wzgardę, i Jowisz oddalił ią z urzędu, ale Juno w swych ią zatrzymała usługach, swego rydwanu poruczywszy iey zaprząg. Herkules po śmierci ubostwiony, i osadzony w niebie, z rąk Jowisza w małżeńskie odebrał ią związki. Alexiars i Anicetus były płodem tego stadła. Na proźby Herkulesa Heba odmłodziła Jolasa.

VULCAIN.

Vulcain était fils de Jupiter et de Junon, ou, selon quelques-uns, de Junon seule avec le secours du vent. Cette Déesse, honteuse d'avoir mis au monde un fils si mal-fait, le précipita dans la mer, afin qu'il fût toujours caché dans ses abîmes. Il aurait beaucoup souffert, si la belle Thétis et Eurynome, fille de l'Océan, ne l'eussent recueilli. Il demeura neuf ans dans une grotte profonde, occupé à leur faire des boucles, des agraffes, des colliers, des brasselets, des bagues et des poinçons pour les cheveux. Cependant la mer roulait ses flots impétueux au-dessus de sa tête, et ils le cachaient si bien, qu'aucun des Dieux ni des hommes ne savait où

WULKAN.

Wulkan był synem Jowisza i Junony, albo, iak mniemaią inni, za pomoca wiatru z samey Junony spółdżony. Ta Bogini zarumieniona, iż tak szpetnego na świat wydała syna, w trąciła go w morze tym końcem, aby w iego otchłani na zawsze został ukryty. Niewygod wiele byłby uciepiał, gdyby piękna Thetisa i Eurynoma, córka Oceana, przyiemney gościnności nie dały mu doświadczyć. Lat dziewięć zamieszkał w grocie głębokiey, robiąc przeczki, haftki, kanaki, braselety, pierścionki, i iglice do włósów. Tym czasem gdy spienionego morza bałwany przewalały się po nad iego głową, tak się ukrywał zręcznie, iż żaden z Bogów, ni z ludzi,

il était, excepté Thétis et Eurynome.

Vulcain conservant dans son coeur du ressentiment contre sa mère pour cette injure, fit une chaise d'or avec un ressort, et l'envoya dans le ciel. Junon, qui ne se méfiait point du présent de son fils, voulut s'y asseoir, et y fut prise comme dans un trébuchet: il fallut que Bacchus énivrât Vulcain pour l'obliger à venir délivrer Junon, qui, par cette aventure, avait préparé à rire à tous les Dieux.

D'autres disent que ce fut Jupiter qui précipita Vulcain de l'Olympe. Un jour que le père des Dieux, irrité contre Junon de ce qu'elle avait excité une tempête pour faire périr Hercule, l'avait suspendue au milieu des airs avec deux pesantes enclumes aux pieds, Vulcain voulut

prócz Thetysy i Eurynomy, niewiedział, gdzieby zostawał.

Wulkan żywiąc w sercu niechęć ku swej matce za to pokrzywdzenie, zrobił stół z pewną sprężyną i posłał go do nieba. Juno, co daru syna w podeyrzeniu mieć niemogła, chciała na nim usiąść, lecz wnet niby w łapkę wpadła: musiał aż Bachus upoić Wulkana, żeby go do wyratowania skłonił Junony, która swą przygodą rozśmieszyła Bogów wszystkich.

Są, co mniemają, iż sam Jowisz z Olimpu ztrącił Wulkana. Dnia pewnego gdy oyciec Bogów zagniewany na Junonę, iż na zagubę Herkulesa wzburzyła nawałnice, był ją w środku powietrza, z dwoma ciężkimi kowadłami u nóg, zawiesił, Wulkan chciał ponieść ratunek matce, w tym Jowisz

aller au secours de sa mère, Jupiter le prit par le pied, et le jeta hors du ciel. Il descendit pendant tout le jour, et tomba dans l'île de Lemnos au coucher du soleil. Il demeura toujours boiteux de cette chute. Cependant, par le crédit de Bacchus, Vulcain fut rappelé dans le ciel et rétabli dans les bonnes grâces de Jupiter, qui lui fit épouser la plus belle de toutes les Déesses, Vénus, mère de l'Amour, ou, selon quelquesuns, la charmante Charis, la plus belle des grâces. Il devint aussi l'échanson de Junon; c'est lui qui lui versait le nectar à table.

Vulcain dans le ciel se batit un palais tout d'airain et parsemé de brillantes étoiles. C'est-là que ce Dieu forgeron, d'une taille prodigieuse, tout couvert de sueur, tout

porwał go za nogi, i z nieba wytrącił. Leciał dzień cały na dół i spadł na wyspę Lemnos, dopiero nad zachodem słońca. Od tego spadnięcia na zawsze chromał Wulkan; iędnakże przez kredyt Bachusa, odwołanym został do nieba, i przywróconym do łaski Jowisza, który go zaślubił z najpiękniejszą z wszystkich Bogiń, z Wenerą miłości matką, albo iak chcą inni, z lubą Charyssą, najpiękniejszą z Gracyi. Dostał także urząd podczaszego Junony; on więc zwykle nalewał iey nektar u stołu.

Wulkan wystawił sobie w niebie pałac cały z miedzi, błyszczącemi się ozdobiony gwiazdami. W nim ten Bóg kowal, niezmiernie wysoki, potem okryty cały, cały czarny od węgla i

noir de cendres et de fumée, forgeait la foudre de Jupiter et les armes que les Dieux et les Déesses lui demandaient. Ses forges ordinaires étaient dans le mont Etna, et dans les îles de Lemnos et de Lipare.

Vulcain porte sur les monuments un bonnet pointu semblable à celui d'Ulysse, quelquefois recourbé comme le bonnet phrygien, et un manteau; les tenailles sont ordinairement placées auprès de lui, ou dans ses mains.

Les Grecs lui donnaient de la barbe; mais les Etrusques et les Romains le représentaient jeune et sans barbe.

---

dymu, kuł pioruny Jowiszowi, i broń wszelką, jaką mieć od niego Bogowie i Boginie żądały. Kuźnice jego zwykayne były na górze Etnie, i na wyspach Lemnos i Liparis.

Wulkan na starożytnych pamiątkach ma czapkę spiczastą na kształt tej, co miał Ulises, czasem z przodu zgiętą, niby czapka Frygijska, ma również płaszcz, a cęgi zwykle albo trzyma w ręku, albo leżą przy nim.

Grecy wyobrażali go z brodą; ale Etruskowie i Rzymianie mieli go w postawie młodzieńca bez brody.

SECONDE PARTIE.

*Des Demi-Dieux, des Héros et de
quelques Hommes célèbres.*

HYMÉNÉE.

HYMÉNÉE était un jeune homme d'Athènes, d'une extrême beauté, mais fort pauvre, et d'une origine obscure. Il était dans cet âge, où un garçon peut aisément passer pour fille, lorsqu'il fut épris des charmes d'une jeune Athénienne; mais, comme elle était d'une naissance bien au-dessus de la sienne, il n'osait lui déclarer sa passion, et se contentait de la suivre par-tout où

elle allait. Un jour que les dames d'Athènes devaient célébrer, sur le bord de la mer, la fête de Cérès, où sa maîtresse devait être, il se travestit; et, quoiqu'inconnu, son air aimable le fit recevoir dans la troupe dévote. Cependant quelques corsaires, ayant fait une descente subite à l'endroit où l'on était assemblé, enlevèrent toute la procession, et la transportèrent sur un rivage éloigné, où, après avoir débarqué leur prise, ils s'endormirent de lassitude. Hyménée, rempli de courage, propose à ses compagnes de tuer leurs ravisseurs, et se met à leur tête pour exécuter ce projet. Il se rend ensuite à Athènes, pour travailler au retour des Athéniennes; déclare, dans une assemblée du peuple, ce qu'il était, ce qui lui est arrivé, et promet, si on veut

nią. Raz gdy Damy Ateńskie nad brzegiem morza święto Cerery obchodzić miały, gdzie i kochanka jego miała się znajdować, przebrał się, i lubo nieznany, postawa jego przyjemna sprawiła tyle, iż do kompanii pobożney przyjętym został. W tym czasie kilku korsarów zagnała napadłszy na miejsce, gdzie się zgromadzono, całą poimali processyą, i na odległe przenieśli ją pobrzeże, gdzie zdobycz wyładowawszy, po trudach zasnęli. Hymen odwagi pełen, radzi swym towarzyszkom, aby pozabijać grabieżców i stał się na ich czele do dokonania zamiaru. Po czym, udał się do Aten, końcem starania się o powrót Ateńnek; oświadcza na zgromadzeniu ludu czym by był, iaka miał przygodę, i zaręcza, że, jeżeli mu dadzą za żonę tę z panien porwanych, którą on kochał, dokaże, iż wszystkie inne

lui donner en mariage celle des filles enlevées qu'il aimait, de faire revenir toutes les autres. Sa proposition est acceptée; il épouse sa maîtresse; et, en faveur d'un mariage si heureux, les Athéniens l'invoquèrent toujours depuis dans leurs mariages, sous le nom d'Hymen, et célébrèrent des fêtes en son honneur, appelées Hyménées.

Dans la suite les poètes firent une généalogie de ce Dieu, les uns le faisant naître d'Uranie, d'autres d'Apollon et de Calliope, ou de Bacchus et de Vénus.

On représentait toujours l'Hymen sous la figure d'un jeune homme couronné de fleurs, sur-tout de marjolaine, tenant de la main droite un flambeau, et de la gauche un voile de couleur jaune. Cette cou-

się powróca. Propozycja jego została przyjęta, i z swoją zaślubił się kochanką; a przez wzgląd na tak szczęśliwe małżeństwo, Ateńczykowie odtąd w swoich zaślubinach udawali się do niego, iak do bóstwa, pod imieniem Hymen, i ku chwale jego obchodzili święta nazwane Hymnem.

Z czasem poeci Bożka tego wywodzili rodopism; iedni mu dawali za matkę Uranią, drudzy twierdzili: iż był z Apollina i Kaliopy spółdzony, albo z Bachusa i Wenery.

Wyobrażają zawsze Hymen, pod postacią młodego człowieka, uwieńczonego kwiaty, szczegulniey mayerankiem, trzymającego w ręce prawey pochodnią, w lewey zastone koloru

leur était autrefois particulièrement affectée aux noces.

P A N.

Pan, le Dieu des bergers, des chasseurs et de tous les habitans des champs, était fils de Mercure et de Pénélope. Mercure se métamorphosa en bouc pour plaire à Pénélope. On représente ce Dieu barbu, chevelu, cornu, fourchu, avec la houlette et la flûte à plusieurs tuyaux. Les Arcadiens le révéraient particulièrement; il rendit des oracles parmi eux. Ils lui offraient du lait de chèvre et du miel; ils célébraient les Lupercales en son honneur. Evandre, l'Arcadien, porta en Italie son culte et ses fêtes. Les Egyptiens ont eu des idées toutes différentes

zółtego, który szczególnie dawniej używany był przy zaślubinach.

P A N.

Pan, Bóg owczarzy, łowców, i wszystkich wiejskich mieszkańców, był synem Merkurego i Penelopy. Merkur był się w kozła zamienił, aby się Penelopie spodobał. Wyobraża się ten Bożek, brodaty, długowłosy, rogaty, z maczugą w ręku, i fletem o wielu piszczalkach. Arkadycykowie szczególną mu cześć oddawali, on ich był wyrocznim bostwem. Nieśli mu na ofiarę zwykłą, mleko, miód i kozę. Rospustne święto Luperkalne ku jego chwale obchodzili. Arkadyczyk Ewander wprowadził do Włoch dla niego obrządek i święto. Egipcyanie wyobrazenie zupełnie inne mieli o

de Pan. Selon eux, ce fut un général d'Osiris; il combattit Typhon. Son armée ayant été enfermée dans une vallée, dont les avenues étaient gardées, pendant la nuit il ordonna à ses soldats de marcher, en poussant de grands cris, que les échos multiplièrent encore. L'horreur de ce bruit inopiné saisit l'ennemi, qui prit la fuite. De là vient ce qu'on appelle terreur panique.

Polien attribue à Pan l'invention de l'ordre de bataille, de la phalange, de la distribution d'une armée en aile droite, en aile gauche ou cornes, et prétend que c'est à cause de cela qu'on lui attribue des cornes.

Hygin dit que ce fut Pan qui conseilla aux Dieux dispersés par les Géants, de se métamorphoser en animaux, et qu'il leur en donna

Panie. Podług nich był iednym z wodzów Osirysa, i pokonywał Typhona. Raz woysko iego będąc zamknięte od nieprzyjaciela w dolinie, które przystępy były obsadzone, rozkazał swym żołnierzom maszerować w nocy, czyniac krzyki, które odgłos powiększał ieszcze. Trwoga od łoskotu niespodziewanego zdięła nieprzyjaciela, i pierzchnął. Ztąd ten wyraz przestrach próżny (Panicki).

Polienus przyznaie Panowi wynalazek szyków wojennych, iako to Phalangów, podziału woyska na prawe i lewe skrzydło czyli iak mowili starożytni na rogi, od czego, mniemają, nazwano go rogatym.

Hygin powiada: iż to iest ten Bózek, który rozsproszonym przez olbrzymów doradził Bogom przemienić się w zwierzęta i że z siebie pierwszy dał

l'exemple en prenant la forme de la chèvre. Il ajoute que les Dieux le récompensèrent de son avis en le plaçant au ciel, où il fut la constellation du Capricorne.

Le nom de Pan, qui signifie *tout*, donna lieu à l'allégorie, où ce Dieu est pris pour le symbole de la Nature. Ses cornes sont les rayons du soleil; l'éclat de son teint désigne celui du ciel; la peau de chèvre étoilée, dont sa poitrine est couverte, le firmament; le poil de ses jambes et de ses cuisses, la terre, les arbres, les animaux, etc.

FAUNE ET LES SATYRES.

Faune était un Dieu champêtre, fils de Mercure et de la Nuit. Il prédisait l'avenir aux hommes, et sa

przykład wzięwszy postać kozy. Przydaje: iż Bógowie w nadgrode rady umieścili go w niebie pod znakiem zodyaku koziorożca.

Nazwisko Pan, co znaczy wszystko, stało się przyczyną do allegoryi, w której Bóg ten wzięty jest za znak natury. Rogi jego są promieniami słońca; kolor cery wyraża kolor niebios. Skóra kozia gwiazdami ozdobiona, którą pierś swą nakrywa oznacza firmament; włosy jego na nogach i udach, znaczyć miały ziemię, drzewa, zwierzęta i. t. d.

FAUN I SATYRY.

Faun był Bogiem polowym, synem Merkurego i Nocy. Wrożył przyszłość męszczyznom a żona jego Fatua była

femme Fatua le prédisait aux femmes. On le représente sans poil à la partie supérieure de son corps, et ressemblant d'ailleurs à un Satyre. Il est regardé comme le père et le chef des Faunes et des Satyres, autres Divinités champêtres, qu'on représentait avec des cornes à la tête, et des pieds de bouc.

Pline le naturaliste, prend les Satyres pour une espèce de singes, et il assure que, dans une montagne des Indes, il se trouve des Satyres à quatre pieds, qu'on prendrait de loin pour des hommes, et qui poursuivent les bergers des environs. De là, les sacrifices et les offrandes qu'on leur fit, pour chercher à les appaiser.

---

wieszczką kobiet. Wyobrażano go nagim w części wyższe ciała, i podobnym ze wszystkim do Satyra. Uważany jest iako ociec i naczelnik Faunów i Satyrów, innego rodzaju Bożków wiejskich, których postać rogi na głowie, a nogi kozła.

Pliniusz naturalista, bierze Satyry za pewny rodzaj małp, i zapewnia; iż u pewney gòrze w Indyach, znajduią się Satyry czworonożne, które z daleka wziąćby można za ludzi, i one w tamtych okolicach będących prześladowia pasterzy. Z tąd bałwochwalnie, i ofiary, które im składano, aby ie ubłagać.

LES NYMPHES.

Nymphe, dans sa signification naturelle, signifie une fille mariée depuis peu, ou une nouvelle mariée. On a donné ce nom dans la suite à des Divinités subalternes, qu'on représentait sous la figure de jeunes filles. Selon les poètes, tout l'Univers était rempli de Nymphes: il y en avait qu'on appelait Uranies ou célestes, qui gouvernaient la sphère du ciel, d'autres terrestres ou épiques. Celles-ci étaient subdivisées en Nymphes des eaux, et en Nymphes de la terre.

On consacra un culte particulier aux Nymphes. On leur offrait en sacrifice de l'huile, du lait et du miel; quelquefois on leur immolait des chèvres; on leur consacrait aussi des fêtes.

NIMFY.

Nimfa w swym własnym znaczeniu, wyraża niedawno zaślubioną pannę, albo nowozamężną. Nadano z czasem to imię bostwom namiestniczym, które wystawiano w postaci młodych panien. Według Poetów świat cały napelniony był Nimfami; były z nich iedne, co nazywano Uranie czyli niebieskie, które sferą zarządzały niebios; były drugie ziemskie, po grecku epigaeae, te się dzieliły na nimfy wodne i ziemne.

Obrządek miały dla siebie nimfy szczególny. Ofiarowano im na bałwochalnia oliwę, mleko, i miód. Niekiedy zabijano im kozy, i poświęcano dla nich uroczyste święta.

Les Nymphes sont toujours représentées à moitié nues, tandis que les Muses sont peintes vêtues très-décemment. Sur les monuments, les Nymphes des ruisseaux et des fontaines tiennent ordinairement pour attribut distinctif, une urne, d'où s'écoule la fontaine ou le ruisseau.

DES TRITONS.

Les Tritons étaient des monstres marins, hommes dans la partie supérieure, et poissons depuis la ceinture. Ils composaient la cour de Neptune, et le suivaient par-tout, en sonnant d'une conque marine.

Nimfy zawsze są wyobrażane na pół nago; gdy Muzy zwykle są malowane w stroju przystoyności pełnym. Na starożytnych pamiątkach powszechnie Nimfy rzek i źródeł, trzymają, iako swą własność charakterystyczną urnę w ręku, z której płyną źródła czyli rzeki.

TRYTONY.

Trytony były potwory morskie, od głowy do wół ludzie, od pasa do nóg ryby. Składali dwór Neptuna, i nigdy go nieodstepowali na ślimakowej brząkając skorupie.

P R O T É É.

Protée, fils de l'Océan, conduisait les troupeaux de Neptune, et connaissait l'avenir; mais il ne le révélait jamais, à moins qu'il n'y fut forcé. Quand on l'avait surpris, et qu'on voulait l'y contraindre, il prenait toutes sortes de formes; il se changeait en eau, en feu, en bêtes féroces, etc.; enfin ne pouvant échapper, il prédisait l'avenir.

ÉOLE ET LES VENTS.

On représente Eole, Dieu des Vents, avec un sceptre de fer à la main, assis ou appuyé sur un rocher, d'où les Vents cherchent à s'échapper.

P R O T E U S Z.

Proteusz syn Oceanu pasł stada Neptuna, i był wieszczbiarzem przyszłości, iednak iey nieodkrywał, chyba że do tego został przymuszonym. Gdy znagła był napadniętym, i chciano go zniewolić do opowiadania rzeczy przyszłych, w różne przebierał się postaci; odmieniał się w wodę, ogień, w drapieżne bestye i- t. d. nakoniec nie mogąc się wykręcić, wróżył.

EOL I WIATRY.

Wyobrażają Eola Boga wiatrów, z berłem żelaznym w ręku, siedzącego, lub wspartego na skale, z której wiatry wylecieć pragną.

Les Vents sont représentés sous la figure de jeunes enfants ailés, et le visage bouffi.

F L O R E.

Flore était, dit Ovide, une Nympe des îles Fortunées, dont le nom grec était Chloris, que les Latins changèrent en celui de Flore. Sa beauté lui ayant attiré les regards de Zéphyre, elle en fut aussi-tôt aimée; elle voulut éviter ses poursuites; mais Zéphyre, plus léger qu'elle, l'atteignit, et l'enleva pour en faire son épouse. Il lui donna pour douaire l'empire sur toutes les fleurs, et la fit jouir d'un éternel printems. Le culte de cette Déesse était établi chez les Sabins, et on lui consacra un temple à Rome.

Wiatry są oznaczone w postaci młodych dzieci skrzydlatych, i z nadętą twarzą.

F L O R A.

Flora była, powiada Owidyusz, Nimfa z wysp szczęśliwych; ona po grecku nazywała się Chloris, ale imię tej zamienili Latinowie na Florę. Piękność iey ściągnęła na się oko Zefira, od razu w niey się pokochał, chciała ona uchronić się przed iego pogonią; ale Zefir prętkolotniejszy, doleciał iey, i porwał ją na żonę. Oddał iey dożywociem panowanie nad kwiatami i wieczney używać pozwolił iey wiosny. Obrządek dla tej Bogini był uświęcony u Sabinów, i w Rzymie miała swą świątynią.

Dans la suite une courtisane du nom de Flore, ou, selon quelques auteurs, appelée Laurentia, qui avait gagné beaucoup de bien, ayant institué le peuple romain son héritier, fut mise, par reconnaissance, au rang des Divinités de Rome, et son culte fut confondu avec celui de l'ancienne Flore. On célébra, en son honneur, des jeux floraux, et l'on joignit aux jeux innocents de l'ancienne fête, des infamies dignes de la nouvelle Flore.

On représente la Nymphe Flore couronnée de fleurs, tenant de la main gauche une corne d'abondance pleine de fleurs de toute espèce.

P A L È S.

Palès, Déesse des bergers, avait sous sa tutelle les troupeaux de toutes

Z czasem nieiaka nierządnicą także nazwana Flora, lub podług innych mniemania Laurencyja, gdy wielki zgromadziła majątek, i jego dziedzicem lud Rzymski postanowiła, przez wdzięczność w liczbę Bóstw Rzymskich umieszczoną została, a iey obrządek z obrządkiem dawney Flory pomieszany został. Ku iey chwale obchodzono igrzyska nazwane kwiatowe, a do dawnych niewinnością tchnących przydano bezwstydy, godne nowey Flory.

Wyobraża się Nimfa Flora uwieńczona kwiatami, trzymając w ręce lewej róg obfitości napelniony kwiaty różnego rodzaju.

P A L È S.

Pales, Bogini owczarzy opiekowała się trzodami wszelkiego rodzaju. Co-

espèces. Tous les ans, le 19 avril, on célébrait dans les campagnes la fête *Palilia*, qui lui était consacrée. Ce jour-là les paysans avaient soin de se purifier avec des parfums mêlés de sang de cheval, de cendres d'un jeune veau qu'on faisait brûler, et des tiges de fèves. On purifiait aussi les bercails et les troupeaux avec de la fumée de sabine et de soufre; ensuite on offrait des sacrifices à la Déesse; c'était du lait, du vin cuit et du millet. La fête se terminait par des feux de paille, et les jeunes gens sautaient par-dessus au son des flûtes, des cymbales et des tambours.

LES HARPIES.

C'étaient des monstres, qui infectaient tout ce qu'ils touchaient. Elles

rocznie 19^{tego} Kwietnia obchodzono po wsiach święto *Palilia*, które dla niej było ustanowione. Tego dnia, wieśniacy się starali oczyszczać z grzechów kadzidłem krwizę końskiej, i popiołu z młodego cielęcia, które spalono, równie i z bobowin z mieszanym. Oczyszczali także i owczarnie, i stada, podkurzając je sawiną i siarką; po czym nastąpiło oddawanie ofiar Bogini, które się składały z mleka, gotowanego wina, i prosa. Kończyła się uroczystość na paleniu słomy, młodzież przy muzyce fletu cymbałów, y bębenków przesakiwała przez płomień.

HARPIE.

To były potwory, co wszystko zarażały, czego się tylko dotknęły. Gło-

avaient une tête de femme, des oreilles d'ours, le corps d'un vautour, des ailes de chauve-souris, et des grandes griffes aux pieds et aux mains. Céléno était la plus considérable de toutes.

LES SYRÈNES.

Les Syrènes, filles de l'Océan et d'Amphitrite, étaient des monstres moitié femmes et moitié poissons, qui, par la douceur de leurs chants, attiraient les voyageurs, pour les dévorer. Ulysse n'évita leurs pièges enchanteurs, qu'en se faisant attacher au mât de son vaisseau, et en bouchant les oreilles de ses compagnons. Les Syrènes, désespérées de voir cette proie leur échapper, se précipitèrent au fond des abîmes, et furent changées en rocher.

wę miały kobiecą, uszy niedzwiedzie, ciało sępa, skrzydła nietopérza, i wielkie szpony u nóg i u rąk. Celena była z nich wszystkich najznaczniejsza.

SYRENY.

Syreny, córki Oceana i Amphitryty były stwory, w pół postać białogłowską, w pół rybia mające, które przez lubość swych głosów zwały do siebie podróżnych, aby ich pożarły. Ulyses nie mógł się od ich rozkosznych ustrzedz siateł, tylko dawszy się przywiązać do masztu swego okrętu, i pozatykawszy uszy swych towarzyszków. Syreny zrospaczone: że się im taka wyslizgła zdobycz, na dno się przepaści rzuciły, i zamienione w skały zostały.

P H A É T O N .

Phaëton, fils du Soleil et de Clémène, ayant eu un différent avec Epaphus, qui lui reprocha de n'être pas le fils du Soleil, comme il s'en vantait, alla s'en plaindre à sa mère, qui le renvoya au Soleil, pour apprendre de sa propre bouche la vérité de sa naissance.

Phaëton se rendit au palais du Soleil, lui expliqua le sujet de sa venue, et le conjura de lui accorder une grace sans la spécifier: le Soleil, transporté de l'amour paternel, jura par le Styx de ne lui rien refuser. Alors le jeune téméraire lui demanda la permission d'éclairer le monde pendant un jour seulement, en conduisant son char. Le Soleil, engagé par un serment irrévocable, fit tous ses efforts pour

P H A E T O N .

Phaeton, syn Słońca i Klimeny, miał spor z Epakusem, który mu wyrzucał: iż nie był, tak iak się chlubił, synem słońca, do matki poszedł na skargę, która go odesłała do słońca, aby się z własnych ust iego prawdy o swym rodzie dowiedział.

Phaeton udał się do pałacu Słońca, powód mu swego przyścia przedłożył, zaklął go, aby mu łaskę, której nie wyrazi, uczynił. Słońce, miłością oycowską zdęte, poprzysięgło na Styx: iż mu nic nie odmówi. Tu młody żąda zuchwalec: aby mu tylko przez dzień ieden dopuściło świat oświecać, władając iego rydwanem. Słońce niecofniętą zobowiązane przysięgą, przez wszystkie usiłowania,

détourner son fils d'une entreprise si difficile, mais inutilement. Phaëton, qui ne connaît point de danger, persiste dans sa demande, et monte sur le char.

Les chevaux du Soleil s'aperçoivent bientôt qu'ils ont changé de conducteur, et ne reconnaissant plus la main de leur maître, ils se détournent de la route ordinaire; tantôt s'élevant trop haut, ils menacent le ciel d'un embrasement inévitable; tantôt descendant trop bas, ils tarissent les rivières et brûlent les montagnes. La Terre, desséchée jusqu'aux entrailles, porte ses plaintes à Jupiter, qui, pour prévenir le bouleversement de l'Univers, et apporter un prompt remède à ce désordre, renverse d'un coup de foudre le fils du Soleil, et le précipite dans l'Eridan.

chciało od tak trudnego zapędu odwrócić syna, ale na próżno. Phaeton co nie zna niebezpieczeństwa żadnego, stoi w uporze, i wsiada na rydwan.

Zaraz konie słońca poczuły że wódza miały innego, i nie chcąc władowania nowego pana swego uledez, z zwykłej zboczyły kolei; wnet się nadto unosząc wysoko, nieuchronnym pożarem zagrażaia niebu; wnet nadto spuszczaiać się nisko wysuszaia rzeki, i podpalaią góry. Ziemia aż do wnętrzości wyschła, niesie swe skargi do Jowisza, który, aby świata całego zapobiegł zburzeniu, i zamieszaniu bez zwłoki zaradzaiąc, iednym razem piorunu syna Słońca wywraca, i w Erydanie ponurza.

Les mythologues moralistes trouvent dans la fable de Phaëton l'emblème d'un jeune téméraire, qui forme une entreprise au-delà de ses forces, et qui veut l'exécuter sans prévoir les dangers, qui l'environnent.

Plutarque assure qu'il y a eu réellement un Phaëton, qui régna sur les Molosses, et qui se noya dans le Pô, autrement dit l'Eridan; que ce prince s'était appliqué à l'astronomie, et qu'il avait prédit une chaleur extraordinaire, qui arriva de son tems, et qui causa une cruelle famine dans son royaume.

LES DIEUX LARES OU PÉNATES.

Les Lares, chez les Romains, étaient les Dieux domestiques, les

Mitologista moralny, w bayce Phaëtona znajduje obraz młodego zuchwałca, który nad swe siły czynić się odważa układy, i te bez przejrzenia niebezpieczeństw, co go otaczaia, dopełnić żada.

Plutarch zapewnia: iż w istocie samey był pewny Phaëton, który panował nad Molossami, i który się w rzece Po, inaczey Eridan zwaney utopił; iż ten xiaze ćwiczył się w astronomii i nadzwyczajny przepowiedział upał, który w czasie iego panowania dał się uczuć, sprawiwszy głód okropny w iego królestwie.

BOŹKI DOMOWE CZYLI PENATOWIE.

Lares, u Rzymian były bożki domowe, Bogi ogniska, Geniusze obroń-

Dieux du foyer, les Génies protecteurs de chaque maison, et les gardiens de chaque famille. On appelle indifféremment ces Dieux tutélaires, les Dieux Lares ou Pénates.

Non-seulement les particuliers et les familles, mais les peuples, les provinces et les villes eurent chacun leurs Dieux Lares et leurs Pénates. C'est pour cette raison que les Romains, avant d'assiéger une ville, en invoquaient les Dieux tutélaires et les priaient de passer de leur côté, en leur promettant des temples et des sacrifices, afin qu'ils ne s'opposassent pas à leurs entreprises. C'était-là ce qu'on nommait évocation.

Les Lares publics avaient des temples dans les villes; les Lares domestiques étaient représentés sous la figure de petits marmousets d'argent, d'ivoire, de bois, de cire et autres

chez chaque domu, i stróże kaźdey familii. Zarówno nazywają się te Bógi obrończe *Lares* albo Penatowie.

Nie tylko kaźdy z osoby, nie tylko familie, ale narody, prowincye, i miasta, miały kaźde takich swych Bógów Penatów. Dla tey przyczyny Rzymianie, nim oblegli miasto które, wywoływali z niego Bógów obrończych, i prosili: aby na ich prześli stronę, zaręczając im świątynie i ofiary; aby się tylko ich niesprzeciwili zamiarom. To było, co się nazywało ewokacją, czyli zakłęcie duchów.

Bógi te, ieżeli byli całej publiczności, miały swe w miastach świątynie; ieżeli domowe, były wyobrażane w osóbkach małych z srebra, kości słoniowej, z drzewa, wosku i innych

matières; car chacun en agissait envers eux suivant ses facultés. Dans les maisons bourgeoises, on mettait ces petits marmousets derrière la porte ou au coin du foyer. Les gens qui vivaient plus à leur aise, les plaçaient dans leurs vestibules; les grands seigneurs les tenaient dans une chapelle nommée Laraire, et avaient un domestique chargé du service de ces Dieux; c'était chez les empereurs l'emploi d'un affranchi.

P R I A P E.

Priape était fils de Vénus et de Bacchus. On le représente le plus souvent en forme d'Hermès ou de Terme, avec des cornes de bouc, des oreilles de chèvres et une cou-

rezczy, stosownie do każdego możliwości wyrobione. W domach uboższych, stawiano te lalczki za drzwiami lub w rogu ogniska. Maietnieysi umieszczali ie w przysionku; wielcy panowie mieli ie w kaplicy nazwaney *Lararium* i trzymali służącego właśnie na usługi tym Bogom. Urząd ten u cesarzów pospolicie był poruczany wyzwońcom.

P R I A P.

Priap był synem Wenery i Bachusa. Najczęściej wyrażają go, w kształcie Hermesa, albo bożka granic, z rogami kozła, uszami koziemi, z koroną winoliściową albo laurową. Sta-

ronne de feuilles de vignes ou de laurier. Ses statues sont quelquefois accompagnées des instruments du jardinage; de paniers pour contenir les fruits; d'une faucille pour moissonner; d'une massue pour écarter les voleurs, ou d'une verge pour faire peur aux oiseaux. On voit aussi sur des monuments de Priape, des têtes d'ânes, pour marquer l'utilité de cet animal pour le jardinage et la culture des terres. On le représente encore tenant une bourse à la main droite, une clochette à la gauche et crêté comme un coq, tant sur la tête que sous le menton: la clochette, pour désigner les orgies; la bourse, le pouvoir de l'or, et la crête de coq, l'extrême fécondité de la terre.

---

tuy iego maia sobie przydane czasem narzędzia ogrodnicze; kosze do składania owoców; sierp do żniwa; maczugę do odpędzenia złodziei; różgę dla odstraszenia ptaków. Widzieć się także w pamiątkach Pryapa daia, głowy osle, na znak iak to zwierzę użyteczne iest w ogrodnictwie i uprawie roli. Wyobrażaią tego Boga ieszcze, z workiem w ręce prawey, z dzwonkiem w lewey, tudzież z grzebieniem koguta na głowie i pobroduku: Dzwonek dla oznaczenia święta Bachusowego, worek, na znak mocy złota, a grzebień koguta na znak nadzwyczajney płodności ziemi.

BACCHUS.

Bacchus était fils de Jupiter et de Sémélé, fille de Cadmus, fondateur de Thèbes. Voici ce que les anciens nous ont transmis du prodige qui accompagna la naissance de ce Dieu: Junon, toujours jalouse de Jupiter, entreprit de faire périr Sémélé, que ce Dieu aimait; elle apparut à cette fille sous la figure de Béroé, sa nourrice, et lui fit entendre qu'on la trompait sous le nom de Jupiter; et que, pour s'assurer de la vérité, elle devait exiger de ce Dieu qu'il la vint voir armé de sa foudre et avec tout l'appareil de la souveraine majesté. Elle l'obtint, et au moment que Jupiter parut, la foudre mit le feu au palais, et Sémélé périt dans cet incendie. Jupiter sauva l'enfant qu'elle

BACHUS.

Bachus, byl synem Jowisza i Semeli, Kadmusa córki, założyciela Thebow. Obaczmy, co starożytni nam zostawili z podziwów, iakie sie zdarzyły przy narodzeniu tego Boga. Juno zawsze zazdrośna, przedsięwzięła zgubić Semełę, która Jowisz kochał; pokazała sie iey w postaci Beroi, iey mamki, i dała iey do wyrozumienia: iż pod imieniem Jowisza zwodzona była od kogo innego; a zaczym dla przekonania się o prawdzie, miała prosić Boga, aby ia odwiedził uzbroiony pioruny i całą okazałością wszechwładnego swego maiestatu. Otrzymała Semela, o co prosiła, ale skoro Jowisz się zbliżył, od piorunów ogień się w iey pałacu zaiął, i Semela w tym pożarze zginęła. Jowisz ocalił dziecę,

portait dans son sein et qui n'avait que sept mois. Il l'enferma, dit-on, dans sa cuisse, jusqu'à ce qu'il fût à terme. Dès qu'il parut au jour, Mercure eut ordre de le remettre aux Nymphes du mont Nysa, dans l'Arabie, qui prirent soin de le nourrir, et le vieux Silène fut chargé de son éducation.

Il se montra digne de sa naissance par sa valeur et par ses conquêtes, dont la plus mémorable fut celle des Indes, où il mena une armée composée d'hommes et de femmes. Cette conquête donna lieu à l'institution de ces fêtes, appelées Orgies et Bacchanales, où l'on se livrait sans retenue aux débauches les plus outrées: elles étaient célébrées par des filles, par des femmes et par des hommes. Les filles étaient armées de thyrses, espèces de demi-piques, ornées de

które nosiła w żywocie, a które nie miało iak siedm miesięcy. Mowią: iż go w swym udzie zamknął, aż doszedł zwykłego czasu urodzenia się. Skoro wyszedł na świat, Merkury miał rozkaz, oddać go nimfom na górze Nysa w Arabii, które wzięły staranie około iego wykarmienia, a staremu Silenowi poruczona była iego edukacya.

Pokazał się godnym swego urodzenia, przez swoje męstwo i swoje zwycięstwa, z których najsławniejsze podbicie iest Indyiów, dokąd prowadził woysko złożone z męszczyzn i kobiet. To zwycięstwo było przyczyną do ustanowienia świąt, nazwanych, Orgie i Bachanalie, w których rozpasywano się bez wstydu na wszystkie rospusty: obchodziły ie panny, męzatki, i męszczyzni. Panny miały w ręku tyrs, kształt półpiki ozdobioney bluszczem i winoroślą; zdały się

lierre et de pampres de vignes. Elles paraissaient saisies d'enthousiasme, ainsi que les femmes, qui, partagées en différentes bandes et couronnées de lierre, couraient comme des forcées, les cheveux épars, et faisaient les plus hideuses grimaces. Elles y joignaient un grand bruit de tambours et d'instruments appelés cymbales, et invoquaient avec d'horribles cris le nom de Bacchus. Ensuite venait une troupe d'hommes montés sur des ânes, suivis de femmes et de Bacchantes qui poussaient des hurlements affreux. A leur suite on portait des statues de la Victoire, des autels qui avaient la forme de seps de vigne entortillés de lierre. Plusieurs charriots chargés de thyrses, des couronnes, des tonneaux, des cruches, etc. venaient après.

Ce Dieu était quelquefois représenté sous la figure d'un vieillard avec

bydź w zachwyceniu, podobnież iak i mężatki, które na różne podzielone kupy, i uwienzione bluszczem, biegały niby szalone, z rozczochranemi włosy, nayobrzydliwsze robiąc miny. Do tego wszystkiego, przydawały łoskot wielki bębnów i instrumentów nazwanych cymbały, wzywając przeraźliwym głosem imię Bachusa. Następowaly potem gromady mężczyzn siedzących na osłach, a za niemi Kobiety i Bachantki, które przerażające czyniły wycia; po nich niesiono statuy zwycięstwa, i ołtarze, które miały kształt krzaków winorośli bluszczem okręconych, na koniec szły wozy naladowane tyrsami, koronami, beczkami kuflami i. t. d.

Bóg ten wystawiany był czasem pod figurą starca z brodą gęstą; ale

une barbe épaisse; mais le plus souvent comme un jeune homme sans barbe; ou même comme un enfant entre les bras de Silène son nourricier, ou sur les épaules du dieu Pan.

On lui sacrifiait des ânes et des boucs, parce que les morsures de ces animaux font périr la vigne. Il avait épousé Ariane, fille de Minos, roi de Crète, que Thésée avait laissée dans l'île de Naxe.

MERCURE.

Mercure était l'interprète et le messager des Dieux, mais particulièrement attaché au service de Jupiter. C'était lui qui servait ce souverain des Dieux dans ses intrigues, qui allait faire de sa part des déclarations aux

najczęściej iako młodzieniec bez brody, albo też iak jeszcze dziecko na ręku Silena, swego wykarmiciela, lub na ramionach Boga Pan —

Dawano mu na ofiarę osły i kozły, ponieważ usycha winorośl przez te zwierzęta ogryziona. Ożenił się był z Aryadna córką Minosa króla Krety, którą był Theseusz na wyspie Naxos porzucił.

MERKURYUSZ.

Merkuryusz był goniec i oznamiciel woli Bogów, ale szczególnie przywiązany do usług Jowisza. On to był, który temu wszechwładcy Bogów w tajemnych posługiwał miłostkach, który z jego ramienia, rozno-

femmes à qui il dressait des pièges et qui portait les présents séducteurs. Il préparait tout pour les enlèvements et pour les surprises. Ce fut lui qui conduisit vers le rivage de la mer les troupeaux d'Agénor, lorsque Jupiter, transformé en taureau, voulut enlever Europe. Il alla ordonner à la Nuit de prolonger sa course, pendant que Jupiter était dans les bras d'Alcmène, etc.

Une autre des fonctions de Mercure était de conduire dans les Enfers les âmes des morts, et de les ramener au jour quand elles venaient habiter d'autres corps, ce qui lui donnait beaucoup d'occupation.

Il était outre cela le Dieu de l'éloquence, des marchands, des voyageurs et même des filoux.

Tous ces emplois, si différents, ont fait penser qu'il y avait plusieurs

sił płci żeńskiej słodkie oświadczenia, a razem nań stawiał sidła, i zwodnicze oddawał dary. On przygotowywał wszystko do uczynienia podeyscia, i dopełnienia gwałtu. On to na po-brzeże morza pędził stado Agenora, gdy Jowisz w byka zamieniony chciał porwać Europę. Z iego rozkazu Noc swoje przedłużyła ciemności, gdy Jowisz na łonie Alkmeny używał ro-skoszy i. t. d.

Drugim obowiązkiem Merkuryusza było, odprowadzać do piekłów dusze umarłych, i wyprowadzać ie na świat, gdy się wracały inne zamieszkać ciała; ta powinność wiele mu zadawała pracy.

Prócz tego był Bogiem wymowy, kupców, podróżnych; a nawet i filu-tów.

Z powodu tylu urzędów, a tak różnych rozumiano: iż było więcej

Mercures, et qu'on avait rapporté à un seul des fonctions qui convenaient à plusieurs Dieux du même nom. L'un était fils de Jupiter et de Maïa, l'une des Pléiades, fille d'Atlas; le second, fils du Ciel et du Jour; le troisième, fils de Bacchus et de Proserpine; le quatrième, enfant de Jupiter et de la Nymphe Cyllène. Celui-ci tua Argus et s'enfuit en Egypte, où il porta, dit-on, la connaissance des lettres.

Les Egyptiens le peignaient avec une tête de chien sous le nom d'Anubis, pour marquer sa vigilance; on lui donnait dans la main un caducée, c'est-à-dire, une verge où étaient entrelacés deux serpents, de manière que leurs têtes s'élevaient en haut. On prétend qu'ayant rencontré deux serpents qui se battaient, Mercure les sépara en les frappant de sa baguette,

Merkuryuszów, i iż do iednego tyle przywiązano powinności, które do wielu tegoż imienia Bogów należały. Jeden był synem Jowisza i Maii, ieden z Pleiady córki Atlasa; drugi, syn Dnia i Nieba; trzeci, syn Bachusa i Prozerpiny; czwarty, potomek Jowisza i Nimfy Cyleny. Ten zabił Argusa i schronił się do Egiptu, dokąd, iak mówią, sztukę pisania wprowadził.

Egipcyanie go malowali z psią głową, pod nazwiskiem Anubis, dla oznaczenia iego czuności; dawano mu w rękę kaduceusz, to iest laskę tak dwiema węzami obwita: iż ich głowy podnosiły się w górę. Mniemaia: iż spotkawszy dwa węze, które się z sobą gryzły Merkuryusz ie rozdzielił, uderzywszyie pręcikiem, około którego mu się obwinęły, i że dla tego kaduceusz

autour de laquelle ils s'entortillèrent; et que, pour cela, le caducée avait été regardé comme le symbole de la paix et de la réconciliation. Souvent on lui donnait la figure d'un jeune homme, beau de visage et dégagé, avec un manteau sur les épaules, qui ne le couvrait qu'à-demi.

On lui donne pour enfans Daphnis, qu'il enleva dans le ciel; Cupidon, qu'il eut de Vénus; Oethalide, de la Nymphé Eupolémie; Linus, d'Uranie, et Autolycus, de Khioné.

P E R S E E.

Persée est le nom d'un Héros né des amours de Jupiter et de Danaé. Acrisius, roi d'Argos, averti par un Oracle qu'il périrait par la main de

był uważany iako znak pokoju i pojednania. Często dawano mu postać młodego człowieka piękney twarzy i kibici, z płaszczem na ramionach, który go tylko do wpół okrywał.

Dał mu za dzieci Daphnisa, którego przeniósł do nieba; Kupidyna, którego miał z Wenerą; Oethalidę, z Nimfy Eupolemii; Linusa z Uranii, i Autolika z Khionii.

P E R S E U S Z.

Perseusz, jest imię bohatera płód miłości Jowisza z Danay. Akrysiusz król z Argos, przestrzeżony przez wyrocznię: iż z ręki wnuka swego zginie,

son petit-fils, enferma Danaé, sa fille, dans une tour d'airain, dont il fit garder soigneusement l'entrée. Jupiter, changé en pluie d'or, trompa sa vigilance, et Danaé mit au monde le célèbre Persée. Lorsqu'Acrisius fut informé de sa naissance, il exposa la mère et l'enfant sur une barque à la merci des vents et des flots. La barque fut heureusement poussée sur la côte de l'île de Sériphe, où régnait Polydecte. Ce prince accueillit Danaé, et fit élever avec soin le jeune Persée. Lorsqu'il fut grand, Polydecte, soit qu'il le craignît, soit pour d'autres raisons, voulut l'éloigner de lui, sous le spécieux prétexte de lui faire acquérir de la gloire. Il lui conseilla d'aller faire la guerre à Méduse, Euryale et Sténone, trois Gorgones, qui désolaient les pays voisins des Hespérides, et de lui apporter la tête

zamknął Danaę, swą córkę, w wieży miedzianej, do której wniesie pilną obsadził strażą. Podszedł iego czułość Jowisz, w deszcz złoty zamieniony, i Danae sławnego spłodziła Perseusza. Gdy się o iego przyścienu świat dowiedział Akrysiusz, matkę i dziecię porucił na łodzi wiatrom i burzy. Szczęściem łódź pędziły wały do brzegów wyspy Seryphy, gdzie panował Polidekt. Król ten łaskawie przyjął Danaę, i młodemu Perseuszowi przyzwoite rozkazał dać wychowanie. który gdy wyrosł, Polydekt, bądź przez boiaźń bądź z innych powodów, pod wymyślnemi pozorami nabycia mu sławy, chciał go od siebie oddalić. Radził mu pójść wydać wojnę Meduzie, Euryali, i Stenonie trzem Gorgonom, które kraie w pobliżu Hesperyd wyniszczały, z zadaniem, aby mu głowę przyniosł Meduzy, która zamiast

de Méduse qui avait des serpents au lieu de cheveux, et pétrifiait par ses regards. Il eut infailliblement péri dans cette entreprise, si les Dieux n'eussent eux-mêmes pris soin de l'armer: Mercure lui donna ses ailes et une épée courbée en forme de faulx renversée; Minerve lui prêta son bouclier; Pluton lui couvrit la tête de son casque, qui avoit la vertu de rendre invisible.

Ainsi équipé, Persée arrive dans le royaume d'Atlas, près du palais des Gorgones, dont la garde était confiée aux deux filles de Phorcus, qu'on appelait les Vieilles. Elles en défendaient l'avenue, mais elles n'avaient qu'un oeil, qu'elles se prêtaient tour à tour; et Persée eut l'adresse de s'en saisir dans un moment où l'une le donnait à l'autre. Par ce moyen, il se rendit maître du pas-

włosów węże miała, i obracała wszystko w kamień swym wzrokiem. Bezomylnie byłby na tej wyprawie zginął Pereusz, gdyby same Bogi uzbroieniem iego nie były się zatrudniły. Merkuryusz dał mu swoje skrzydła, i broń na kształt kosi przewróconey zakrzywioną; Minerwa tarczy mu swoiey pożyczyla; Pluton mu głowę swym szyszakiem okrył, w którym się człowiek stał niewidzialnym.

Tak opatrzony przybawa Perseusz do królestwa Atlasa, bliskiego pałacu Gorgonów, którego straż dwom córkom Phorkusa powierzona była, nazywano je baby. Ony wniściami broniły, lecz tylko iedno oko miały, które sobie pożyczaly koleją, a Perseusz miał zręczność zyskiwać z momentu, w którym go iedna drugiey podawała. Tym sposobem zapewnił sobie przycięcie, i ciemnymi scieszkami, przez

sage, et pénétra par des sentiers obscurs, au travers des bois et des rochers, jusqu'au palais qu'habitait Méduse. Il y vit de tous côtés une infinité de figures d'hommes et d'animaux, qui avaient été pétrifiés. Pour se garantir d'un pareil enchantement, il fixa ses yeux sur son bouclier qui réfléchissait les objets, comme la glace d'un miroir, et put par ce moyen regarder Méduse sans danger: elle était alors ensevelie dans un profond sommeil, qui s'était communiqué aux serpents, dont sa chevelure était composée. Il profita de ce moment pour lui trancher la tête; et le sang, qui en jaillit, donna la naissance au cheval Pégase et à Chrysaor, qui de son mariage avec Callirhoé, eut le fameux Gérion aux trois corps.

Le cheval Pégase avait des ailes. Persée monta dessus, et s'éleva dans

hory i skały, aż do pałacu doszedł, w którym mieszkała Meduza. Widział po wszystkich stronach, kupy figur człowieczych i zwierzęcych, które były zkamieniałe. Aby się od podobnego zabezpieczył oczarowania, wpatrywał się w puklerz, który iak zwierciadło odbijał przedmioty, i tym sposobem mógł bez niebezpieczeństwa patrzeć na Meduzę. Była właśnie snem głębokim zdięta, który się i do węzów rozciągał, co za miast włosów miała, zyskiwał z tego momentu Perseusz, i uciął iey głowę; krew, która wytrysła, utworzyła konia Pegaza i Chrysaora, który z małżeństwa swego z Kallirhoą, miał sławnego Geriona o trzech ciałach.

Koń Pegaz miał skrzydła. Wsiadł na niego Perseusz, i wzniosł się w.

les airs, emportant avec lui la tête de Méduse, qu'il avait attachée sur la surface extérieurement de son bouclier. Pendant qu'il passait au-dessus de la Libye, les gouttes de sang, qui coulaient de la tête de Méduse, produisirent les serpents et les autres monstres, dont cette contrée est remplie.

Persée volait, comme un nuage poussé par les vents. Déjà il était passé du midi au nord, et des lieux où se lève le soleil, jusqu'à ceux où il va éteindre sa lumière. Le jour finissait, et Persée ne voulant pas être surpris par les ténèbres de la nuit, s'arrêta dans la contrée où régnait Atlas, fils de Japet, pour s'y reposer jusqu'au retour de l'Aurore. Atlas était d'une taille énorme, et d'une force, qui le rendait invincible. Son royaume était à l'extrémité de la terre, et la mer qui le baignait, ser-

obloki, unosząc z sobą głowę Meduzy, którą był zewnątrz na powierzchni puklerza zawiesił. W czasie, gdy się ponad Libią unosił, krwi krople, co z głowy ciekły Meduzy, płodziły węże i inne potwory, któremi ta okolica jest napełniona.

Perseusz leciał, niby chmura wiatrem pędzona. Już był od południa na północ przebiegł, i od miejsca gdzie słońce wschodzi, aż tam gdzie swoje zagasza światło. Kończył się dzień, a Perseusz, przez pomrok nocy nie chcąc być zaskoczonym, zatrzymał się w okolicy, gdzie panował Atlas, syn Japeta, dla spoczynienia aż do wschodu zorzy. Atlas był niezmiernie wysoki, i takiey siły, która go niewyciężonym robiła. Królestwo jego było na kraju ziemi, a morze co go oblewało, było gospodą słońca, gdy

vait de retraite au soleil, lorsqu'après avoir parcouru l'Univers, il a besoin de rafraîchir son char. Des troupes sans nombre erraient dans ces vastes contrées, et la campagne y était couverte d'arbres dont les feuilles, les branches et les fruits étaient d'or.

Persée aborde Atlas et lui découvre qu'il est fils de Jupiter. Celui-ci se rappelle que Thémis lui avait prédit qu'un fils de Jupiter viendrait un jour dépouiller ses arbres de leurs feuilles d'or. En conséquence de cette prédiction, il avait environné ses vergers de fortes murailles et les faisait garder par un monstrueux dragon. Pour plus grande précaution, il avait interdit à tout étranger l'entrée de ses états. Ainsi, loin de recevoir Persée, il lui ordonna durement de s'éloigner; et il allait ajou-

obiegłszy świat cały, trzeba mu ochłodzić swój sprzężay. Niezliczone stada po tamtych obszernych buiały obszarach, i pola okryte były drzewy, których liścia, gałęzie, i owoc był złoty.

Perseusz wstąpił do Atlasa, i odkrył mu: że iest synem Jowisza. Ten sobie przypomina: iż Themis była mu przepowiedziała, że ieden z synów Jowisza, przyidzie w czasie oberwać mu drzewa z ich złotego liścia; z powodu której wieszczby, otoczył był mocnemi murami swe sady, i straż ich oddał dziwolężnemu smokowi, a na większą ostrożność, iakiemukolwiek bądź podróżnemu wniścia do swego państwa zakazał. A więc nie tylko gościnności niepozwoił Perseuszowi, ale mu nawet rozkazał: aby się

ter la violence aux menaces, lorsque le Héros, qui sentit que ses forces ne répondaient point à celles d'Atlas, détourna les yeux et lui présente l'horrible tête de Méduse. Dans l'instant Atlas est changé en montagne; sa barbe et ses cheveux deviennent une épaisse forêt; ses bras et ses épaules prennent la figure de sommet, entre lesquels sa tête s'élève en forme de pointe; ses os sont convertis en rochers; son corps, qui croît encore en grosseur et en hauteur, fut dès-lors destiné à soutenir les poids du Ciel et des astres.

Cependant l'étoile du matin appelait les mortels à leurs travaux accoutumés, lorsque Persée attache ses ailes à ses pieds et prend un dard garni de deux crochets; il s'élance rapidement dans les airs; et, après avoir traversé un espace immense, il

oddalił, i już do zagrożenia miał gwałt przyłączyć, gdy Bohatyr, co czuł, iż iego siły, siłę barczystego Atlasa niewyrownywały, odwrócił oczy, i okropną Meduzy pokazał mu głowę. W oka mgnieniu Atlas się w górę zamienił, broda iego i włosy gęstym stają się borem; barki iego i ramiona rosą w górę, w pośród której głowa śpiczasto wychodzi; kości iego przemieniły się w skały, ciało iego, które ieszczę się w grubość i szerokość rozrasta, było od owego czasu przeznaczone dzwigać ciężar nieba i gwiazd.

Już iutrzenka poranna budziła ludzi do ich prac zwyczajnych, gdy Perseusz przyprawia sobie skrzydła do nog i bierze swój dzi ryt dwoma oprawny haki; wysuwa się szybko w obłoki; i niezmierną przestrzeń przeleciawszy, spuścił oczy na Ethiopiją

porte ses regards sur l'Ethiopie, au moment qu'Andromède, fille de Céphée, allait être la victime de la folle vanité de sa mère Cassiopée, qui avait osé se préférer aux Néréides. Les Nymphes irritées, ayant affligé de divers fléaux le royaume de Céphée, on envoya consulter l'Oracle de Jupiter Ammon; le Dieu répondit que, pour apaiser les Néréides, il fallait exposer Andromède sur un rocher au bord de la mer, pour être dévorée par un monstre marin. Persée, du haut des airs, aperçoit la princesse attachée au rocher, et frappé de l'éclat de ses charmes, il s'approche d'elle, lui demande son nom, sa naissance et le sujet d'un si cruel traitement. Andromède ne lui répond d'abord que par ses larmes; mais, pressée de parler, elle l'instruit de ce qu'elle est, et du

właśnie, gdy Andromeda córka Cepheusza, miała paść ofiarą głupiej próżności swej matki Kassiopy, która się nad Nereidy wynosiła. Roziątrzone Nimfy, gdy nie przestawały różnego rodzaju plagami zasmucać królestwo Cepheusza, posłano się w tym radzić wyroczni Jowisza Ammon; tu Bóg odpowiedział: iż dla ubłagania Nereid, trzeba było wystawić Andromedę na skałę w pobrzeżach morza, na pożarcie przez potworę morską. Perseusz z wysokości podniebios, postrzega Xiężniczkę do skały przywiązaną, i pięknoscia iey poruszony, zstępuje do niey, bada się o imię, urodzenie, i o przyczynę tak okrutney kary. Z razu Andromeda nieodpowiadała mu, iak tylko przez łkanie, ale nagłona do przemówienia, opowiada mu swój stan, i mękę, którey ma podpaść, aby za dość uczyniła za występki

supplice qu'elle doit subir pour expier les crimes d'une mère orgueilleuse de sa beauté. Elle n'avait pas encore achevé, lorsqu'on vit sortir du fond de la mer un monstre, dont le corps couvrait un espace immense. Andromède, à son aspect, jette un cri de douleur. Son père et sa mère, témoins de ce spectacle, sont dans le plus affreux désespoir. „Les moments sont précieux, leur dit Persée, si le fils de Jupiter et de Danaë, si le vainqueur de la Gorgone, si le mortel qui a osé prendre l'esort dans les airs, vous demandait votre fille pour épouse, ne le jugeriez-vous pas digne d'être préféré à tous ceux qui la recherchent? „Mais à tous ces titres, je veux ajouter, si les Dieux me favorisent, celui de vous l'avoir conservée.“

dumney z swej piękności matki. Jeszcze nie była słów dokończyła, gdy się już dał widzieć wychodzący z przepaści morza potwór, którego kadłub niezmierną zaległ przestrzeń. Naiego widok Andromeda bolesny krzyk wydała. Oyciec iey i matka świadkowie rzeczy w okropney pogrążaią się rozpaczy. „Każdy moment iest drogi, odżywa się do nich Perseusz, i „gdyby syn Jowisza i Danay, gdyby „zwycięzca Gorgony, gdyby człowiek, „który się odważył po powietrzu latać, prosił was o rękę córki waszey, czyż, niedalibyściemu pierszeństwa, nad tych wszystkich, którzy „się o nią staraia? Ale do takich „moich własności, przydam zasługę „nową, iż ieżeli Bogowie sprzyiać mi będą, córkę wam ocalę.“

Le père et la mère acceptent la condition et lui offrent pour dot leur bien et leur Empire. Le monstre s'approche du rocher, et n'est plus qu'à la portée du trait, lorsque le jeune Héros, frappant la terre de son pied, s'élance au milieu des airs, et fondant rapidement sur le dos du dragon le perce de son dard dans l'épaule droite. Le monstre, qui se sent blessé, s'élance en bondissant contre son ennemi. Persée l'évite adroitement et ne cesse point de le frapper. Il se voit environné de torrens d'eau et de sang; ses ailes en sont inondées et il ne peut plus se soutenir en l'air: il aperçoit un rocher, que la mer laisse à découvert lorsqu'elle est calme; il en saisit une pointe de la main gauche, et de l'autre main il redouble ses coups sur le monstre, jusqu'à ce qu'il lui ait

Oyciec i matka przyjmują oświadczenia, i w posagu ofiarują mu swe skarby i krolestwo. Potwor zbliża się do skały i już tylko na ieden wystrzał jest daleko, gdy młody bohater, uderzywszy nogą w ziemię, wlatuje w obłoki, i w pędzie, na grzbiet smoka spadłszy, dzirytęm mu swoim obojczyk z prawey strony przeszył. Potwor czując się być zranionym zwił się w kłęby i rzuca się na swego nieprzyjaciela. Perseusz wciąż go razi, a siebie na niebezpieczeństwo niewystawia. Widzi się być oblanym krwi i wody potokiem, skrzydła mając zatopione już się na powietrzu utrzymać nie może. W tym postrzega skałę odkrytą, iak zwykle bywa, gdy się morze ucisza, uchwycił się iey wierzchołku ręką lewą, a drugą podwajając swe razy tak długo, aż też potworę ubił. Na to rozległy się po-

ôté la vie. Alors le rivage rententit d'acclamations. Céphée et Cassiopée, au comble de la joie, embrassent Persée comme leur gendre et leur libérateur; on détache Andromède et elle devient la récompense du vainqueur. Phinée voulant la lui enlever, il le changea en pierre, lui et ses compagnons. Après plusieurs autres faits extraordinaires, Persée retourna avec Andromède dans sa patrie, où il vainquit les ennemis de son aïeul, le rétablit sur le trône, et bientôt après le tua, sans le vouloir, d'un coup de palet, dans les jeux qu'on célébrait en l'honneur de Polydecte. Ainsi fut accompli l'Oracle qui avait tant alarmé Acrisius, et lui avait fait prendre la cruelle résolution de faire périr son petit-fils. Persée se vit au comble de la gloire, et n'eut plus d'ennemis pendant le reste de sa vie;

nadpobrzeżach okrzyki wesołości. Cephész i Kassiope upoieni radością ścisną Perseusza jako swego zięcia i zbawcę: odwieznią Andromedę, i została nadgroda zwycięzcy. Phineusza, że mu chciał ją wykraść, z towarzyszami w kamień zamienił. Po wielu innych nadzwyczajnych dziełach, wrócił Perseusz z Andromedą do swojej oyczyzny, gdzie nieprzyjaciół dziada swego zwyciężył, wrócił go na tron, i w krótcie potym nie chcący go zabić pociskiem kręgu, na igrzyskach, które obchodzono na cześć Polidekta. Tak się spełniły wyrocznie, które tyle były trwożyły Akrysusza, iż dla nich nielitościwie przedsięwziął zgubić swego wnuka. Perseusz na najwyższym stopniu sławy postawionym byź się widział i już odtąd w reszcie dni swoich nie miał więcej nieprzyjaciół. Ale po nieszczęściu,

mais le séjour d'Argos lui était devenu odieux, depuis le malheur qu'il avait eu de tuer son aïeul. Il bâtit la ville de Mycènes et alla s'y établir. Il y fut honoré après sa mort, comme un demi-Dieu, et placé parmi les constellations, ainsi qu'Andromède.

HERCULE.

Hercule, fils de Jupiter et d'Alcmène, femme d'Amphitryon, et par sa mère, arrière petit-fils de Persée, de qui descendait aussi Amphitryon. Ce demi-Dieu fut pendant toute sa vie en but à la haine implacable de Junon, qui n'aima jamais les enfants des concubines de Jupiter. Il était encore au berceau, lorsque cette Déesse envoya deux serpents pour le

które miał, dziada swego zabić, siedlisko Argos mu zbrzydło. Wybudował więc miasto Miceny i tam zamieszkał. Po śmierci był czczony jako Polbóg, i w konstellacyach razem z Andromedą umieszczonym został.

HERKULES.

Herkules syn Jowisza i Alkmeny żony Amphitryona, a przez swą matkę prawnuk Perzeusza, od którego również szedł Amphitryon. Ten Bóg całe swoje życie był celem nienawiści Jonony, która nigdy kochać nie mogła dzieci, z nałożnic Jowisza spłodzonych. Jeszcze był w powiciu, a już ta Bogini dwa wysłała węże, aby go pożarły; ale on skoro je zoczył, u-

dévoré; mais dès qu'il les apperçut, il les saisit et les serra tellement avec ses mains, qu'il les étouffa. Cependant Pallas, à la prière de Jupiter, adoucit la fureur de Junon: elle obtint même qu'elle allaiterait l'enfant; et quelques gouttes de lait, qui tombèrent de son sein, formèrent dans le ciel ce qu'on appelle *la voie lactée*: mais son aversion naturelle pour les enfants de Jupiter, reprit de nouvelles forces, lorsqu'Eurysthée, son frère aîné, fut monté sur le trône de Mycènes. Elle exigea de lui qu'il imposât à Hercule, suivant le pouvoir qu'il avait, des entreprises et des travaux qui fussent au-dessus de la portée ordinaire des hommes et qui enfin le fissent périr. On en rapporte un grand nombre qu'on va raconter brièvement de suite, en commençant par les douze principaux.

chwycił ie, i tak w reku ścisnął, iż ie udusił. Jednakże Pallas na proźby Jowisza ułagodziła zaiadłość Junony i wymogła nawet, iżby swą piersią wykarmiła dziecię, ztąd nieco kropel mleka, które uroniła, zrobiły tak zwaną drogę mléczną na niebie. Ale Junony wrodzona ku dzieciom Jowisza niechęć, na nowo się wzmoęła gdy brat ieý starszy Eurysthenes na tron Mycenow wstąpił. Wymagała na nim, aby z władzy sobie własney, do takich prac i zawodów nękał Herkulesa, któreby wyższe nad moc zwykłą człowieka będąc, o śmierć go z czasem przyprawiły. Takowych dzieł Herkulesa liczy się bardzo wiele, które krótko porządkiem zbierzemy, od dwunastu najsławniejszych zacząwszy.

1°. Il y avait dans la forêt de Némée en Achaïe, un lion d'une grandeur énorme, qu'on n'avait pu jusques-là faire périr ni par le fer ni par le feu. Hercule vint à bout de l'égorger; et l'ayant dépouillé, se fit faire de sa peau un vêtement qu'il porta toujours comme un monument de sa première victoire. En conséquence on l'a représenté dans toutes ses statues, couvert de la peau d'un lion et armé d'une massue.

2°. Le combat d'Hercule contre l'hydre du marais de Lerne, près d'Argos, donna un nouveau relief à sa gloire. C'était un serpent qui avait sept têtes, selon les uns, et cinquante selon d'autres. Lorsqu'on en coupait une, il en renaissait plusieurs autres, et il paraissait impossible de les exterminer toutes à-la-fois, avec

1°. W lasach Nemeyskich w Achai był lew niezmierney wielkości, którego na ow czas ani żelazem ni ogniem zgładzić nie można było. Herkules dokazał tego, iż go zabił, i skórę odarłszy, kazał sobie z niey urobić odzież, którą zwykle nosił, iako pamiątkę pierwszego swego zwycięstwa. Ztąd we wszystkich statuach wyobrażany jest, okryty lwią skórą, i uzbroiony maczugą.

2°. Walka Herkulesa z Hydrą na bagniskach Lerneńskich, w pobliskości Argos, nowy mu blask do chwały jego przydała. Był to wąż siedmiogłowy podług iednych, a o pięciudziesią głowach podług mniemania innych. Z których gdy mu ucięto iedną, wiele się z niey rozradzało nowych, tak iż zdało się rzeczą niepodobną wytępić ie wszystkie zarazem zwyczajną bro-

les armes ordinaires. Hercule y mit le feu et en délivra la terre.

3°. Eurysthée lui ordonna ensuite de donner la chasse à une biche, dont les pieds étaient d'airain et les cornes d'or. Elle se tenait dans les forêts du mont Ménale en Arcadie. Hercule la poursuivit pendant un an entier, et l'ayant enfin lassée, il la prit, l'amena vivante à Eurysthée.

4°. Hercule eut ordre de délivrer l'Arcadie d'un sanglier furieux qui désolait cette province. Il le prit dans la forêt d'Erymanthe, et l'ayant apporté à Eurysthée, ce prince en fut si effrayé, qu'il alla se cacher.

5°. Il nettoya les étables où Augias, roi de l'Elide dans le Péloponèse, avait un troupeau de trois mille vaches, et qui infectaient tout le pays, parce qu'elles n'avaient pas été nettoyées depuis trente ans. Pour

nia. Herkules tam rozpalil ogień, i od takiej stwory oswobodził ziemię.

3°. Eurysthenes dał mu rozkaz wypłoszyć łanią pewną, która się bała w kniei góry Menalus w Arkadyi, i miała nogi z miedzi, a rogi ze złota. Rok cały ścigał ją Herkules, aż na reszcie zmordowaną żywo pojął, i Eurysthenesowi przyprowadził.

4°. Herkules odebrał rozkaz oswobodzić Arkadyę od odyńca wściekłego, który całą pustoszył okolicę. Złowił go w lesie Erymantskim, i do Eurysthenesa przyniósł, a ten król tak się przeląkł, iż się ukrył.

5°. Wyczyścił obory, gdzie Augias, król Elidu w Peloponezie, miał stado z trzech tysięcy krów złożone, co cały kray zapowietrzały, albowiem od lat trzydziestu stajnie wychędożone nie były. Herkules, aby zaraźliwe uprzą-

enlever le fumier infect, il détourna le cours de l'Alphée pour le faire passer dans ses écuries et enlever l'ordure accumulée depuis tant d'années.

6°. L'Arcadie était ravagée par les Harpies, qui se tenaient aux environs d'un lac appelé Stymphale. Leurs ailes étaient si grandes, que lorsqu'elles volaient elles éclipsaient le soleil, et avec leurs serres elles mettaient en pièces tout les passants. Hercule les tua, ou, selon d'autres, les mit en fuite en frappant sur un tambour d'airain de son invention, dont le bruit les épouvanta.

7°. Il y avait dans l'île de Crète un taureau terrible, que Neptune, dans sa colère, y avait fait naître pour la ravager. Hercule le dompta et vint le présenter à Eurysthée. Ce prince le lâcha dans l'Attique, où il fit beaucoup de désordre; mais il

tnąć gnoie, rzeki Alfeusz zwrócił na te obory koryto, i z tyłu lat zgromadzone splawił smrody.

6°. Arkadya była pustoszoną przez Harpie, które w okolicach jeziora nazywanego Stymphal, przebywać zwykły. Skrzydła ich tak wielkie były, iż zaciemniały słońce swym lotem, a szpony szarpały na kawałki wszystkich przechodzących. Herkules je zabił, albo też podług mniemania innych odstraszył je swego wynalazku miedzianym bębniem, którego łoskotem przerażone zostały.

7°. Na wyspie Kreteyskiej znajdował się byk nadzwyczajny, którego w gniewie Neptuna dla icy spustoszenia, był wydał. Poskromił go Herkules, i przed Eurysthenesa przywiódł. Król ten wypuścił go w kraj Ateński, gdzie wiele szkód narobił, aż przez The-

fut tué par Thésée, près de Marathon.

8°. Diomède, roi de Thrace, avait de très-belles cavales qu'il nourrissait, dit-on, de chair humaine. Hercule le vainquit et le donna ensuite à ses propres cavales pour leur servir de pâture.

9°. De là il marcha contre les Amazones, qui habitaient aux environs du fleuve Thermodoon, dans la Thrace ou la Scythie; il les tailla en pièces, prit Hippolyte, leur reine, qu'il donna à Thésée, qui l'avait accompagné dans cette guerre, et qui en eut le malheureux Hippolyte. Il fit présent à Eurysthée du baudrier de cette Amazone.

10. Il y avait à l'extrémité de l'Espagne, du côté du couchant, un prince nommé Gérion, que le sang de Méduse avait produit. Ce prince

seusza blisko Maratonu zabitym został.

8°. Diomedes król Tracyi miał mieć piękne klacze, które mówią ciałem człowieczym karmił. Zwyciężył go Herkules, i potym własney iego stadnie dał go na pastwę.

9°. Ztamtąd poszedł przeciw Amazonkom, które w okolicach rzeki Thermodon mieszkały w Thracyi albo Scytyi, zniósł ie do szczytu, poi-mał ich królową Hippolitę, którą towarzyszowi wyprawy swoiey oddał za żonę Theseuszowi; z nią to miał owe-go nieszczęśliwego Hippolita. Pas rycerski krolowy Amazonek oddał Herkules w darze Eurysthenesowi.

10°. Na kraiu Hiszpanii ku północy był pewny książę nazwany Gerion, który się ze krwi Meduzy począł. Książę ten, powiadaia, miał trzy głowy i

avait, dit-on, trois têtes et trois corps, ce qui signifie qu'il régnait sur les trois îles Baléares, Majorque, Minorque et Yvice. Hercule osa l'attaquer, tout redoutable qu'il était. Il le tua et enleva ses troupeaux de boeufs, qui étaient d'une grande beauté.

11°. Les filles d'Hespérus, frère d'Atlas, avaient en Afrique des jardins plantés d'arbres, dont les fruits étaient d'or. Elles les faisaient garder par un dragon qui ne dormait jamais. Hercule tua ce dragon; mais pour cueillir les pommes, il eut besoin du secours d'Atlas, et se chargea de porter le ciel en sa place pendant qu'il irait les enlever. Atlas les lui apporta, et non content de ce présent, il l'instruisit de l'astronomie.

12°. Il descendit aux Enfers pour en ramener Thésée, qui y avait accompagné Pirithoüs son ami, afin de

trzy ciała, co oznacza, iż panował nad trzema wyspami Balearu, Maiorka, Minorka i Ywica. Jakkolwiek był potężnym, Herkules nań uderzyć odważył się. Zabił go, i zabrał stado jego wołów, które były nadzwyczajnie piękne.

11°. Córki Hesperusa brata Atlasa, miały w Afryce ogrody zaszczone drzewy, co złoty owoc wydawały. Poruciły ich straż smokowi, co nigdy nie spał. Herkules go zabił, ale dla zbioru jabłek pomocy potrzebował Atlasa, dla czego podiał się zań dzwigać niebo, w czasie, gdy on je zerwać poszedł. Przyniósł mu je Atlas, i nie przestając na danym darze, astronomii go nauczył.

12°. Wstąpił do piekieł, by z niego wyprowadzić Theseusza, który tam wszedł z Pirithousem przyjacielem, dla

l'aider à enlever Proserpine. Il enchaina Cerbère et lui fit voir la lumière du jour; enleva Thésée du séjour des morts et le ramena sur la terre.

A ces douze travaux on peut ajouter un grand nombre d'entreprises, qui signalèrent la vie d'Hercule. Tel est son combat contre Busiris, ce tyran de l'Egypte, qui sacrifiait à Jupiter les étrangers qui abordaient dans ses états; la mort du géant Antée, fils de la Terre, lequel il étouffa entre ses bras; le détroit de Gibraltar qu'il forma, en séparant les deux montagnes Calpé et Abyla; Cacus, fils de Jupiter, qu'il étouffa dans sa caverne, parce qu'il était un insigne voleur, et qu'il lui avait enlevé un troupeau de boeufs qu'il ramenait d'Espagne; la mort du vautour qui dévorait les entrailles renaissantes du misérable Pro-

dania mu pomocy w porwaniu Proserpiny. Spętał Herkules Cerbera, i na światło go wyprowadził; Theseusza z pomieszkania umarłych wywiodł, i na powrót na ziemię sprowadził.

Do tych dzieł dwunastu, można przydać liczbę wielką zawodów, które Herkulesa wslawiły życie. Tak iest, walka iego z Busirisem tyranem Egiptu, który cudzoziemców do kraiu swego przybyłych, na ofiarę Jowiszowi wskazywał. Tak iest, śmierć olbrzyma Anteusza syna Ziemi, którego w ręku swych udusił, i cieśnina Gibraltaru, którą on urobił, rozdzieliwszy dwie góry Kalpę i Abyłę. On Kakusa syna Jowisza w iego uśmiercił iaskini, za to iż był wielkim złodzieiem, i że mu stado ukradł wołów, które on był sprowadził z Hiszpanii. On ubił sępa, który wnętrzości odradzające się nie-szczęśliwego Prometheusa pożerał.

méthée; la délivrance d'Hésione, fille de Laomédon, roi de Phrygie, près d'être dévorée par un monstre marin. Ce héros, jusqu'alors invincible, fut vaincu par les charmes d'Omphale, reine de Lydie, et devint son esclave. Elle usa impérieusement du pouvoir que l'amour lui avait donné sur lui: elle lui ôta sa massue et sa peau de lion, l'habilla en femme, et lui ayant mis en main une quenouille, elle lui imposait des peines humiliantes lorsqu'il filait mal et qu'il rompait ses fuseaux. Il secoua enfin un joug si honteux et retourna dans la Grèce. Il répudia Mégare et épousa Déjanire, après avoir vaincu Achéloüs, son prétendant. Celle-ci l'empoisonna avec la tunique que le Centaure Nessus lui avait donnée en mourant, comme un philtre propre à rallumer l'amour de son mari, s'il venait à se refroi-

On zbawił Hesione, córkę Laomedona, króla Phrygii, którą potwora morska pochłonać miała. Bohatyr ten aż dotąd niezwyciężony, pięknoscią Omfali, królowy Lidyi uwięziony został, i niewolnicze przyjął kaydany. Wyrządzała dumnie kochanka potęgę swoją, do której nad nim przez miłość przyszła: odebrała mu iego maczugę, i lwią skórę; a ubior dała, niewieści, i kądziel w rękę, karząc go nie bez hańby, ile razy prządtł niekształtnie, lub złamał wrzeciono. Zrzucił iednak na reszcie tey obelgi iarzmo, i do Grecyi powrócił. Rozwiodł się z Megarą, a zaślubił się z Deianirą, zwyciężywszy Achelousa swego rywala. Otruła go żona szatą, którą iey, umierający był dał Centaur Nessus, aby nią niby trunkiem miłosnym oziębłe męża mogła rozpalić miłostki. Herkules zbliżającą się śmierć widząc, od-

dir. Quand Hercule vit sa fin approcher, il donna à Philoctète son arc et ses flèches, qui devaient un jour être si funestes à la ville de Troye. Il coupa des arbres sur le mont Oëta, et dressa un bûcher sur lequel il étendit la peau du lion de Némée; et s'y étant couché la tête appuyée sur sa massue, il ordonna à Philoctète d'y mettre le feu. Après sa mort il fut mis au nombre des demi-Dieux, et on lui éleva sur la terre des temples et des autels.

Hercule est ordinairement représenté sous la figure d'un homme très-robuste, avec la massue à la main, et couvert de la peau du lion de Némée.

---

dał Philoktetowi swój łuk i strzały, które tyle nieszczęścia miały z czasem przynieść Troi miastu. Na górze Oeta naciął drzewa, i stos ustroiwszy, rozciągnął na nim skórę lwa Nemeyskiego, na której się, oparłszy głowę o maczugę, położył, i ogień podpalić Philoktetowi rozkazał. Po śmierci, policzony został między Półbogi, i wystawiono mu świątynie i ołtarze.

Herkules zwykle wyobrażany bywa w postaci człowieka bardzo silnego, z maczugą w ręku, i odziany skórą lwa Nemeyskiego.

T H É S É E.

Thésée, fils d'Egée, roi d'Athènes, et d'Ethra, fille de Pitthée, était parent et contemporain d'Hercule. Il désira de se rendre aussi recommandable que lui. En conséquence il se mit en route pour chercher à essayer son courage. Il ne marcha pas long-tems sans en trouver une belle occasion. En traversant le territoire d'Epidaure, il rencontra le Géant Périphètes, armé d'une massue, dont il assommait les passants: il voulut arrêter Thésée; mais ce jeune héros le tua, prit sa massue, et la porta depuis comme le premier monument de sa valeur naissante. De là il rencontra un autre Géant beaucoup plus fort que le premier. Il se nommait Sinnis; cet homme cruel

T H E S E U S Z.

Theseusz, syn Egeusza, króla Atenckiego i Ethry, córki Pitheusza, był krewny i współczesny Herkulesa: pragnął równie, iak i on dziełami się wsławić; to mu było powodem iż puścić się w podróż, dla znalezienia sposobności, doświadczyć swoiey odwagi. Nie daleko uszedł i wczesność do tego chlubna znalazł. Przebywając kray Epidaurski, spotkał olbrzyma Peryphetesza uzbroionego maczugą, który przechodzących zabijał: chciał zatrzymać Theseusza, lecz ten bohater młody odebrał mu życie, wziął iego maczugę, i odtąd ją nosił, iako cechę początkowego męstwa swego. Ztamtąd idąc wpadł na drugiego olbrzyma, nierównie iak pierwszy silniejszego. Nazywał się Sinnis; Ten człowiek okrutny,

pliait deux arbres jusqu'à terre, et y attachait les malheureux, qui tombaient sous sa main, de manière que ces arbres, en se relevant par leur ressort naturel, écartelaient ces infortunées victimes de sa cruauté. Thésée lui fit subir le même traitement, et continua sa route, pendant laquelle il tua plusieurs Géants. Enfin il arriva à Athènes, et trouva cette ville dans la plus grande désolation: Minos avait subjugué l'Attique, et exigea que les Athéniens lui envoyassent, tous les ans, un tribut de sept jeunes filles et de sept jeunes garçons, pour servir de pâture au Minotaure, monstre moitié homme et moitié taureau. On allait tirer, pour la troisième fois, les enfants du tribut. Les Athéniens au désespoir, éclataient en des murmures, qui annonçaient une révolte

zginał aż ku ziemi dwa drzewa, i do nich przywiązywał nieszczęśliwych, którzy mu w ręce wpadli, tak iż przez wrodzona sobie sprzężystość drzewa się na powrót unosząc w górę, rozrywały nieszczęsne okrucieństwa jego ofiary. Theseusz tą samą ukarał go śmiercią, i kończył swą podróż, w której bardzo wielu pozabijał olbrzymów. Nakoniec przybył do Aten, i znalazł to miasto w iak największym zasmuceniu. Minos zawoiował kraj Ateński, i zadał po Ateńczykach, aby mu corocznie przysyłali w hołdzie siedm młodych dziewic, i siedm młodzieńców, na pastwę Minotaurowi, potworze, co wpółczłowiek i wpółbyk była. Już raz trzeci wybierać miano na haracz dzieci. Ateńczykowie w rospaczy, pokazywać iawnie zaczęli nieukontentowania, które powszechnym zagrażały buntem. Tu Theseusz na

générale. Thésée, afin de les apaiser, s'offrit volontairement pour être une des victimes destinées au Minotaure. A son arrivée dans l'île de Crète, sa bonne mine lui gagna le cœur d'Ariadne et de Phèdre, filles de Minos. La première lui donna un fil, qu'il attacha à l'entrée du labyrinthe, et qui lui fut d'un grand secours pour en sortir, après qu'il eut tué le Minotaure. Il ramena les autres enfants, et enleva les deux filles de Minos. Malgré le service qu'Ariadne lui avait rendu, il l'abandonna dans l'île de Naxe, où Bacchus vint l'épouser; et, pour immortaliser son nom, ce Dieu plaça dans le ciel la couronne qu'il lui avait donnée, entre la constellation du dragon et celle du serpent. Thésée épousa Phèdre, et cette nouvelle passion l'aveugla au point, qu'elle lui fit négliger un de-

ich zaspokoienie, oświadcza się dobrowolnie: iż chce być jedną z ofiar Minotaurowi przeznaczonych. Gdy przybył na wyspę Kreteyską, postawa jego kształtna, pozyskała mu serce Ariadny i Fedry, córek Minosa. Pierwsza nie mu oddała, przywiązaną do wnioscia w labirynt, po której mógł z niego wynieść, zabijwszy Minotaura. Powrócił się i z drugimi dziećmi, i obydwie córki Minosa porwał. Jednak mimo usługi od Ariadny sobie uczynione, porzucił ją na wyspie Naxos, gdzie się z nią Bachus zaślubił; i dla uwiecznienia iey imienia, Bóg ten osadził w niebie koronę, co iey był oddał między konstellacją smoka i węża. Theseusz ożenił się z Fedrą, i ta miłość tak go zaślepiła daleko, iż najważniejszego niedopełnił obowiązku. Na Kreteyską odbijając wyspę czarną był flagę na okręt zatknął, przyobie-

voir essentiel. En partant pour l'île de Crète, il avait arboré un pavillon noir, et avait promis à son père, d'en mettre un blanc, s'il revenait vainqueur du Minotaure. Il oublia sa promesse; et son père, ayant vu de loin le vaisseau avec des marques de deuil, crut que son fils était mort, et de désespoir, il se jeta dans la mer, qui depuis fut appelée mer Egée.

Bientôt il descendit avec Pirithoüs dans les Enfers, pour enlever Proserpine que Pluton y tenait renfermée. Cette entreprise téméraire eut le succès qu'elle méritait. Pirithoüs y perdit la vie, et Thésée fut chargé de chaînes, et condamné à être éternellement assis. Il y resta jusqu'à ce qu'il fût délivré par Hercule.

Pendant Phèdre, que Thésée avait épousée à son retour de l'île de Crète, avait conçu une passion dé-

cawszy oycu, iż biała postawi, ieżeli iako zwyższca Minotaura powracać będzie. Tey obietnicy daney zapomniał; i oyciec iego postrzegłszy z daleka z cecha żaloby okret, rozumiał: iż syn iego już nie żył, i z rozpaczry rzucił sie w morze, które odtąd morzem Egieiskim nazwanym zostało.

W krótce z Pirythousem do piekłów wstąpił, dla wydobycia Prozerpiny, która tam Pluton zawarta trzymał. Ten zawód zuchwały przyzwoity sobie miał skutek. Pirythous utracił życie, a Theseusz obciążony kaydany skazany został na wieczne siedzenie. Doświadczał kary, aż do swego wybawienia przez Herkulesa.

Tym czasem Fedra, z którą za swym powrotem z wyspy Kreteyskiej, był się ożenił Theseusz, wszeteczne

testable pour Hippolyte, fils de la première femme de Thésée. La déclaration qu'elle lui en fit ayant été rejetée avec horreur, elle ne put soutenir la honte de ce mépris, et ne respira que la vengeance. Elle apprit alors que Thésée avait été retiré des Enfers par Hercule, et, dans la juste crainte qu'on ne lui révélât son crime, elle se pendit, après avoir écrit une lettre où elle marquait à Thésée qu'elle n'avait pu survivre à l'outrage qu'elle avait reçu d'Hippolyte. Dans le premier transport de sa colère, Thésée implora le secours de Neptune contre son fils: ce Dieu envoya un monstre marin, qui effraya tellement les chevaux, qui conduisaient le char de ce jeune prince, qu'ils l'emportèrent, et le renversèrent parmi des rochers, où son corps fut mis en pièces.

chuci ku Hippolitowi z pierwszej Theseusza żony synowi powzięła. Oświadczenie, które mu swego zapamiętała uczyniła zostawszy odrzuconym z ochyłą, hańby swej wzgardy znieść nie mogła, i już tylko sama tchnęła zemstą. Dowiedziała się w tym czasie, iż Theseusz przez Herkulesa z piekłów wyprowadzonym został, z bojaźni zatym aby mu iey zbrodni nieodkryto, obiesiła się, napisawszy list do Theseusza, w którym mu wyraziła: iż przeżyć nie mogła obelgi, której od Hippolita doświadczyła. W pierwszym zapędzie gniewu swego wzywał Theseusz pomocy Neptuna przeciwko synowi swemu. Bóg ten wysłał potworę morską, która konie, co rydwan młodego Hippolita wiodły, tak przelękała: iż się z nim zbiegały, i pomiędzy skały wyróciły go, gdzie ciało iego na cząstki poszarpane zostało.

Depuis ce tems la vie de Thésée ne fut qu'un enchainement de disgraces et de malheurs. Les Pallantides, pendant son absence, avaient indisposé contre lui tous les Athéniens; et il fut enfin obligé de se retirer dans l'île de Scyros, auprès de Lycomède, qui le précipita, dit-on, du haut d'un rocher. Il fut mis, après sa mort, au nombre des demi-Dieux ou des Héros.

CASTOR ET POLLUX.

Castor et Pollux étaient fils de Jupiter et de Lédæ. Ils furent élevés à Pallène, où Mercure les porta aussitôt qu'ils furent nés. Ils s'illustrèrent dans l'expédition de la Toison-d'Or: à leur retour, ils nettoyèrent l'Ar-

Już odtąd życie Theseusza nie było iak tylko pasmem przeciwności i nie-szczęść. Pod iego niebytność Pallantidowie zniechęcili przeciw niemu. Athencyków, iż był na koniec przymuszonym schronić się na wyspę Scyros do Lykomeda, który iak powiadając, strącił go w przepaść z wie-rzchołka skały. Po śmierci umieszczony został pomiędzy Półbogi czyli Bohatry.

KASTOR I POLLUX.

Kastor i Pollux byli synami Jowisza i Ledy. Wychowani byli w Pal-lenie, dokąd Merkur był ich przeniośł, iak tylko się urodzili. Wsławili się w wyprawie złotego runa. Za swoim powrotem oswobodzili Archipelag od

chipel des corsaires qui l'infestaient. Ce service, l'apparition de deux feux, qui voltigèrent autour de leur tête, et le calme, qui succéda, les firent placer, après leur mort, au nombre des Dieux tutélaires des navigateurs. Ces feux continuèrent d'être regardés comme des signes de la présence de Castor et Pollux. Si l'on n'en voyait qu'un, il annonçait la tempête; s'il s'en montrait deux, on espérait le beau tems. Nos marins sont encore aujourd'hui dans le même préjugé; et ils appellent feux S. Elme et S. Nicolas, ce que les payens appelaient feux de Castor et de Pollux.

Les deux frères, invités aux noces de leurs parentes Hilaire et Phoebé, les enlevèrent. Ce rapt coûta la vie à Castor, qui périt, quelque tems après, de la main d'un des époux. Pollux, qui aimait tendre-

rozbojników morskich, którzy go napadali. Ta usługa oddana, zjawienie się dwóch światłości, co ich głowy otaczały, i cisza morska, która potem nastąpiła, umieścili ich po śmierci pomiędzy obrończe Bogi żeglarzów. Widziane światła, uważane odtąd były, iako znaki przytomności Kastora i Polluxa. Jeżeli nie widziano z nich iak tylko iedno, przepowiadało burzę, jeżeli pokazały się obydwu, spodziewano się pogody, Nasi żeglarze pozostają aż dotąd w tym przesądzie: nazywają to ogniami świętego Elma i Mikołaja, co poganie nazywali Kastora i Polluxa.

Ci dwaj bracia, zaproszeni na wesele spokrewnionych z sobą Hilaryi i Pheby, wykradli ie. Takowy gwałt przypłacił życiem Kastor, który wkrótce z ręki iedney z oblubienic zginął. Pollux, co serdecznie brata swego

ment son frère, demanda à Jupiter la résurrection de Castor, et le partage de l'immortalité, qu'il devait à sa naissance. Jupiter l'exauça, et l'un fut habitant des Enfers, pendant que l'autre fut citoyen des cieux. Cette fable est fondée sur ce que l'apothéose de ces Héros les a placés dans le signe des Gémeaux, dont l'une des étoiles descend sous l'horizon, quand l'autre y paraît.

On représentait ces deux Dieux sous la figure de jeunes hommes, avec un bonnet surmonté d'une étoile, à cheval, ou en ayant un près deux.

JASON ET LES ARGONAUTES.

Jason, nom propre d'un Héros, fils d'Eson, roi d'Iolcos, dans la Thessalie, était issu de Deucalion.

kochał, o wskrzeszenie Kastora dopraszał się Jowisza, i razem o udział nieśmiertelności, która się iego urodzeniu należała. Wystuchał go Jowisz, i ieden z nich był mieszkańcem piekłów, gdy drugi został obywatelem nieba. Ta bayka na tym się zasadza, iż ci dway Bohatyrowie, z ubostwienia swego, są położeni w znaku bliźniąt, z których iedna gwiazda schodzi z horyzontu, gdy druga wschodzi.

Obadway ci Bogowie wyobrażeni bywaią w postaci młodzieńców, w czapce, na wierzchu którey gwiazda, siedząc na koniach, lub mając ie obok siebie.

JASON I ARGONAUCL.

Jason, imię właściwe Bohatyrza syna Esona, króla Jolkow w Tessalii, pochodził z famiłyi Deukaliona. Pelias

Pélias, frère d'Eson, s'était emparé du trône; mais il s'était engagé à le rendre à Jason, lorsqu'il serait parvenu à l'âge prescrit par les loix, pour gouverner. L'ambition de Pélias fit craindre qu'il n'entreprît sur les jours de son neveu; et on remit celui-ci entre les mains du Centaure Chiron, pour être élevé, sous ses yeux, dans les sciences et dans les arts propres à former l'esprit et le coeur d'un prince destiné au trône. Il revint, après quelques années, redemander la couronne, qui lui appartenait. Pélias n'osa lui refuser ouvertement; mais, comme il lui connaissait un grand amour pour la gloire, il lui fit envisager la conquête de la Toison - d'Or, comme la plus brillante occasion de se signaler, et sut tellement échauffer son courage, qu'il n'eut plus d'autres pensées que

brat Esona opanował tron, ale się zobowiązał, wrócić go Jasonowi, skoroby przyszedł do lat do rządzenia prawem przepisanych. Ambicya Peliasa sprawiała boiaźń, aby synowcowi swemu życia nieodebrał, i dla tego oddano go do Centaura Chirona, aby pod jego okiem wychowany został w umiejętnościach i sztukach, do ukształcenia rozumu i serca właściwych, młodego xiecia na tron przeznaczonego. Wrócił się po niejakim czasie, domagając się powrotu berła, które mu się należało. Pelias nie śmiał otwarcie mu go odmawiać; ale znając w nim wielki do chwały zapal, wystawił mu zdobycie runa złotego, iak najsświętniejszą do wstawienia się sposobność, i tak umiał jego rozpalic myśli, że tylko się usposobić do dokonania tego żądał zamiaru. Pelias znał wszystkie niebezpieczeństwa tej wyprawy, i pod

de se mettre en état d'exécuter son entreprise. Pélias en connaissait tout le danger, et se flattait que Jason y périrait. Ce jeune héros commença par faire construire un vaisseau, et lui donna le nom du constructeur, qui s'appelait *Argos*. Dans le même tems, il invita toute la jeunesse de la Grèce à venir partager, avec lui, les périls et la gloire de cette expédition.

Il s'embarque, avec ses braves compagnons les Argonautes, au nombre de cinquante - quatre, et fait voile sous la conduite de Tiphys, Boëtien, habile pilote; et de Lincée, fils d'Apharée, qui avait la vue si perçante, qu'elle pénétrait jusqu'au fond des abîmes de la mer, et même jusqu'aux Enfers. Il fut très - utile dans le voyage, pour faire éviter les bancs de sables et les écu-

chlebiał sobie, że w niej Jason zginie. Młody Bohatyr rozpoczął starania, aby był okręt wybudowany i dał mu, imię budownika, który się nazywał *Argos*. w tymże samym czasie wezwał wszystkich młodzień Grecką, aby z nim dzielić chciała chwałę i niebezpieczeństwa wyprawy.

Wsiadł na okręt z walecznymi swemi towarzyszami Argonautami w liczbie pięćdziesiąt czterech, i rozwinął żagle pod sternictwem Tiphysa, Boeocyana doskonałego sternika, i Linceusza, syna Apharego, który tak miał wzrok bystry, iż aż na dno przepaści wglądał morza, ba nawet i piekła. On szczegulniey stał się użytecznym w podróży, aby na rafy i haki w morzu ukryte, w biegu swym okręt niewpadł.

eils cachés, qui se trouvaient sur la route.

Le navire Argo arriva à l'embouchure du Phase, dans la Colchide, où régnait Aetes, fils du Soleil, et de Persa, fille de l'Océan. Jason lui redemande la Toison, que Phrixus avait déposée entre ses mains. Aetes, sans refuser positivement, lui remontre la difficulté de recouvrer ce précieux dépôt défendu et gardé par des monstres terribles et furieux. Jason est disposé à tout entreprendre pour réussir. Médée, fille d'Aetes, sensiblement touchée de la bonne mine du jeune héros, est résolue de le seconder au préjudice de son père, de le suivre dans la Grèce, et même de l'épouser, s'il y consent. Jason promet tout par les serments les plus capables de la rassurer. Aussi-tôt elle répand sur Jason le suc de certaines

Okręt Argos przybił do uścia rzeki Phasis w Kolchydzie, gdzie panował Aetes syn słońca, i Persy matki, córki Oceanu. Jason domaga się od niego powrotu runa, które Phrixus był w iego ręku złożył. Aetes nie odrzuca wyraźnie żądania, ale mu wystawia niebezpieczeństwa do odzyskania tak drogiego składu, który potwory okropne i wściekle broniły i strzeżły. Jason na wszystko się odważa, aby swego dopiął zamiaru. Medea córka Aetesa, piękna postawą wzruszona bohatera młodego, z uszkodzeniem nawet własnego Ojca, przedsięwzięła, byź mu pomocą, puścić się z nim do Grecyi, i nawet z nim się zaślubić, jeżeli zechce. Jason przyrzeka wszystko przez najsświętsze przysięgi, które ią zapewnić mogły. Niebawnie kochanka, sokiem zioł pewnych zrosiła Jasona, które iej były

plantes, qu'elle connaissait, et qu'elle avait cueillies en invoquant Hécate, et par ce moyen le rendit invulnérable; car cette princesse excellait dans la magie, et les charmes qu'elle employait ne manquaient jamais leurs effets.

Le lendemain, dès que l'Aurore eut fait disparaître les étoiles, le peuple s'assemble dans le champ de Mars, et se place sur les collines qui s'élèvent tout autour en forme d'amphithéâtre. Le roi Aetes vint s'asseoir au milieu sur son trône, et s'appuie sur un sceptre d'ivoire. Jason s'avance dans la carrière, et aussitôt on voit paraître les taureaux aux pieds d'airain, qui lancent des tourbillons de flammes, dont l'ardeur dessèche et brûle toutes les herbes d'alentour. Jason marche à leur rencontre: à son approche ces féroces

znane, i które, wzywając pomocy Hekaty, zbierała. Tak opatrzony bohater, ranionym bydź nie mógł; Xięźniczka bowiem młoda w czarnoksięstwie przechodziła innych, i czarodziejstwo, co użyła, nigdy swojego nie chybiło skutku.

Na zaiutrz, skoro zorza weszły i gwiazdy znikły, już się lud na pole Marsa zgromadza, i po wzgórkach się mieści, które na około, w kształt Amfiteatra się wznoszą. Król Aetes siadł na swym tronie w posrodku, i oparł się na berle z kości słoniowej. Jason zbliża się do szranków, i już byki o nogach z miedzi dają się widzieć, które wirem przyskają ogniów, a tych żar wysusza i pali rośliny na około. Jason na przeciwko nich postępuje. Skoro się zbliżył, zwierze drapieżne, na swe z żelazca chcą go porwać rogi, pożerającymi otaczają go ognie, i

animaux lui présentent des cornes de fer, l'environnent de flammes dévorantes, et font entendre d'horribles mugissements. Jason s'élance intrépidement au travers des flammes, et n'en reçoit aucune atteinte; telle est la force des enchantemens de Médée! Il flatte, il caresse les deux taureaux, il les met sous le joug, et les lie au timon d'une charrue.

Après avoir surmonté ce premier danger, il sème dans les sillons que les taureaux traversaient, les dents du serpent qu'avait tué Cadmus, et que Pallas et Mars avaient envoyées au roi de la Colchide. Ces dents, abreuvées d'un venin très-puissant, s'amollissent, croissent et prennent la forme humaine. A peine ces hommes nouveaux sont-ils hors de terre, qu'on les voit armés de toutes pièces, tourner contre Jason la pointe de leurs

okropnie ryczeć zaczynać. Jason bez zaleknienia, rzuca się przez płomienia ogniów, i nie tkięnym zostaie. Taka iest moc czarodzieystwa Medeï! Głaszczce, piesci dwa buhaie, wprzęga ie w iarzino, i do dyszla wiąze ie pluga.

Przebywszy to pierwsze niebezpieczeństwo, pokonanemi orze buhaiami, i sieie w brozdy węza zęby, którego Kadmus był zabił; a Pallas i Mars byli ie królowi Kolchidy posłali. Gdy te miały niewyrażonie tęga trucizną, zaczęły się miękcyć, rosnać, i brać postać człowieczą. Zaledwo te ludy nowe z ziemi wyszły, iuż we wszystko pokazały się uzbroione, i ostrze swych rohatyn zwróciły na Jasona. Tu on potężney skały urwisko w pośród tak

dards. Jason jette, au milieu de ces redoutables guerriers, une roche fort pesante; dans le moment ils tournent contre eux-mêmes les armes, dont ils le menaçaient, et s'entretuent les uns les autres.

Jason avait encore à dompter le dragon, qui veillait à la garde de la Toison, et dont les yeux n'avaient jamais donné entrée au sommeil. Jason secondé et instruit par Médée l'arrose de loin d'un suc assoupissant, et prononce par trois fois des paroles, dont l'effet est de provoquer le sommeil, de calmer les flots irrités, et d'arrêter le cours des fleuves. Les paupières du dragon s'appesantissent, et le sommeil les ferme pour la première fois. Dans l'instant le Héros se saisit de la Toison, et n'est pas moins flatté d'enlever Médée que d'emporter cette précieuse dépouille.

groźnych rzuca wojarzy; którzy zarazem przeciw sobie samym broń zwracaia, którą mu zagrażali, i niebawnie ieden z drugiego ręki ginie.

Jason miał jeszcze do pokonania smoka, co czuwał na straży runa, a którego powiek sen nigdy niezamknął. Bohatyr rada i pomocą Medei wspierany, skrapia go zdaleka sokiem, co sen sprawia i trzy razy wymawia słowa, których iest skutkiem, usypiać, nawalnicę uciszyć, i potok wód zatrzymać. Już powieki smoka spiaczka klei, i wnet sen raz pierwszy ie zwierza. Bohatyr bez stracenia momentu porywa w tym runo, i nie mniej mu iest chlubno, wykraść Medeę, iak uwieść z sobą tę zdobycz droga.

Jason se met vite en route pour s'embarquer avec ses compagnons, et reprendre la route d'Iolcos. Aetes le fait poursuivre par son fils à la tête de toutes ses troupes. Jason ne pouvait espérer de se sauver, si Médée n'eût imaginé un artifice qui lui réussit. Elle députa vers son frère; et lui ayant fait dire qu'on l'emmenait contre son gré, elle lui proposa pour la nuit suivante un pour-parler, où elle pût concerter avec lui les moyens de s'évader. Le jeune prince accepte imprudemment le rendez-vous; Médée le fait massacrer, disperse çà et là ses membres sur la route. Le tems, qu'on emploie à les ramasser, donne à Jason le loisir de s'embarquer. Les Argonautes reprirent leur route et arrivèrent heureusement à Iolcos, où Médée rajeunit par ses enchantements le vieux

Spieszy się Jason w podróż, aby wsiść na okręt z swemi towarzyszami, i na powrót płynąć do Jolkos. Aetes posyła zań w pogoń syna, na czele wszystkich swej siły zbrojnej. Jason nie mógł się spodziewać ocaleć, gdyby Medea zdrady, co się iey udała, nie była wynalazła. Wysłała do brata z przełożeniem, iż mimo swą wola doświadcza gwałtu, ztąd żąda, aby następującej nocy z nią się widział, gdzieby z nim mogła śródki do swej uciezki ułożyć. Xiażę młody nierostropnie na miejsce umowy zezwala. Tam Medea kazała go zabić, i na wszystkie strony drogi, rozrucić ciała części; których zebraniem gdy się zatrudniano: Jason miał porę bezpieczną wsiść na okręt. Argonauci ruszyli w swą podróż i szczęśliwie przybyli do Jolkos, gdzie Medea przez swe czarodzieystwa odmłodziła sta-

Eson, père de Jason. Dans la suite ce dernier, oubliant les services que Médée lui avait rendus, la quitta pour épouser Créuse ou Glaucé; et Médée de son côté se vengea de son infidèle, en épousant Egée, roi d'Athènes, après avoir massacré sa rivale, empoisonné toute la famille royale, et fait périr les deux enfants, qu'elle avait eus de Jason.

C A D M U S.

Cadmus était fils d'Agénor et frère d'Europe. Jupiter ayant enlevé Europe, Agénor enjoignit à son fils d'aller la chercher, et de ne point revenir qu'il ne l'eût trouvée. Cadmus fit des recherches inutiles, et n'osant retourner, il consulta l'Oracle

rego Esona, oyca Jasona. Lecz ten z czasem zapomniawszy usługi, które mu Medea oddała, porzucił ją, dla zaślubienia się z Kreusą czy Glaucęą. Tu Medea mszcząc się na wiarołomcy poszła za Egeusza króla Atheńskiego, odebrawszy życie pierwey swey rywalce, wytruwszy całą familią krolewską, i o śmierć przyprawiwszy dwoie dzieci, które miała z Jasonem.

K A D M U S.

Kadmus był synem Agenora i bratem Europy. Gdy Jowisz był wykradł. Europę, Agenor rozkazał synowi, aby ją poszedł szukać, i nie prędy wrócił, dopokądby iej nieznalazł. Na próżno były starania Kadmusa, nie śmiejąc iednak się wrócić, wyroczni

de Delphes, pour savoir en quel lieu il pourrait s'établir. La réponse fut qu'il devait bâtir une ville, à l'endroit où une genisse le conduirait. Cadmus suivit cet ordre, et rencontra dans la Phocide une genisse qu'il suivit et qui s'arrêta en regardant derrière. Il bâtit en cet endroit la ville de Thèbes sur le modèle de la Thèbes d'Egypte. Il envoya ses compagnons puiser de l'eau dans un bois consacré à Mars, avant d'offrir un sacrifice à Pallas; mais un dragon, fils de Mars et de Vénus, les dévora. Cadmus vengea leur mort en tuant le monstre, et en sema les dents par le conseil de Minerve. Il en sortit des hommes tout armés, qui l'assailirent d'abord, mais tournèrent bientôt leur fureur contre eux-mêmes, et s'entretuèrent, à l'exception de cinq, qui l'aidèrent à bâtir sa ville. Il

radził się Delfickiej, gdzieby mógł osieść. Otrzymał odpowiedź: iż tam, gdzieby go zaprowadziła iałowica, miasto wybudować powinien. Usłuchał takowy rozkaz Kadmus, i spotkawszy w Phocydzie iałowicę, szedł za nią, która na pozad patrzac, na pewnym wstrzymała się mieyscu. Na nim Kadmus wybudował miasto Theby, na wzór Theb w Egipcie. Wysłał swych towarzyszków po wodę do gaju poświęconego Marsowi, nim ofiarę Palladzie złożył; ale ich smok, syn Marsa i Wenery pożarł. Kadmus zemścił się śmierci swych towarzyszków, zabił potworę, i iey zęby, podług rady Minerwy rozsiał. Powstali z nich ludzie całkiem uzbroieni, którzy najprzód na niego napadli, ale wkrótce na siebie samych zawrócili swą wściekłość, wybili się niezostawiwszy iak piąciu przy życiu, którzy Kadmusowi dopomogli wysta-

épousa Hermione, fille de Vénus et de Mars, dont il eut plusieurs enfans.

Un second Oracle lui ayant appris que sa postérité était menacée des plus grands malheurs, il se bannit pour ne pas en être témoin, et se retira en Illyrie, où il fut changé en serpent, ainsi que sa femme. On dit qu'il apprit aux Grecs l'usage de l'alphabet, et des lettres; ce trait est ainsi décrit par Brébeuf:

C'est de lui que nous vient cet art ingénieux
De peindre la parole et de parler aux yeux,
Et par les traits divers des figures tracées,
Donner de la couleur et du corps aux pensées.

EURIDICE ET ORPHÉE.

Euridice, femme d'Orphée, courant sur l'herbe avec d'autres Nym-

wić miasto. Ożenił się on z Hermioną, córka Wenery i Marsa, z której wiele miał dzieci.

Obiaśniony od drugiego wyroczniego Postwa, iż potomstwo jego iak naywiększemi klęski zagrożone było, przedsięwziął się oddalić, by ich nie-szczęść świadkiem nie był, i schronił się do Illyryi, gdzie się w węża razem i z swą żoną zamienił. Mówia: iż on alfabetu i sztuki pisania nauczył Gréków. Co w następny sposób opisał Brebeuf.

Kiedy świat ieszcze nocy okryty był mrokiem
on pierwszy znalazł nam sztukę; iż gdy pióro kryśli
tak nam maluje słowa, i rozmawia z okiem,
iż zda się kolor, ciało, nadałemy myśli.

EURYDYCE I ORFEUSZ.

Eurydyce żona Orfeusza, biegaąc z drugimi nimfami po łące, tak ia

phes, fut mordue au talon par un serpent, et mourut de cette blessure. Orphée, le chantre le plus mélodieux de la Thrace, après avoir pleuré long-tems sa chère Euridice, descend aux Enfers. Pluton et les Parques la lui rendent, à condition qu'il ne le regardera qu'après être sorti du séjour des ombres; déjà il était presque sorti des Enfers, lorsque l'impatience, qu'il avait de revoir son épouse, lui fit tourner la tête pour la voir. Elle disparut à l'instant. L'infortuné Orphée fit de vains efforts pour descendre une seconde fois dans le royaume de Pluton. Il demeura sept jours et sept nuits sur les rives du fleuve infernal, sans d'autre nourriture que ses larmes et sa douleur; l'inflexible Caron refusa toujours de le passer dans sa barque. Enfin, après s'être plaint inutilement de la cruauté

był waż w piętę użądlił: iż z tey rany umarła. Orfeusz nayprzyjemniejszy w Thracyi śpiewak, po długim opłakiwaniu nayulubiońszey swoiey Eurydy-cy, zstąpił do piekłów. Wydały mu ją Parki i Pluton, ale pod warunkiem, iż na nią nie spoyrzy, aż z pobytu dusz wynidzie; iuż prawie próg ostatni przeysć miał piekłów, gdy niecierpliwość widzenia, co kochał, na iey oblicze zwróciła mu głowę. Znikła w oka mgnieniu. Nieszczęśliwy Orfeusz próżne czynił zawody, aby raz drugi do królestwa mógł zstąpić Plutona. Dni siedm i nocy przepędził nad brzegiem rzeki piekielney, gdzie nad dolegliwość i łzy, co ronił, innego nie znał pokarmu; nieublagany Charon zawsze go od wniyscia, w łódź przewozu odpychał. Aż też na koniec bezskutecznie na okrucieństwo piekielnych napłakawszy się Bogów, na

des Dieux des Enfers, il se retira sur le mont Rodophe et sur l'Emus, où régna le froid Aquilon. Là, pour soulager sa douleur, il touche les cordes de sa lyre; les arbres d'alentour, sensibles aux doux sons, qu'elle rendait, y vinrent en foule. Là, trois années s'écoulèrent sans qu'il eût voulu entendre parler d'aucune femme. Quoiqu'il eût inspiré de tendres sentiments à un grand nombre de belles Nymphes, il n'eut pour elles que du mépris. Ce qui porta les femmes à le faire périr, et sa lyre fut placée au ciel.

BELLÉROPHON.

Bellérophon, fils de Glaucus, roi de Corinthe, monté sur le cheval

gore Rodopę i Emus się schronił, gdzie mroźny pannie Akwilon. Tam na ulgę bólów, gdy na lyrze swej grać zaczął, drzewa z okolic czule na iey dźwięk luby, co wydawała, hurmem się zbiegały do niego. Już tam Orfeusz był trzy lata przepędził, a mówić nawet sobie nie dał o żadney kobiecie. A chociaż w sercach wielu nimf miłośnicze wzbudził uczucia, nie żywił dla nich iak tylko pogardę. To przywiodło pleć żeńska, na iego sprzyśladz się życie, lyra iego uśnietel-nioną została w niebie.

BELLEROFON.

Bellerofon syn Głaukusa, króla Koryntow siadłszy na konia Pegaza,

Pégase, extermina la Chimère, monstre qui avait la tête d'un lion, le corps d'une chèvre, la queue d'un serpent, qui vomissait des torrents de flammes, et qui désolait la Lybie. Il eut aussi beaucoup de part à la défaite des Amazones. Il épousa Philoné, fille d'Iobatès, roi de Lycie.

SISYPHE.

Ce fils d'Eole avait infesté la Grèce par ses brigandages; il fut condamné à porter, au haut d'une montagne escarpée, un énorme rocher, qui retombait sans cesse.

---

zładził Chimere, stworę, co głowę lwa miała, ciało kozy, ogon węża, a która potokami rzygała ognie, co całą pustoszyły Lybią. On także do pobięcia Amazonek wiele się przyłożył. Ożenił się z Philoną, córką Jobatesa, króla Lycji.

SISYP.

Ten syn Eola, pustoszył swym rozbójem Grecyą i był skarany na wierzchołek góry przykrey wnosic niezmierną skalę, która bezustannie na dół spadała.

LES DANAÏDES.

Les filles de Danaüs étaient au nombre de cinquante, Egyptus, leur oncle, avait cinquante fils, qu'elles épousèrent. Danaüs apprit de l'Oracle, que ses gendres le détrôneraient. Il eut la cruauté d'ordonner à ses filles d'égorger chacune leur mari. Hypermnestre fut la seule qui refusa d'exécuter cet ordre barbare. Les coupables furent condamnées à remplir d'eau un tonneau percé de toutes parts.

O E D I P E.

Oedipe était fils de Laïus, roi de Thèbes, et de Jocaste, fille de Créon. Laïus, en se mariant, eut la curio-

DANAIDY.

Cœur Danausa było pięćdziesiąt, a Egiptus ich stry i miał pięćdziesiąt synów, za których poszły. Danaus od wyroczniego dowiedziawszy się Bostwa: iż go zięciowie iego z tronu ztrąca, był dość okrutnym, rozkazać swym córkom, aby każda swego zabiła męża. Hypermnestra iedna tylko tak krwawy wypełnić rozkaz odmówiła. Występne Danaidy zostały na karę tę zkazane: że dziurawą ze wszech stron beczkę napelniać mają wodą.

E D Y P.

Edyp był synem Laiusa, króla Tebów i Jokasty, córki Kreona. Laius żeniąc się miał ciekawość zapytać się

sité de demander à Delphes, si son mariage serait heureux. L'Oracle lui répondit que l'enfant, qui en devait naître, lui donnerait la mort, ce qui l'obligea de vivre avec la reine dans une grande réserve; mais un jour de débauche il oublia les prédictions de l'Oracle, et Jocaste devint grosse. Quand elle fut délivrée, Laïus, inquiet, fit exposer l'enfant sur le mont Cithéron. Le serviteur, qu'il chargea de cette commission, lui perça les pieds, et le suspendit à un arbre, de là son nom d'Oedipe, qui, en grec, signifie *pied enflé*. Par hasard, Phorbas, berger de Polybe, roi de Corinthe, conduisit en ce lieu son troupeau, accourut aux cris de l'enfant, le détacha et l'emporta. La reine de Corinthe voulut le voir; et, comme elle n'avait point d'enfants, elle l'adopta et prit soin de son éducation.

w Delfach: ieżeliby małżeństwo jego było szczęśliwe. Wyrocznia mu odpowiedziała: iż dziecię z tego łoża życie mu odbierze. To go przymusiło żyć z królową w wielkiej wstrzeźliwości. Ale raz przy rozwesolonym umyśle, zapomniał co przepowiedziała wyrocznia, i Jokasta zaszła w ciążę. Jak tylko porodziła, niespokojny Laïus, wyrzucić dziecię kazał na górę Cyteron. Służący, który to zlecenie odebrał, przebił mu nogi i na drzewie zawiesił go, ztąd jego imię Edyp, które w Greckim spuchłe nogi znaczy. Trafunkiem Forbas, owczarz Polyba, króla Korynthu, na to miejsce pognął swą trzodę, i na płacz przybiegł dziecięcia, odwiązał go i wziął z sobą. Królowa Korynthu chciała go widzieć, a że była bezdzietna, przyjęła go za swoje i wychowaniem jego się zatrudniła.

Oedipe devenu grand, consulta l'Oracle sur sa destinée, et reçut cette réponse: *Oedipe sera le meurtrier de son père, l'époux de sa mère, et mettra au jour une race détestable.* Frappé de cette horrible prédiction, et pour éviter de l'accomplir, il s'exila de Corinthe; et, réglant son voyage sur les astres, prit la route de la Phocide. S'étant trouvé dans un chemin étroit, qui menait à Delphes, il rencontra Laius, monté sur son char, et escorté seulement de cinq personnes. Il ordonna, d'un ton de hauteur, à Oedipe, de lui laisser le passage libre. Ils en vinrent aux mains sans se connaître, et Laius fut tué.

Oedipe, arrivé à Thèbes, trouva la ville désolée par un Sphinx, qui

Gdy Edyp do lat przyszedł, o swoim przeznaczeniu pytał się Bostwa wyroczni, i odebrał odpowiedź: Iż będzie Oycoboyca, mężem swej matki i wyda plemię obrzydle. Wzruszony przepowiedzeniem tak okropnym, na dobrowolne poszedł wygnanie z Koryntu, aby się wyroczni spełnienia mógł ustrzedz; a znanie niebios za przewodnika wziawszy podroży, puścił się drogą ku Phocydzie. Wypadło: iż znaydując się w drodze ciasney, która szła do Delfow, spotkał w niej Laiusa, iadącego na rydwanie, od piąciu tylko konwoiowanego osób. Tu Laius groźnym tonem Edypowi z drogi ustąpić roszkuje. Przyszło ztąd do potkania się, a w bitwie, w której się nieznają, Laius poległ trupem.

Edyp przybył do Tebów, zastał miasto spustoszone przez Sfinsa, któ-

mal était l'homme, qui, dans son enfance, qu'on devait regarder comme le matin de sa vie, se traînait souvent sur les pieds et sur les mains; vers le midi, c'est-à-dire, dans la force de son âge, ses deux jambes lui suffisaient; mais le soir, c'est-à-dire, dans la vieillesse, il avait besoin d'un bâton, comme d'une troisième jambe pour se soutenir. Le Sphinx, outré de dépit de se voir deviné, se cassa la tête contre un rocher. Jocaste, qu'on avait promise à celui qui vaincrait le monstre, devint la femme d'Oedipe, et lui donna deux fils, Etéocle et Polynice, et deux filles, Antigone et Ismène.

Plusieurs années après, le royaume fut désolé par une peste cruelle. L'Oracle, refuge ordinaire des malheureux, est de nouveau consulté, et déclare que les Thébains sont pu-

czółga się często na nogach i rękach; ku południowi, to jest, w sile swego wieku, dość mu, na dwóch jego nogach, ale pod wieczor, to jest w starości, potrzebuje kiia, niby trzeciej nogi, aby się utrzymał. Na to Sphinx roziuszony, że go zrozumiano, łeb sobie o skałę rozbił. Jokasta, która była przeznaczoną dla tego, co by stworę zwyciężył, została żoną Edypa, i dwóch mu dała synów, Eteokla i Polinicego, tudzież dwie córki, Antygone i Jsmenę.

W lat wiele później królestwo było pustoszone przez okropne powietrze. Bóg wyroczni, ucieczka zwykła nieszczęśliwych, jest na nowo zapytany, który odpowiada: iż Tebańczyko-

nis, pour n'avoir pas vengé la mort de leur roi, et pour n'en avoir pas même recherché les auteurs. Oedipe fit faire des perquisitions pour découvrir le meurtrier, et parvint, par degrés, à dévoiler le mystère de sa naissance, et à se reconnaître parricide et incestueux. Jocaste, au désespoir, monte au plus haut du palais, y attache un fatal lacet, et se précipite ainsi aux Enfers. Oedipe s'arrache les yeux; et chassé par ses fils, se fait conduire par Antigone, et s'arrête près d'un bourg de l'Attique, nommé Colonne, dans un bois consacré aux Euménides. Quelques Athéniens saisis d'effroi, à la vue d'un homme arrêté dans ce lieu, où il n'est permis à aucun profane de mettre le pied, veulent employer la violence pour l'en faire sortir. Antigone obtint pour son père et pour elle d'être

wie za to są ukarani, iż się śmierci swego króla niezemścili, i nawet zaboyców iego nieposzukiwali. Edyp rozkazał dochodzić odkrycie króloboycy, i stopniami przyszedł do poznania tajemnicy swego urodzenia, tak iż siebie samego znalazł bydź oyco-boycą i kazirodzcą. Jokasta z rozpaczy pod szczyt pałacu wchodzi, tam się na śmiertelney zawiesza taśmiej, i w przepaść zrzuca się pieków. Edyp sobie wydziera oczy; i przez swoich wygnany synów, Antygonie daie się prowadzić, i przy miasteczku Atheńskim nazwanym Kolonos, w gaju dla Eumenid poświęconym spoczął. Niektórzy Atheńczykowie załęknieni na widok człowieka bawiącego w miejscu, gdzie nogą wstąpić nikomu z świeckich wolno nie było, do wyniszczenia ztamtąd gwałtem go chcą przymusić. Antygona dla siebie i oycy zyskała: iż

conduite à Athènes, où Thésée les reçoit favorablement. Mais ils ne restèrent pas long-tems dans cette retraite, et Oedipe mourut d'une mort douce dans un chemin partagé en plusieurs routes.

ETEOCLE ET POLYNICE.

Eteocle était fils aîné d'Oedipe et de Jocaste. Après la mort de son père, ce prince convint avec son frère Polynice qu'ils régneraient alternativement, chacun une année; et que, pour éviter toute contestation, celui qui ne serait point sur le trône s'absenterait de Thèbes. Eteocle comme l'aîné régna le premier; mais l'année révolue, il refusa de descendre du trône. Polynice, frustré de ses espérances, eut recours aux Argiens,

ich do Athen odprowadzono, gdzie ich Theseusz łaskawie przyjął. Ale nie długo na tey zabawili ustroni, i Edyp spokojną śmiercią na rozdrożach zakończył życie.

ETEOKLES I POLYNICES.

Eteokles był synem starszym Edypa z Jokasty. Po śmierci swego oycza ten umówił się z bratem Polynicesem: iż na przemiany panować będą, każdy rok ieden; i że dla zapobieżenia wszelkim sporom, ten któremu królować nie przypadnie, w Tebach znajdować się nie będzie. Eteokles iako starszy panował pierwszy, ale po ubiegłym roku z tronu ustąpić nie chciał. Polynices w nadzieiach swych zawiedziony udał się do

dontAdraste, son beau-père, était roi. Il revint avec lui à Thèbes, à la tête d'une armée, pour redemander le sceptre. Les deux frères ennemis, pour épargner le sang des peuples, demandèrent à se battre en combat singulier, en présence des deux armées, et s'entretuèrent l'un et l'autre.

On ajoute que leur division était si grande pendant leur vie, et leur haine si irréconciliable, qu'elle dura même après leur mort; et l'on crut avoir remarqué que les flammes du bûcher, sur lequel on faisait brûler leurs corps, se séparèrent, et que la même chose arrivait dans les sacrifices, qu'on leur offrait en commun.

Argiyczyków, których teść jego Adrast był królem. Z nim się na czele siły zbrojney wrócił do Tebów powrotu domagając tronu. Tu dla oszczędzenia krwi ludu, obydwaj bracia nieprzyjaciele, sam na sam potykać się z sobą, w sposób osobliwszy, w obliczu obu stron wojska domagałą się, i obydwaj legli trupem.

Dodaia: iż ich niechęci za życia tak były wielkie, i ich nienawiści tak nieprześlągane: iż nawet po śmierci czuć się daly; wszakże rozumiano dostrzedz, iż płomienie z stusa, na którym ich ciała palono, na dwoie się dzieliły, i to samo dawało się widzieć w ofiarach, które im wspólnie palono.

TANTALE.

Tantale, fils de Jupiter et de la Nymphé Plota, et roi de Lydie, enleva Ganymède pour se venger de Tros, qui ne l'avait point appelé à la première solennité qu'on fit à Troye. On l'accuse d'avoir servi aux Dieux les membres de son propre fils, afin d'éprouver leur Divinité. Pour le punir d'un crime si énorme, les Dieux le condamnèrent à être consommé d'une soif brûlante, au milieu d'un étang, d'où l'eau échappe sans cesse de ses lèvres desséchées, et dévoré par la faim sous des arbres, dont le vent jaloux élève les fruits jusqu'aux nues chaque fois que sa main tente de les cueillir. Homère, Virgile et Cicéron le peignent dans les Enfers avec un rocher au-dessus de sa tête toujours prêt à l'écraser.

TANTALUS.

Tantalus syn Jowisza i nimfy Ploty, a król Lydy, porwał Ganimeda, aby się zemścił na Trosie, iż go na pierwszą uroczystość obchodzoną w Troi nie zaprosił. Zarzucają mu, iż Bogom własnego syna podawał członki, aby ich bostwa doświadczył. Na ukaranie zgrozy tak wielkiej, skazali go Bogowie, na żar nieugaszonego pragnienia w pośrodku stawu, w którym bezustannie z zpiekłych jego wargów, wykrada się woda, i potępili go na głód pożerający wnętrzności, stojącego pod drzewami, których powiew zazdrośny aż w obłoki wnosi owoce, ile razy złakniona Tantała ręka, zerwać je usiłuje. Homer, Virgiliusz i Cyceron malują go w pieklach z skałą, która nad głową jego zawieszona, co tylko ma go zdruzgotać.

COMUS ET MOMUS.

Comus était le Dieu des festins, et présidait aux fêtes et aux parures. On le représente avec un chapeau de fleurs et portant un flambeau. Momus, fils du sommeil et de la nuit, était le Dieu du badinage et de la raillerie. On le représente démasquant un visage, et tenant une marotte à la main.

LA NUIT ET MORPHEE.

La nuit, fille du Ciel et de la Terre, est représentée en long habit de deuil, parsemé d'étoiles. Elle épousa l'Erèbe, dont elle eut Morphée.

KOMUS I MOMUS.

Komus był Bogiem uczt, pierwsze miał miejsce na igrzyskach, i pierwsze względem ubioru zdanie. Wyobraża się w kapeluszu z kwiat i z pochodnią w ręku. Momus, syn snu i nocy był Bogiem żarcików i trefności. Wystawiała go demaskującego twarz i z trzepaczka w ręku.

NOC I MORFEUSZ.

Noc córka Nieba i Ziemi, wystawiana jest w długiej sukni żalobnej osutej gwiazdami. Poszła za Ereba, z którym miała Morfeusa.

Morphée était le Dieu du sommeil. Il présidait aux songes et endormait les hommes avec une plante de pavots.

Les poètes imaginèrent que les songes, pour venir jusqu'à nous, passaient par deux portes, l'une de corne, d'où sortaient les vaines illusions, l'autre d'ivoire, destinée aux visions véritables.

H A R P O C R A T E.

C'était le Dieu du silence. Il est représenté sous la figure d'un homme ou d'une femme, qui tient un doigt sur la bouche.

Morfeusz był Bogiem snu. Do niego sny należały, i rośliną makową usypiał ludzi.

Poeci wymyślili, iż sny, nim ie mieć zaczniemy, przez dwie przechodzą bramy, iedną z rogu, zkąd próżne wychodzą maryl, drugą z kości słoniowej do prawdziwych przeznaczoną objawień.

H A R P O K R A T.

To był Bóg milczenia. Wyobraża się w postaci mężczyzny lub kobiety, z położonym palcem na usta.

GANYMÈDE.

Ganymède était fils d'un roi de Troie. Il était d'une si grande beauté, que Jupiter le fit enlever par son aigle, afin de donner aux cieux un ornement dont la terre n'était pas digne. Il lui confia l'honorable fonction de lui servir à boire, ainsi qu'aux autres Dieux et aux Déesses, à la place d'Hebé, fille de Junon, sous le prétexte qu'elle n'avait pas été assez touchée d'une chute indécente qu'elle avait faite en présence des Dieux assemblés.

Junon, piquée de voir les fonctions de sa fille remplies par ce Dieu de nouvelle création, jalouse d'ailleurs de l'attachement de son mari pour Ganymède, conçut dès lors une haine implacable contre les Troyens,

GANIMED.

Ganimed był synem iednego z krolów Troiańskich. Tak był nadzwyczajnie piękny, iż go Jowisz przez swego porwał orła, w zamiarze dania niebu ozdoby, iakiey ziemia nie była godna. Powierzył mu poważny urząd podczaszego, aby iemu i innym Bogom i Boginiom pić nalewał na miescu córki Junony Heby oddaloney pod pozorem, iż nie dość była tkliwa na upadnienie nieprzystoyne, które się iey uczynić w obliczu Bogów zgromadzonych zdarzyło.

Juno urażona, iż urząd iey córki, nowego utworu Bóg sprawiał, zazdrośna nadto na przywiązanie męża swego do Ganimeda, nieubłagana nienawiść ku Troiańczykom odtąd powzię-

et dont elle fit ressentir les tristes effets à la misérable Troye.

Tros fut d'abord inconsolable de la perte de son fils; mais Jupiter soulagea sa douleur, en lui faisant savoir qu'il avait déifié Ganymède. Il devint effectivement le signe du Zodiaque, que nous appelons le Verseau. Le maître des Dieux fit en outre présent à Tros de quelques chevaux qui couraient fort vite, et qui étaient du nombre de ceux qui portaient les Dieux.

Les peintres, qui représentent Ganymède enlevé sur le dos de l'aigle, ne consultent ni la vraisemblance, ni les anciens auteurs. Pour qu'il fût assis sur le dos de l'aigle, il faudrait qu'il s'y fut placé lui-même et de son gré, et qu'ainsi il eût consenti à son ravissement. Les poètes disent que l'aigle prit Ganymède par les cheveux

ła, i okropne iey skutki nieszczęśliwey Troi uczuć dała.

Tros zrazu był nieujulonym z straty swego syna; ale Jowisz ukoił iego cierpienia znać mu daiać, iż Ganimedę ubostwił. W rzeczy samey został znakiem zodyaku, co zwykle zowiemy wodnikiem. Prócz tego, Rządca Bogów postał w darze Trosowi nieco koni, które bardzo hyżo biegały, i z liczby tych były, co samych dzwigały Bogów.

Malarze, co udaia Ganimedę porwanego na grzbiecie orła, ani się podobieństwa ani dawnych radzą się pisarzy. Ażeby na orła siedział grzbiecie, wypadaloby, aby sam na nim, i z woli własney był usiadł, a tak byłby chyba sam na swoje pozwoił porwanie. Poeci mówią: iż orzeł wziął swemi szpony za włosy Ganimedę.

entre ses serres. Martial ajoute que l'oiseau porte-foudre avait peur de blesser cette belle proie avec ses serres.

On reconnaît Ganymède au bonnet Phrygien, à la houlette, à l'aigle, au vase d'échanson, ou à quelqu'un de ces attributs.

LA SIBYLLE DE CUMES, EN ITALIE.

Cette femme inspirée par Apollon, était aussi prêtresse d'Hécate, qui lui avait confié la garde des bois sacrés de l'Averne. Elle rendait ses Oracles posée sur un trépied, au fond d'un antre, qui était dans le temple d'Apollon. On y entrait par cent portes, d'où sortaient autant de voix terribles, qui faisaient entendre les

Marcyal dodaie, iż ptak gromorzuciec, lękał się swemi szpony tak piękny polow uranic.

Poznać można Ganimeda po czapce Frygijskiej, lasce pastuszey, po orle, lub naczyniu podczaszego, albo też inney iego własności.

SYBYLLA KUMEYSKA W WŁOSZECH.

Ta niewiasta przez Apolla natchnięta, była ieszcze xienia Hekaty, która iey straż uświęconego gaju Awernęńskiego była powierzyła. Wydawała wyrocznie leżąc na trójnogu, w głębi straszliwej iaskini, która była w świątyni Apollina. Przez sto bram do niej się wchodziło, z kąd tyleż przeraźliwych wypadało głosów, od-

réponses de la prêtresse. Ses vers étaient gardés avec un grand soin à Rome, par un collège de quinze personnes nommées les Quindécemvirs des Sybilles. On allait les consulter dans tous les grands événements.

DEUCALION ET PYRRHA.

Deucalion, fils de Prométhée, avait épousé Pyrrha, fille de son oncle Epiméthée. Jupiter, voyant croître la malice des hommes, dit Ovide, résolut d'exterminer le genre humain et de l'ensevelir dans les eaux, en faisant tomber des torrents de pluie de toutes les parties du ciel. Toute la surface de la terre en fut inondée, hors le mont Parnasse de la Phocide que les eaux épargnèrent, parce que

повідз ksieni niosących. Wiersze iey z wielką pieczęą chowane były w Rzymie przez urząd z piętnastu osob nazwanych piętnastumeże Syblli. Radzano się iey w wszystkich wielkich przypadkach.

DEUKALION I PYRHA.

Deukalion syn Prometeusza, ożenił się był z Pyrha, córką swego stryja Epimeteusza. Owidyusz powiada, iż Jowisz widząc wzrastającą złość ludzką, przedsięwziął, ród człowieczy zatracić, i pogrześć go w wód otchłani, spuściwszy dżdżu potoki z wszystkich części nieba. Cała powierzchność ziemi zatopioną była, prócz góry Parnassu w Phocydzie, którą nie doszły wody, gdyż iey dwa wierzchołki nad

les deux sommets étaient au-dessus des nuages. C'est là que s'arrêta la petite barque qui portait Deucalion et sa femme. Jupiter les avait sauvés, parce qu'il n'y eut jamais d'homme plus juste et plus équitable que Deucalion, ni de femme plus vertueuse et qui eût plus de respect pour les Dieux, que Pyrrha. Dès que les eaux se furent retirées, ils allèrent consulter la Déesse Themis, qui rendait ses Oracles au pied de la montagne, au même lieu qui devint par la suite si célèbre par l'Oracle de Delphes. La Déesse leur fit cette réponse: *Sortez du temple, voilez-vous le visage, détachez vos ceintures, et jetez derrière vous les os de votre grand'mère.* Ils ne comprirent pas d'abord le sens de l'Oracle, et leur piété fut alarmée d'un ordre qui leur paraissait cruel. Mais Deu-

obłoki się wznosiły. Na nich osiadła łódź mała, w której się znajdował Deukalion i jego żona. Ocalił to stadło Jowisz, nie było bowiem nigdy człowieka sprawiedliwszego, ani pociwszego, iak był Deukalion, ani żony cnotliwszey, i któraby tyle miała uszanowania dla Bogów, iak Pyrrha. Gdy wody ustąpiły poszli się radzić Bogini Themis, która na spodzie góry obiawiała wyrocznie, tam właśnie, gdzie z czasem tak się wstawiło to miejsce cudami Apollina. Bogini im odpowiedziała: *Wynidźcie z świątyni, zakrycie wasze twarze, rozwiążcie wasze przepaski, i rzucaycie na pozad siebie kości waszey wielkiej matki.* „Niezrozumieli z początku znaczenia wyroczni, i ich pobożność strwożona została wyrokiem, który się im okrutnym bydz zdawał. Ale się dobrze

calion, après avoir bien réfléchi, trouva que la terre étant leur mère commune, ses os pouvaient bien être les pierres qu'elle renfermait dans son sein. Ils en prirent donc quelques-unes et les jetèrent derrière eux en fermant les yeux; aussi-tôt ces pierres s'amollirent, devinrent flexibles et prirent une figure humaine. Celles que Deucalion avait jetées formèrent des hommes, et celles de Pyrrha devinrent des femmes.

DEDALE ET ICARE.

Dédale était d'Athènes et l'ouvrier le plus industrieux de son tems. Il inventa la coignée, le niveau et les voiles de navire. Il excellait sur-tout dans l'art de faire des statues. Obli-

namyśliwszy Deukalion, dociekl: iż ziemia będąc ich matka wspólną,kości iej bydz mogły kamienie, które w swych miała wnętrznościach. Wzięli z nich więc kilka i zamknawszy oczy na pozad siebie rzucali. Niebawnie zaczęły się kamienie miękzyć, stały się gibkimi, i postać wzięły człowieka. Te które był Deukalion rzucił wydały płeć męską, z ręki Pyrhy wypadły wzięły płeć żeńską.

DEDAL I IKARUS.

Dedal był Atheńczyk i rzemieślnik nayprzemyslniejszy w swym czasie. On wynalazł siekiere, śrzdowagę, i żagle. Nayszczegulniey zaś posiadał na wybór wyrabiania statuow. Gdy synowca

gé de s'enfuir de sa patrie, pour avoir précipité d'une maison en bas Calus, son neveu et son apprenti, par jalousie de ce qu'à l'imitation d'une mâchoire de serpent, il avait inventé la scie, il se réfugia chez Minos, roi de Crète, qui lui fit tout l'accueil possible, et pour qui il construisit un fameux labyrinthe. Quelque tems après, ayant commis une mauvaise action, il fut renfermé dans ce même labyrinthe avec son fils Icare. Pendant sa détention il demanda, sous prétexte de faire un ouvrage merveilleux, de la cire et des plumes d'oiseaux. Il en composa des ailes pour son fils et pour lui; ils se les attachèrent et s'enlevèrent. Dédale avait averti son fils de le suivre, de ne point monter trop haut, de crainte que l'ardeur du soleil ne fondit ses ailes, et de ne point des-

swego i ucznia Kalusa, przez za zdrość, iż z podobieństwa szczeki węża wynalazł pilę, był z wysokości domu na dół zrzucił, musiał z swojej uciekać oyczyzny, i schronił się do Minosa, króla Krety, został od niego iak najlepiej przyietym, i wybudował mu ow sławny labirynt. Po nieiakim czasie, ponieważ był zawinił, w tym samym labiryncie zamknięty został z swym synem Ikarem. Pod czas swego więzienia, wzięwszy za pozor, iż chciał dziwosztuki wyrobić, dopraszał się o wosk i pióra ptasze. Zrobił z nich dla siebie i syna skrzydła; przyprawili ie sobie i wylecieli. Dedał przestrzegał syna, aby leciał za nim, aby się nadto nie unosił wysoko, z przyczyny iżby żar słońca mógł mu roztopić skrzydła, i równie by nie nadto spuszczał się nisko, z powodu, iż wapory morza mogłyby mu ie zmoczyć. Ale

cendre trop bas, de peur que les vapeurs de la mer ne les mouillassent; mais Icare dédaigna les avis de son père; il monta trop haut, la cire de ses ailes fondit et il tomba dans la mer qui retint depuis son nom.

ORESTE ET PYLADE.

Oreste étant tombé dans des accès de fureur, et croyant avoir les furies à sa poursuite et que l'ombre de sa mère, qu'il avait tuée, l'accompagnait par-tout, consulta l'Oracle, qui lui ordonna de quitter la terre souillée de son crime et de se retirer dans la Tauride. Pylade son fidèle ami, voulut l'y accompagner. Thoas, roi de cette contrée, les fit arrêter. Il ne demandait que la

Ikar pogardził radą oycy; nadto się wbił w górę, wosk się w skrzydłach roztopił, i wpadł w morze, które jego imię odtąd otrzymało.

OREST I PYLADES.

Orest wpadłszy w szaleństwo, i rozumiejąc, że go furie ścigały, także że duch jego matki, którą był zabił, nigdy go nieodstępował, radził się w tym wyroczni, która mu roskażała, opuścić ziemię, zbrodnią jego skalaną i schronić się do Tauridy. Pylades jego wierny przyjaciel chciał mu na wygnanie towarzyszyć. Thoas król tej okolicy kazał ich przytrzymać, a lubo nie żądał tylko śmierci

mort d'Oreste, mais Pylade voulait mourir à la place de son ami; et ils se disputèrent long-tems la gloire de mourir l'un pour l'autre. Enfin le dénouement de cette scène attendrissante arriva à l'étonnement de l'un et de l'autre. Iphigénie, soeur d'Oreste, était prêtresse de Diane, et reconnut son frère au moment qu'elle allait l'immoler. Ces deux amis tuent Thoas, enlèvent la statue de Diane et retournent dans la Grèce avec Iphigénie.

GUERRE DE TROYE.

Dans le tems qu'Hercule ravageait le pays de Troye, il enleva Hésione, fille de Laomédon, et la donna à Télamon, capitaine Grec. Paris,

Oresta; Pylades za swego chciał umierać przyjaciela; i czas długi walczyli z sobą o sławę, przyjęcia śmierci ieden za drugiego. Aż też w reszcie koniec tej sceny tkliwej wypadł do zadziwienia obydwóch. Ifigenia siostra Oresta była Diany ksienia, i brata swego, w momencie, gdy z niego ofiarę uczynić miała, poznała. Na to dwaj przyjaciele zabijają króla, porwają statwę Diany i powracają do Grecyi z Ifigenia.

WOYNA TROJAŃSKA.

W czasie, gdy Herkules pustoszył kraje Trojańskie, porwał Hesionę, córkę Laomedona, i oddał ją Telamonowi, kapitanowi Greckiemu. Parys, aby

pour se faire rendre sa tante, équipa une flotte avec l'agrément de Priam. Ce roi, qui était puissant et couvert de gloire, cherchait les occasions de se venger des mauvais procédés que les Grecs avaient eus à son égard. Paris vint à Sparte, chez Ménélas, roi de cette ville, et qui était fils d'Atrée et frère d'Agamemnon. Ce roi le reçut avec beaucoup d'humanité; le laissa même dans son palais pendant un voyage qu'il eut à faire en Crète. Vénus excita dans Hélène, femme de Ménélas, des sentimens si favorables à Paris, qu'elle s'enfuit avec lui à Troye. Priam approuva la conduite de Paris, et se flatta que, par ce moyen, il parviendrait facilement à échanger Hésione avec Hélène.

L'événement ne répondit point à son attente: les Grecs refusèrent de

mu ciotka iego wydaną została za zezwoleniem Pryama uzbroił flotę. Król ten potężny i sławny szukał sposobności zemścić się na Grekach, za złe względem niego sprawowanie się. Parys przybył do Sparty do Menelausa, króla tego miasta, który był synem Atreusza i bratem Agamemnona. Przyjął go król z iak naywiększą ludzkością; zostawił go nawet w swoim palacu, w czasie swej podróży, którą musiał do Krety podiać. Wenus wznieciła w Helenie, żonie Menelausa, tak sprzyiające Parysowi uczucia: iż z nim uciekła do Troi. Pochwalił postępek Parysa Pryam, i podchlebiał sobie: iż przez ten sposób, do zamiany Hesiony za Helenę łatwo dojdzie.

Nieodpowiedział skutek iego nadzieiom: odmówili Grecy wydanie

rendre Hésione: et ayant fait entre eux une ligue puissante, ayant à leur tête Agamemnon, ils vinrent redemander Hélène devant Troye, qu'ils tinrent assiégée pendant dix ans et qu'ils détruisirent enfin entièrement.

Lorsque les Grecs furent arrivés en Aulide, ils consultèrent Calcas pour savoir si le vent ne favoriserait pas bientôt leur départ. Ce grand prêtre, leur ayant dit que le vent leur serait toujours contraire, jusqu'à ce qu'Agamemnon eut immolé sa fille Iphigénie, on la conduisit à l'autel, et Diane, satisfaite de cette soumission, mit en sa place une biche qui lui fut immolée.

Diane étant apaisée, les Grecs, dont la flotte était composée de deux mille deux cent quatre-vingt dix navires, sous la conduite de quatre-vingt - quinze capitaines, arrivèrent

Hesiony; i potężna między sobą związawszy ligę, za naczelnika mając Agamemnona, ścignęli pod Troję, i wydania domagając się Heleny, lat dzieścięć w oblężeniu trzymali miasto, dopokąd go do szczeru nie zburzyli.

Gdy Grecy byli do Aulidy przybyli, chcąc wiedzieć, czyby im wiatr pomyślny w krotce do zeglugi niesprzysiał, radzili się w tym Kalkasa. Na to, gdy odpowiedział kapłan, iż im tak długo wiatr przeciwny będzie, dopokądby Agomemnon córki swej na ofiarę nie oddał Ifigenii, prowadzono ją przed oltarz, tu Dyana, na samey przestając podległości, podsunęła na iey miejsce lanią, która ofiarą padła.

Dyana zostawszy prześląganą, Grecy, których flota z 2290 składała się okrętów, pod 95 kapitanami, szczer-

heureusement devant Troye et formèrent un camp près de cette ville.

Trois raisons firent durer long-tems cette guerre; la première, c'est que toute l'Asie vint au secours de la seule ville de Troye; la seconde, ce fut la valeur d'Hector; la troisième, c'est la dispute qui s'éleva entre Agamemnon et Achille. Agamemnon avait chez lui une fille, connue sous le nom de Chriséis, qu'il avait enlevée à un prêtre d'Apollon. Ce prêtre pria Apollon de le venger, et ce Dieu envoya dans l'armée grecque une peste qui y causa de grands ravages. Achille, pour faire cesser cette peste, contraignit Agamemnon de rendre Chriséis à son père. Agamemnon, outré de colère, enleva à son tour Briséis à Achille. Celui-ci ne pouvant supporter cette insulte, s'enferma dans sa tente et laissa battre les

śliwie przed Troją staneli, i blisko tego miasta rozłożyli obóz.

Z trzech powodów, długo tu wojna trwała; Pierwszy, iż cała Azja w pomoc iednemu miastu Troi przyszła; drugi się winien waleczności Hektora; trzeci sprawiła niezgoda, która się między Agamemnonem i Achylem wszczęła. Agamemnon miał przy sobie dziewczkę znaną pod imieniem Chryseis, którą był wykradł iednemu z księży Apollina. Wzywał kapłan zemsty swego Boga, który powietrze na woyska Greckie spuścił, co mu wielką przymosło klęskę. Achyles, aby mor ustał, przymusił Agamemnona do oddania córki Oycu. Agamemnon na to roziuszony porwał nawzajem Achylesowi Briseidę. Ten podobney znieść nie mogąc zniewagi, zamknął się w swym namiocie, i dopuścił Troianom zwyciężać Greków. Pożyczył tylko

Greks par les Troyens. Il prêta seulement ses armes à son ami Patrocle, qui les ayant prises et ayant osé provoquer Hector, fut tué par ce brave prince. Alors Achille, pour venger son ami, reprit les armes et tua Hector. Il traîna trois fois de suite son corps autour des murailles de la ville.

LA RUINE DE TROYE.

La mort d'Hector fut suivie de la défaite des plus vaillants capitaines Troyens. Priam et Hécube étaient réduits au désespoir, lorsque Paris leur promit de faire mourir Achille, qui était le principal appui des Grecs. Il avait découvert qu'Achille était amoureux de Polixène, fille de Priam; il lui fit espérer qu'il épouse-

broni swey Patrokłowi przyjacielowi, który w nie uzbroiony, gdy się wyzywać Hektora odważył, zabitym przez tego odważnego księcia został. Tu dopiero Achyles, by się śmierci przyjaciela pomścił, z nowu broń przypasał, i Hektora zabił. Ciało jego około murów miasta trzy razy wciągał włóczył.

ZBURZENIE TROI.

Po śmierci Hektora najwaleczniejsi wodzowie Trojańscy porażeni zostali. Pryam i Hekuba byli w rozpacz, gdy im Parys przyrzekł zabić Achylesa, który był najpotężniejszą twierdzą Greków. Odkrył on: iż Achyles był się pokochał w Polyxenie córce Pryama, i na dośście tej księżniczki uczynił mu był nadzieję. Negocycya

rait cette princesse. La négociation apparente de ce prétendu mariage donna lieu à une trêve de quelques jours entre les deux armées. Paris donna un rendez-vous à Achille dans un temple d'Apollon, sous prétexte de conférer ensemble plus à loisir sur cette affaire. Achille s'y rendit de bonne foi; il ne se défiait point de la perfidie de Paris; mais le traître le tua d'un coup de flèche au talon, car tout son corps était invulnérable, excepté cette partie, par laquelle Thétis sa mère le tenait, lorsqu'elle le plongea dans les eaux du Styx, qui avaient la propriété de rendre invulnérable. Ajax et Ulysse disputèrent en présence des Grecs, à qui aurait les armes d'Achille: elles furent adjugées à Ulysse par les capitaines Grecs. Ajax se tua de désespoir.

pozorna, mniemanych tych zaślubin, stała się przyczyną zawieszenia broni na dni kilka, między obydwoma wojskami. Parys na miejsce widzenia się z Achylesem kosiół pewny Apollina wyznaczył, pod pozorem, iżby się dogodniey umówić o tey rzeczy mogli. Achyles na umowione miejsce w dobrey wierze się stawił, nieobawiał się zdrady Parysa; ale ten zdrajca strzelał uraziwszy go w piętę zabił go; całe bowiem ciało jego było bezranne, tę część wyjąwszy, którą matka Thetis trzymała, nurzając go w wodzie Styxu, która przez swą własność bezranność dawała. Ajax i Ulyses w obliczu Greków spór wiedli, komuby się broni Achylesa należała: przysądzona została Ulisesowi przez wodzów Greckich. Ajax sobie z rozpaczcy życie odebrał.

Cependant les Grecs, ayant pensé qu'on pouvait aussi se venger des traîtres par la trahison, et employer la tromperie contre ceux qui trompent, font semblant d'être rebutés des longueurs de la guerre et de vouloir retourner en leur pays; ils fabriquent un cheval de bois d'une grandeur extraordinaire, comme si c'eût été un présent qu'ils eussent voulu faire à Minerve, pour apaiser cette Déesse. Ils l'avaient, disent-ils, offensée en enlevant de la forteresse de Troye, le *Palladium*, qui était une petite statue de Minerve. On croyait que le destin et le bonheur de Troye dépendaient de cette statue.

Les Grecs laissèrent ce cheval sur le rivage et se retirèrent à l'île de Ténédos. Les Troyens de leur côté, ayant abattu une partie de leurs murailles, traînèrent le colosse jusqu'au

Z tym wszystkim Grecy rozumiejąc, iż można się także było przez zdradę, na zdraycach pomścić, i oszukujących oszukać, udaia się bydz zrażonemi długością wojny, i zapalonemi chęcią wrócenia się do swego kraju; buduią niezmierney wielkości konia z drzewa, iakby to był dar, któryby złożyć chcieli Minerwie dla iey prześlągania. Obrazili ię, mówia, porwaniem z forticy Troi Palladium, co było mała statua Minerwy. Wierzono: iż przeznaczenie i szczęście Troi od tego posagu zawisło.

Zostawili tego konia Grecy na brzegu morskim, i odciągnęli na wyspę Tenedos. Troiani z swęj strony rozwalwszy część swych murów, wciągnęli ten kolos aż na śródek miasta;

milieu de la ville; mais les Grecs, revenus pendant la nuit de l'île de Ténédos, qui était près et vis-à-vis de Troye, entrèrent sans bruit par la brèche que les Troyens avaient faite, et mirent le feu à cette malheureuse ville, qui était alors ensevelie dans le sommeil et dans le vin. Pyrrhus, fils d'Achille, égorgea Priam à l'autel de Jupiter. Il immola Polixène aux mânes d'Achille, qui avait aspiré aux noces de cette princesse. Il emmena prisonnière en Grèce Andromaque, femme d'Hector. Paris fut percé par Philoctète d'un coup de l'une de ces flèches, qu'Hercule mourant avait données à ce héros. Ménélas tira Hélène d'entre les mains de Déiphobe, qui l'avait épousée après la mort de Paris. Astianax, fils d'Hector, fut précipité du haut d'une tour par le conseil d'Ulysse.

w tym Grecy, wróciwszy nocą z wyspy Tenedos, która blisko i uaprzeciw Troi była, pocichu rozwaliną, co Troianie zrobili, do miasta weszli, założyli pożogi, gdy całe nieszczęśliwe miasto, snem i winem uspihone spoczywało. Pyrrhus syn Achyleśa przed ołtarzem Jowisza zamordował Pryama: na ofiarę oddał Polixene duchowi Achyleśa, który o zaślubieniu się z tą więźniczką zamysłał. Uwiozł iak ienica do Grecyi Andromachę, żonę Hektora. Parys od Philokteta jedną z tych strzał przeżyty został, które był Herkules umierający temu oddał bohatyrowi. Menelaus wyrwał Helenę z rąk Deiphoba z którą się był zaślubił po śmierci Parysa. Astianax, syn Hektora, z rady Ulisesa, z wierzchołku wieży straconym został. Ajax, syn Oileusa, iż przy posagu nawet Pallady, zgrozy się dopuścić na Kassandrze córce Pryama

Ajax, fils d'Oïlée, ayant violé Casandre, fille de Priam, aux pieds même d'une statue de Pallas, où elle était venue se réfugier, attira sur lui la colère de cette Déesse; il fit naufrage et fut consumé par la foudre. La flotte des Grecs, revenant en Grèce, vint donner imprudemment contre les écueils de Capharée, promontoire de l'île d'Eubée. Une bonne partie de leurs vaisseaux y firent naufrage. Ce qui arriva par la malice de Nauplius, roi d'Eubée. Ce prince, irrité de ce qu'Ulysse avait accusé fausement son fils Palamède, que les Grecs avaient fait mourir, fit allumer, pendant la nuit, des feux sur des rochers; de sorte que l'armée navale, croyant que ces feux indiquaient que c'était le port, vinrent échouer témérairement contre ces écueils.

odważył, Bogini tej na się ściągnął zemstę: rozbił się na morzu, i piorun go spalił. Flota Grecka powracająca do Grecji nierostropnie wpadła na rafy Kafareyskie, przylądek wyspy Eubei. Wielka część ich okrętów tam się rozbiła: Wypadło to przez złość Napliusza, króla Eubeyskiego. Rozgniewany on, iż niesprawiedliwie Ulyses oskarżył syna iego Palamedę, który od Greków zginął, nałożył pod czas nocy, po skałach ognie, tak iż wojsko morskie, rozumiejąc, iż te światła port oznaczały, niebacznie rozbiło się o skały.

U L Y S S E.

Ulysse, roi de deux petites îles de la mer Ionienne, Ithaque et Dulichie, était fils de Laërte et d'Anticléa, et naquit dans la ville d'Alakomène. On lui donna le nom d'Ulysse, c'est-à-dire, qui est craint de tout le monde. Il n'y avait que peu de tems qu'il était marié avec la belle Pénélope, lorsque commença la guerre de Troie. L'amour, qu'il avait pour cette jeune épouse, lui fit chercher plusieurs moyens pour ne pas l'abandonner, et pour s'exempter d'aller à cette guerre. Il imagina de contrefaire l'insensé; et, pour faire croire qu'il avait l'esprit aliéné, il s'avisa de labourer le sable sur le bord de la mer, avec deux bêtes de dif-

U L Y S S E.

Ulyses, król małych dwóch wysep, morza Jońskiego, Itaki i Dulichii, był synem Laerta i Antyklei, a był się urodził w mieście Alakomena. Dano mu imię Ulyses, to jest, obawiany od wszystkich. Mało jeszcze ubiegło czasu, iak się był zaślubił z piękną Penelopą, gdy się wojna rozpoczęła Trojańska. Miłość, którą miał dla młodej oblubienicy, radziła mu różnych szukać sposobów, aby iej nieporzucił, a ztąd od pójścia na wojnę się uwolnił. Ułożył sobie udawać głupiego i żeby mu wierzano, że od rozumu odszedł, wymyślił sobie, orać piasek nad brzegiem morza, we dwa bydłeta różnego rodzaju, i sół zasiewać. Ale Palamedes odkrył chytróść,

férentes espèces, et d'y semer du sel. Mais Palamède découvrit la feinte, en mettant le petit Télémaque sur la ligne du sillon. Ulysse, ne voulant pas blesser son fils, leva le soc de la charrue, et fit connaître par-là que sa folie n'était que simulée. Il découvrit, à son tour, Achille, qui était déguisé en fille, dans l'île de Scyros. Nous venons de voir les services qu'Ulysse rendit aux Grecs dans la guerre de Troye.

A son retour de Troye, il eut de grandes aventures. Une tempête le jeta sur les côtes des Ciconiens, peuple de Thrace, où il perdit plusieurs de ses compagnons. De là il fut porté aux rivages des Lotophages en Afrique, où quelques-uns de ses gens l'abandonnèrent. Les Vents le portèrent ensuite sur les terres des Cyclopes en Sicile, où il encourut de

gdy małego Telemacha na skibie zagonu położył, Ulyses nie chcąc syna swego uranić, uniosł w górę lemiesz pluga, a przez to dał poznać, iż jego głupstwo było zmyślane. Ulyses odkrył z swej strony Achyleśa, który się był przebrał za dziewczynę na wyspie Scyros. Jakie usługi uczynił Ulyses Grekom na wojnie Trojańskiej widzieliśmy.

W powrocie swoim z Troi, wiele miał znacznych przygod. Rzucony burzą na brzegi Cykończyków, ludu Trackiego, wielu tam z swoich utracił towarzyszy. Ztamtąd zapędzony w kraie Lotofagów w Afryce, gdzie od niektórych swoich opuszczony został. Zaniosły go znowu wiatry do ziemi Cyklopów w Sycylii, gdzie się na wielkie niebezpieczeństwa narażo-

grands dangers. De Sicile il alla chez Eole, roi des Vents; et de là chez les Lestrigons, où il vit périr onze de ses vaisseaux; et, avec le seul qui lui restait, il se rendit dans l'île d'Aée, chez Circé, magicienne, qui changeait les hommes en animaux, avec laquelle il demeura un an, et qu'il rendit mère d'un fils nommé Télégone. Il la quitta pour descendre aux Enfers, et y consulter l'ame de Tirésias, sur sa destinée. Il évita les gouffres de Carybde et de Scylla; mais une nouvelle tempête fit périr son vaisseau avec tous ses compagnons, et il se sauva dans l'île de Calypso, où il demeura avec cette Déesse, sept ans entiers, arrosant tous les jours, de ses larmes, les habits immortels qu'elle lui donnait. Enfin la huitième année, par l'ordre exprès de Jupiter, elle le renvoya

nym bydź widział. Z Sycylii popłynął do Eola, króla wiatrów; a ztamtąd do Lestrigonów, gdzie iedenaste swych okrętów utracił; na iednym iuż więc, który mu się pozostał, udał się na wyspę Aeę do Cyrcy czarnoksiężniczki, co ludzi w bydłeta zamieniała, bawił się z nią rok ieden i odiachał ją matką syna Telegona. Odiachawszy od niey wstąpił do piekieł, i tam się względem swego przeznaczenia, duszy naradził Tiresiasa. Strzegł się wpaść na wir Charybdy i Scylly, ale nowa burza zatopiła iego okręt ze wszystkimi podróży towarzyszami, sam tylko wyratował się na wyspę Bogini Kalipsy, gdzie z nią lat siedm zupełnych przepędził, polewając codziennie łzami ten nieśmiertelności ubior, który mu dała. Aż też osmego roku z wyraźnego Jowisza rozkazu odesłała go na trafie. Wiele miał trudności,

sur un radeau. Il eut bien de la peine à gagner l'île des Phéaciens, d'où, avec le secours du roi Alcinoüs, il aborda enfin à l'île d'Ithaque, après une absence de vingt ans.

Comme plusieurs princes, ses voisins, qui le croyaient mort, s'étaient rendus maîtres chez lui, et dissipaient son bien, il fut obligé d'avoir recours au déguisement, afin de surprendre ses ennemis. Pour le rendre méconnaissable, Minerve le changea en un vieillard accablé d'années, hideux à voir, et couvert de vieux haillons enfumés et recousus. Ce fut en cet équipage que le roi d'Ithaque se rendit au palais.

Télémaque fut le premier à qui son père se découvrit. Ils prirent ensemble des mesures pour se défaire de leurs ennemis. Ulysse entretient

dobiec do wyspy Feocyków, z kąd na koniec, za pomocą króla Alcinousa, po dwudziestoletniej niebytności na wyspie Itace wylądował.

Ponieważ wielu z książąt sąsiedzkich, biorąc go za umarłego, panami się u niego zrobili, i jego roztrwanieli własność, musiał zmyśloną na siebie wziąć postać, aby niespodzianie napadł swych nieprzyjaciół. Minerva, aby go niepoznanym uczyniła, przestoczyła go w starca laty zgrzybiałego, rażącego oko brzydkością i okrytego wytartymi i połatanymi łachmany. W takim więc stroju król Itaki udał się do pałacu swego.

Telemach był najpierwszy któremu się oycieć odkrył. Wzajemnie przedsięwzięli środki pozbycia się nieprzyjaciół. Ulyses nie będąc poznanym

Pénélope, sans en être connu, et lui annonce que son mari sera bientôt de retour. Pénélope lui raconte comment, depuis le départ de son mari, elle a passé sa vie dans les larmes et dans la douleur, et comment elle a toujours su éluder les poursuites de ses amants, et les amuser par de nouvelles ruses. La première fut de s'attacher à faire sur le métier un grand voile, en déclarant aux poursuivants que son nouvel hymen ne pouvait avoir lieu qu'après avoir achevé ce voile, qu'elle destinait pour envelopper le corps de son beau-père Laërte, quand il viendrait à mourir. Ainsi elle les amusa pendant trois ans, sans que sa toile s'achevât jamais, parce qu'elle défaisait la nuit, ce qu'elle avait fait le jour. D'où est venu le proverbe, *la toile de Pénélope*, dont on se

rozmawiał z Penelopą, i zapewniał ją: że w krótcie mąż iey powróci. Penelopa mu opowiadała, iak od odiazdu męża pędziła życie w łzach i cierpieniach, iaką sztuką zawody na siebie amantów odwracać umiała, i iak nowemi ludzić ich wybiegi starała się. Tak nayprzód oświadczyła zalotnikom: iż zaięta cała utkaniem na krośnach wielkiego zawicia, nieprędzey w nowego ślubu wniidzie związki, dopokąd tey roboty nieskończy. Postanowiła bowiem po śmierci swego teścia Laerta, zwłoki iego w tym złożyć powiciu. W ten sposób przez lat trzy ich bawiła a samodziął nigdy się niekończył, ponieważ dniowe utkanie, rozsnuła w wieczór. To iest zkąd poszło przysłowie, płótno Penelopy, którego się używa mówiąc o dziełach, co się nigdy nie kończą.

sert, en parlant des ouvrages qui ne s'achèvent jamais.

Enfin Pénélope ne pouvant plus résister aux sollicitations même de ses parents de se remarier, elle propose à ses amants par l'inspiration de Minerve, l'exercice de tirer la bague avec l'arc, et promet d'épouser celui qui tendra le premier l'arc d'Ulysse, qui le premier fera passer sa flèche dans plusieurs bagues disposées de suite. Les princes acceptent les propositions de la reine. Plusieurs essaient de tendre l'arc, mais sans succès; Ulysse seul y réussit, et tire sur les amants de sa femme, qu'il met tous à mort l'un après l'autre, aidé de son fils et de deux fidèles domestiques, à qui il s'était fait connaître.

Ce Héros régna ensuite paisiblement dans son île, jusqu'à ce que

Nakonec Penelopa, nie mogąc się więcej oprzeć, samych nawet spokrewnionych naleganiom, aby powtórzyła małżeństwo, przez natchnięcie Minerwy proponuje swoim zaletnikom, ćwiczenie się z łuku do pierścienia, i przyrzeka z tym się zaślubić, który najpierwszy naciągnie łuk Ulysesa, i pierwszy, przez wiele pierścieni rzędem uszykowanych, strzałę przepuści. Księżęta podanie królowey przyjęli. Wielu chce łuk naciągnąć, ale nadaremnie. Ulyses sam tylko tego dokazał, i rzuca postrzały na zalotników swej zony, których wszystkich koleją trupem usłał, wsparty od syna i swych dwóch wiernych domowników, którym się dał poznać.

Odtąd już ten Bohatyr spokojnie na swojej panował wyspie, aż go Te-

Télégone, qu'il avait eu de Circé, le tua sans le connaître.

É N É E.

Enée, fils de Vénus et d'Anchise, était du sang royal de Troie par Assaracus, fils cadet de Tros, fondateur de Troie. Vénus avait eu ce fils d'Anchise, lorsqu'il paissait les troupeaux de son père sur le mont Ida. Pendant le siège de Troie, Enée se battit contre Diomède, et allait succomber, lorsque Vénus le déroba à la vue de son ennemi, et le mit entre les mains d'Apollon. Ce Dieu l'emporta au haut de la citadelle, où il avait un temple, pansa lui-même ses plaies; et, après lui avoir rendu toutes ses forces, et ins-

legon, syn z Cyrce splodzony, nie-poznawszy go zabił.

E N E A S Z.

Eneas syn Wenery i Anhizesa był z krwi królów Trojańskich przez Assarakusza syna młodszego Trosa założyciela Troi. Wenus tego miała syna z Anchisesem, gdy on na górze Idzie paść trzody oycy swego. Pod czas obleżenia Troi Eneas bił się z Diomedem, i już miał zginąć, lecz Wenus ukryła go przed okiem nieprzyjaciela, i złożyła w ręce Apollina. Bóg ten unioś go w citadelę, gdzie miał swój kościół, sam rany opatrzył, i przywróciwszy mu wszystkie iego siły, i nadzwyczajną natchnąwszy go walecznością, znowu go na czele postawił Trojanów. Ene-

piré une valeur extraordinaire, il le fit reparaître à la tête des Troyens. Enée se battit encore contre Achille. Le combat fut long et douteux; à la fin le prince Troyen allait succomber, lorsque Neptune, sollicité par Vénus, l'enleva du combat.

La nuit de la prise de Troye, Enée entra dans la citadelle d'Ilium, et la défendit jusqu'à l'extrémité; enfin ne pouvant la sauver, il sortit par une fausse porte, avec ce qu'il y avait de Troyens renfermés dans cette citadelle, emportant avec lui ses Divinités et le *Palladium*; il chargea son père sur ses épaules, et tenait d'une main son fils Ascagne, et vint se retirer sur le mont Ida.

Enfin après sept ans d'une navigation périlleuse, pendant laquelle il essuya plusieurs dangers, il fut porté à Carthage, dont Didon était

asz bił się jeszcze z Anchylosem. Spotkanie było długie i wątpliwe, aż gdy na koniec wiąże Trojański miał poledz, przez Wenereę uproszony Neptun porwał go z bitwy.

Eneas w nocy z wziętej Troi wszedł do twierdzy Illium, i aż do ostatnich sił ją bronił; w reszcie nie mogąc iey obronić, skrytemi wyszedł drzwiami, wraz z Trojanami w twierdzy zawartemi, unosząc z sobą Bogów swoich i Palladium, wzięwszy na barki oycy, i drugą ręką prowadząc syna Askaniasza, na górę Idę się schronił.

Po siedmioletniej zegludze niebiespiecney, w której wiele doznał nieszczęść, dopłynął na koniec do Kartaginy, której Dido była królową. O-

reine. Elle se donna la mort, parce qu'elle en devint amoureuse, et ne put le retenir dans sa ville. Il aborda en Italie, et fut bien reçu de Latinus, roi des Aborigènes, qui s'allia enfin avec lui, et lui donna en mariage sa fille Lavinie.

---

debrała sobie życie, iż rozkochana w Eneasz, zatrzymać go w mieście swym nie mogła. Przypłynął do Włoch, i dobrze przyjętym od Latina został, króla Aboryginów, który się z nim sprzymierzył, i córkę mu swoją Lawinią dał za żonę.

TROISIEME PARTIE.

Des Métamorphoses.

E C H O.

E C H O, fille de l'Air et de la Langue, dit Ausone, était une Nymphé de la suite de Junon, voisine du fleuve Céphise, qui servait quelquefois Jupiter dans ses folles amours. Lorsque ce Dieu était avec quelques-unes de ses maitresses, Echo, pour empêcher Junon de les surprendre, l'amusait par de longs discours. La Déesse, ayant découvert son artifice, résolut de punir cette démangeaison de parler, et condamna la Nymphé à ne

CZEŚĆ TRZECIA.

Przemienień.

E C H O.

Echo, powiada Ausoniusz, była córka Powietrza i Języka, nimfą z dworu Junony, sąsiadką rzeki Cefis, usługną niekiedy bywała Jowiszowi w jego miłostkach. Kiedy ten Bóg przebywał z którą z swych zalotnic, Echo przez długie rozmowy zabawiała Junonę, aby go nienapadła. Bogini odkrywszy tę chytrość, przedsięwzięła tę szcziebietliwość iey ukarać, i skazała nimfę, aby odtąd zapytana szczególnie mówiła, i to tylko, aby w krot-

plus parler qu'on ne l'interrogeât, et à ne répondre qu'en peu de mots aux questions qu'on lui ferait. Cette Nympe babillarde fut aimée du Dieu Pan, et le méprisa.

Ensuite ayant un jour rencontré le beau Narcisse à la chasse, elle en devint éperduement amoureuse, et le suivit sans cependant se laisser voir. Après avoir éprouvé long-tems les mépris de ce cruel amant, elle se retira dans le fond des bois, et alla se cacher dans les lieux les plus épais. Depuis ce tems, elle n'habita plus que les antres et les rochers. Là, consumée par le feu de son amour, et dévorée par le chagrin, elle tomba dans une langueur mortelle et devint si maigre et si défaite, qu'il ne lui resta que les os et la voix: ses os mêmes furent changés en rochers, et elle n'eut plus que la voix. Fable

kich słowach na zagadnięcia odpowiadała, któreby iey uczyniono. Ta nimfa gadatliwa była kochana od Boga Pana, i nim pogardziła.

Ale czasu pewnego spotkawszy na polowaniu pięknego Narcyssa bardzo się w nim pokochała, chodziła za nim, niedawszy się iednak poznać. Po doświadczoney czas długi od okrutnego kochanka pogardzie, schroniła się w głąb lasów, i poszła się ukryć w najciemniejsze zarośle. Od tego czasu mieszkała tylko w okropnych iaskiniach i skałach. Tam ogniem miłości ztrawiona, i zgryziona smętkiem, wpadła w tęsknicę śmiertelną, i tak wyschła i wychudła: iz się iey tylko głos i kości pozostały: kości iey nawet przemieniły się w skały, i iuż tylko głos zatrzymała. Bayka fizyczna, wynaleziona do wytłomaczenia w spo-

physique inventée pour expliquer d'une manière ingénieuse le phénomène de l'écho, qui est un son renvoyé par un corps solide, et qui par-là se répète et se renouvelle à l'oreille.

N A R C I S S E.

Narcisse, selon la Fable, fils du fleuve Céphise et de Lyriope, Nympe de la mer, était un jeune homme d'une grande beauté. A l'instant de sa naissance, son père alla consulter Tirésias sur son sort. Ce célèbre devin répondit que Narcisse parviendrait à une extrême vieillesse, s'il pouvait s'abstenir de se voir. Ce beau garçon fut aimé de toutes les Nymphes, et particulièrement de la Nympe Echo; mais il les rebuta tou-

sób dowcipny Fenomen odgłosu który iest odbiciem głosu od bryłowego ciała, i ztąd się odnawia i do ucha powtarza.

N A R C Y S.

Narcys, podług bajki syn rzeki Cefis i Lyriopy nimfy morskiej był młodzieniec nadzwyczajney piękności w momencie iego urodzenia, radził się oyciec Tiresiasa względem iego losu; ten sławny wieszczbierz odpowiedział, że Narcis doszedłby wieku zgrzybiałości, gdyby się od widzenia siebie samego mógł wstrzymać. Ten piękny chłopiec od wszystkich nimfów był kochany, a szczegulniey od nimfy Echo; ale on wszystkiemi pogardzał, i ta

tes et son indifférence fut bientôt punie. Un jour qu'il revenait de la chasse, accablé de lassitude et de chaleur, il s'approcha d'une fontaine pour y boire, il aperçut sa figure, et il en devint si amoureux, qu'il mourut de cette extravagante passion. Les Dieux eurent pitié de lui et le changèrent en une fleur, qui porte son nom.

LYCAON.

Lycaon, roi d'Arcadie, pour s'assurer si c'était Jupiter lui-même, qui était venu loger dans son palais, lui fit servir, dans un festin, le corps d'un otage, qu'on lui avait envoyé. Ce Dieu, pour le punir, le changea en loup.

iego obojętność w krótkce została ukarana. Czasu pewnego powracając z łowów, gdy trudem i upałem zmęczony, dla wzięcia napoiu do źródłu się zbliżył, obaczył w nim swą postać, i tak się w sobie pokochał: iż z tey szaloney namiętności umarł. Ulitowali się nad nim Bogowie i przemienili go w kwiat, który iego ma imię.

LYKAON.

Lykaon, król Arkadyi, dla zapewnienia się, czyby to był sam Jowisz, który sobie w iego pałacu obrał gospodę, częstował go pod czas ucztę ciałem pewnego zakładnika, który mu był nadesłany. Bóg na karę zamienił go w wilka.

D A P H N É.

Apollon, étant devenu amoureux de Daphné, fille du fleuve Penée, et ne pouvant la rendre sensible, se mit à la poursuivre; mais la Nymphé, ayant imploré le secours de son père, fut changée en laurier.

C A L I S T O.

Junon, jalouse de ce que Calisto avait su plaire à Jupiter, la changea en ourse. Comme Arcas son fils allait la tuer sans la connaître, Jupiter les enleva l'un et l'autre dans le ciel, où ils forment les constellations de la grande et de la petite ourse.

D A F N A.

Apollo rozkochawy się w Dafnie, córce rzeki Peneusz, i niemogąc w niey czułości poruszyć, ścigać ją zaczął. Ale nimfa, za wezwaną pomocą oycy, w laur się przemieniła.

K A L I S T A.

Junon zazdrośna, iż Kalista podobac się umiała Jowiszowi w niedźwiedzia ją zamieniła. W momencie gdy syn iey Arkas miał ją niepoznana przez się zabić, Jowisz syna i matkę do nieba przeniósł, gdzie czynią konstellacyą wielkiego i małego niedźwiedzia.

O C Y R O E.

Ocyroé, fille du Centaure Chiron, voulant se mêler de prédire l'avenir, annonçait à son père les destinées du jeune Esculape, lorsque les Dieux la changèrent en jument.

E U R O P E.

Jupiter se change en taureau, enlève Europe, fille d'Agénor, et l'emporte sur son dos, au travers de la mer, jusques dans l'île de Crète.

O C Y R O A.

Ocyroa, còrka Centaura Chirona chcąc się wdawac w przepowiadania przyszłości, wrożyła swemu oycu przeznaczenia młodego Eskulapiusza, gdy ją Bogowie w kłacz przemienili.

E U R O P A.

Jowisz przemienił się w byka, porwał Europę, còrkę Agenora, i uniosł ją na swym grzbiecie, przez morze aż na wyspę Kreteyską.

A C T E O N.

Actéon, petit-fils de Cadmus, est métamorphosé en cerf, et déchiré par ses chiens, pour avoir vu Diane, lorsqu'elle se baignait avec ses Nymphes.

P Y R A M E E T T H I S B E.

Pyrame et Thisbé, s'étant donné rendez-vous hors des murs de Babylone, Thisbé, qui y arriva la première, fut obligée de se cacher dans un antre, à la vue d'une lionne dont la gueule était teinte de sang, et laissa tomber son écharpe. Pyrame, qui vit cette écharpe ensanglantée, crut que Thisbé était morte, et se

A K T E O N.

Akteon wnuk Kadmusa iest przemieniony w ielenia, i przez swoje psy rozszarpany, za to: iż widział Dyanę, gdy sie z swemi kapala nimfami.

P Y R A M I T H I S B E.

Pyram i Thisbe umowiwszy sobie widzenie się za murami Babilonu, Thisbe co przyszła pierwsza, musiała się w pewney ukryć iaskini przed lwem, którego krwia zboczona bydz widziała paszczę, i w tey boiaźni zgubiła szarpe. Pyram widzac ią krwią zboczoną, rozumiał, że Thisbe zginęła, i zabił się z rozpacz. Thisbe z

tua de désespoir. Thisbé, étant sortie de sa retraite, quelque tems après, et voyant son amant sans vie, se perça le sein de la même épée. L'arbre, témoin de ce meurtre, teint du sang de ces deux victimes de l'amour, et sensible à leur malheur, donna à ses fruits la couleur du sang.

LEUCOTHOE ET CLYTIE.

Apollon chagrin de voir Leucothoé, son amante, enterrée toute vivante par son père, qui avait découvert son crime par jalouse Clytie, la changea en l'arbre qui porte l'encens; et Clytie, outrée du mépris, que ce Dieu avait pour elle, se laissa mourir de langueur et fut changée en héliotrope.

swoiey wyszedłszy schroni po niejakim czasie, i kochanka swego obaczywszy umarłego, tymże samym żełezcem się przebiła. Drzewo świadek takich samoboystw, zbroczone krwią tych dwóch ofiar miłości, i czułe na ich nieszczęście dało swoim owocom krwi farbę.

LEUKOTHOEA I KLITYA.

Apollo zrospaczony, iż kochanka iego Leukothoea, żywcem przez oycę w ziemię zakopaną została, gdy iey przewinienie przez zazdrość Klityi był odkrył, przemienił ją w drzewo, co kadzidło rodzi; a Klitya przeięta tą wzgardą, którą Bóg dla niey żywił, z tesknicy umarła, i przeistoczona została, w słonecznik.

ARACHNE.

Minerve, ayant loué le chant des Muses, et approuvé la vengeance qu'elles avaient tirée de leurs rivales, vint trouver Arachné sous la figure d'une vieille femme. Cette fille fait un défi à la Déesse, qui l'accepta et représenta sur la toile plusieurs histoires; Arachné en fit autant de son côté. Minerve, outrée de voir qu'elle la surpassait par la délicatesse de son ouvrage, lui donna trois ou quatre coups de navette sur la tête. Cette habile ouvrière conçut tant de chagrin de cet indigne traitement, qu'elle se pendit de désespoir. La Déesse touchée de compassion, la changea en araignée.

ARACHNE.

Minerwa po danych pochwałach nuceniom Muz, i potwierdzoney ich zemście, iaką z swych rywalek odniosły, odwiedziła Arachnę, w postaci starey baby. Ta panna poszła o zakład z Boginią, która przyjęła, i różne na płótnie wyobrażenia dzieie; Arachne toż samo z swej strony czyniła. Minerwa do żywego obrażona: iż się przez nią przewyższona delikatnością roboty widziała, trzy czy cztery razy uderzyła ją w głowę, czołnkiem tkaćkim. Ta zręczna szwaczka, po tym nieprzyzwoitym zdarzeniu, w takie wpadła smutki: iż się z rozpaczey powiesiła. Bogini litością przejęta zamieniła ją w paiąka.

M A R S Y A S.

Marsyas, ayant fait à Apollon le défi de jouer mieux de la flûte que lui, ce Dieu, après l'avoir vaincu, le fit écorcher tout-vif. Les larmes, que les Nymphes et les bergers de la campagne versèrent à sa mort, formèrent le fleuve qui porte son nom.

PROGNE, PHILOMELE
ET TÉRÉE.

Progne, ayant épousé Térée, roi de Thrace, le pria d'aller à Athènes, pour lui amener sa soeur Philomèle. Térée, étant devenu amoureux de cette jeune princesse, lui fit violence; et, après lui avoir coupé

M A R S Y A S.

Marsyas poszedłszy w zakład z Apollinem: iż lepiej iak on grał na flecie, gdy go Bóg sztuką zwyciężył, żywego z skóry odrzec kazał. Łzy co nimfy i pastuszkowie wieśniaczy, lali po iego śmierci, urobiły rzekę, która iego imię nosi.

PROGNE, PHILOMELA
I TEREUSZ.

Progne zaślubiwszy się z Tereuszem, królem Thracyi, prosiła go, aby się udał do Aten dla sprowadzenia iey siostry Philomeli. Tereusz rozkochawszy się w tey młodey księżniczce, gwałtu się dopuścił, i ucia-

la langue, il la laissa enfermée dans un vieux château qui était au milieu des bois. Philomèle trouve le moyen de faire savoir sa disgrâce à sa soeur par un canevas, sur lequel elle avait tracé l'histoire de ses malheurs, et qu'elle lui envoya par un de ses gardes.

Progne délivra Philomèle de sa prison, et la conduisit à la cour de Térée. Pendant qu'elle roulait dans sa tête mille projets de vengeance, son fils Itys étant entré dans l'appartement où elle était, elle lui coupa la gorge, et le fit servir à son mari dans le festin, qu'elle lui donna. Philomèle, changée en rossignol, s'envola dans les bois; Progne, devenue hirondelle, s'arrêta sur le toit du palais. Leurs plumes, teintes d'une couleur qui ressemble à du sang, conservent encore les marques de leur

wszy iey język, kazał ją w starym zamknąć zamczysku w pośród lasów. Philomela znalazła sposób uwiadomić o swym uieszczeniu siostrę, przez sztukę płótna, na którym iey wyraziła historią swej doli, i przez iednego z swych stróżów odesłała.

Progne uwolniła z więzienia Philomelę, i przywiodła ją na dwór Tereusza. Gdy tysiąc układow zemsty w myśli się iey snuło, syn Tereusza Itys do iey wszedł pokoju, gdzie się znajdowała; przerznęła mu gardło, i zastawiła nim stół mężowi swemu, w czasie uczyty, która mu sprawiła. Philomela zamieniona w słowika w las odleciała. Progne zostawszy iaskółką, pozostała na dachu palacu. Ich pióra mają kolor, który do krwi iest podobny, zachowują ieszcze znaki ich okrucieństwa. Tereusz w najwyższym

cruauté. Térée, dans l'excès de la plus vive douleur, et souhaitant avec passion de pouvoir se venger, fut changé en oiseau. Sa tête parut avec une crête, qui avait la forme d'un casque, et sa bouche devint un bec semblable à une javeline. Cet oiseau ainsi armé se nomme huppe.

MYRMIDONS.

Eaque ayant représenté à Jupiter, son père, que ses états étaient dépeuplés par une horrible contagion, le père des Dieux, pour repeupler le royaume de son fils, métamorphosa en hommes les fourmis, qui étaient dans le creux d'un vieux chêne. Ces hommes nouveaux furent appelés Myrmidons, du nom que les

bez umiarkowania żalu, i w zapaleniu pragnąc znaleźć sposob zemsty, przemieniony został w ptaka. — Głowa jego okazała się w czubie, który miał kształt chelma, a usta jego zamieniły się w dziub do włóczni podobny. Ptak w ten sposób uzbroiony nazywa się dudek.

MYRMIDONOWIE.

Eak przełożywszy Jowiszowi, oycu swemu, iż państwa jego przez okropną zarazę wyplemione zostały, oyciec bogów, aby na nowo zaludnić królestwo syna, mrówki, co były w dziurze wyprochniałego dęba, przemienił w ludzi. Ten nowy człowieka rodzaj nazwany był Myrmidony, od imienia,

Grecs donnent à ces petits animaux;
car ils les nomment *Myrmeces*.

NISUS ET SCYLLA.

Minos ayant assiégé Mégare dont la destinée était attachée à un cheveu rouge, que Nisus qui en était roi portait dans sa chevelure; Scylla, sa fille, amoureuse de Minos, coupa ce cheveu fatal, pour le lui donner. Le roi de Crète, profitant de cette trahison, se rendit maître de Mégare, et marqua beaucoup de mépris pour cette perfide princesse. Celle-ci désespérée se jette dans la mer pour suivre le vaisseau qui portait Minos. Nisus, qui avait été déjà changé en épervier, l'ayant aperçue, fondit sur elle, pour la déchirer à coup de

które Grecy tym małym zwierzętom
dają; zowią je howiem *Myrmekes*.

NISUS I SCYLLA.

Minos trzymając w obleżeniu Megarę, ktorey przeznaczenie zawisło od iednego włosa czerwonego, który Nisus król miasta, miał w włosach na głowie. Scylla, córka iego rozkochana w Minosie ucieła ten włos fatalny, aby go polubieńcowi oddała. Król Kreteyski pożytkując z tey zdrady, dobył Megary, i wiele wzgardy dla tey zdradzieckiey okazał księżniczki. Ta zrospaczona rzuca się w morze, aby ścigala okręt, na którym był Minos. Nisus, który już był zamieniony w krogulca, postrzegłszy ją, spadł na

bec. La peur lui ayant fait lâcher prise, elle fut métamorphosée en alouette.

P Y G M A L I O N .

Pygmalion, célèbre statuaire, voyant l'impudicité des Propétides, en conçut un si grand mépris pour toutes les femmes, qu'il prit la résolution de ne se marier jamais. Cependant il devint amoureux d'une statue, qu'il avait faite, et par les prières, qu'il fit à Vénus, cette statue fut animée. Il l'épousa et en eut un fils appelé Paphus, dont l'île de Chypre a pris son nom.

---

nia, aby ia rozszarpał dziobem. Z strachu upuścił swą zdobycz, a w tym ona została przemieniona w skowronka.

P Y G M A L I O N .

Pygmalion sławny sznycarz, Prope-tyd bezwstydu będąc świadkiem, taką ztąd wżgardę dla płci wszystkiej powziął, iż przedsięwziął nigdy się nie żenić. Z tym wszystkim pokochał się był w iednym posągu, który był zrobił, i przez modły do Wenery czynione, statua ta została ożywiona. Ożenił się z nią Pygmalion, i miał z niej iednego syna nazwanego Pafus, od którego wyspa Cypr wzięła nazwisko.

A D O N I S.

Adonis était si beau, que l'envie elle-même aurait été forcée de l'aimer. Vénus en devint amoureuse au point qu'elle le suivait par-tout dans les bois et au travers des rochers. Après l'avoir un jour vivement exhorté d'éviter la chasse aux bêtes féroces, elle s'éloigna de lui, pour aller revoir l'île de Chypre. Adonis fut à peine seul, qu'il partit pour la chasse, et blessa un énorme sanglier. Cet animal furieux poursuit Adonis, lui enfonce ses défenses dans le côté, et le renverse mourant sur la poussière. Vénus, rappelée par ses cris, le trouva baigné dans son sang, et près d'expirer; elle le changea en anémone.

A D O N I S.

Adonis tak był piękny, iż zazdrość nawet byłaby przymuszona go kochać. Wenus tak się w nim rozkochała: iż towarzyszyła mu wszędzie przez puszcze i skały. Razu iednego, żywe mu dawszy napomnienia, aby się łowów na zwierzęta krwawe wystrzegał, oddaliła się od niego dla widzenia wyspy Cypru. Załedwo Adonis sam się znalazł, poszedł na łowy i ogromnego zranił odyńca. Zwierz ten roziszczony ścigał Adonisa, kły mu swoje pomiędzy żebra zapuścił, i umierającego na ziemię obalił. Wenus krzykiem iego do powrotu zwołana, znalazła go we krwi zanurzonym, i już blisko skonania; zamieniła go w kwiat Anemon.

Adonis fut mis au rang des Dieux. Son culte commença dans la Phénicie, où il avait régné, et se répandit bientôt dans les pays voisins. Sa fête durait huit jours. Alors toutes les villes prenaient le deuil et donnaient des marques publiques d'affliction. On n'entendait de tous côtés que pleurs et gémissements. Les femmes, qui étaient les ministres de ce culte, couraient les rues, la tête rasée, en se frappant la poitrine.

LES CYCLOPES, GALATÉE ET ACIS.

Les Cyclopes étaient, selon les uns, enfants du Ciel et de la Terre; et selon les autres, ils étaient fils de Neptune et d'Amphitrite. Ces pre-

Adonis był umieszczonym w rząd Bogów. Obrządek dla niego zaczęty w Fenicyi, gdzie panował, wkrótce się po sąsiedzkich rozszerzył państwach. Uroczystość jego trwała dni ośm. Po których wszystkie miasta brały żałobę, i publicznego żalu dawały znaki. Nie słyhać było tylko w wszystkich stroinach płacz i narzekania. Płec żeńska, co w tym obrządku kapłaniła, przebiegała ulice z ogoloną głową, białc się w piersi.

CYKLOPOWIE, GALATEA I ACYS.

Cyklopowie byli podług iednych płodem Nieba i Ziemi, a podług drugich, byli synami Neptuna i Amfitryty. Te pierwsze Sycylii mieszkańce z Le-

miers habitants de la Sicile avec les Lestrigons étaient brutaux, féroces et ennemis de toute société. On les nommait Cyclopes, à cause d'un oeil rond qu'ils avaient au milieu du front. On les a dit ouvriers de Vulcain, parce qu'ils habitaient près du mont Etna, où ce Dieu avait ses principales forges; et le bruit, que les feux souterrains font, dans l'intérieur de cette montagne, s'attribuait aux coups redoublés que les Cyclopes donnaient sur leurs enclumes. Ils furent employés à forger les foudres, dont Jupiter se servit pour combattre les Géants.

Le plus célèbre d'entre les Cyclopes s'appelait Polyphème; il avait sur les autres Cyclopes un empire absolu; et les anciens poètes l'ont représenté comme un Géant d'une taille énorme, mais plus monstrueux en-

strygonami byli dzicy, okrutni, i nieprzyjaciele wszelkiego towarzystwa. Nazywano ich Cyklopami z przyczyny okrągłego oka, które na środku czoła mieli. Nazywano ich czeladnikami Wulkanu, gdyż przy Etnie mieszkali. gdzie ten Bóg najgłośniejsze swoje miał kuźnie; a loskot, który podziemne sprawia ognie, przyznawany był powtarzanym razem, przez Cyklopów na kowadłach czynionym. Oni byli używani do kucia piorunów, których Jowisz na porażenie Olbrzymów użył.

Najsławniejszy z pomiędzy Cyklopów nazywał się Polyfemus; przy nim było samowładne panowanie nad drugimi Cyklopami. Starożytni poeci wyobrażali go, iako olbrzyma niezmierny wysokości, ale który przez

core par ses moeurs et par sa cruauté, que par sa taille. Cependant il s'était laissé séduire par les charmes d'une Nymphe de la mer, appelée Galatee, qu'il s'efforça en vain de flechir, en jouant d'un flageolet, composé de sept tuyaux d'inégale longueur. Il avait pour rival un jeune prince, nommé Acis. Il l'accabla sous un rocher qu'il avait déraciné. Les Dieux transformèrent ce malheureux amant en un fleuve de son nom, et qui eut sa source dans le mont Etna; Galatee se jeta dans la mer, et fut rejoindre les Danaïdes, ses soeurs.

Fin de la Mythologie.

swe obyczaje i okrucieństwo, większa był ieszcze iak przez swój wzrost potworą. Z tym wszystkim dał się uwieść powabom nimfy iedney morskiej, nazwaney Galatea, którą na próżno silił się dla siebie skłonić, przygrywiając na piszczalce, urobioney z siedmiu rur nierówney długości. Miał za rywala młodego księcia nazwanego Acys. Zabił go był skałą, którą z korzeniem wyrwał. Bogowie tego nieszczęśliwego kochanka przemienili w rzekę iego imienia, która swe źródło w górze Etnie miała. Galatea rzuciła się w morze, i złączyła się z swemi siostrami Danaidami.

Koniec Mitologii.

TABLE

DES MATIERES.

Origine de la Mythologie et des Métamorphoses, page 2
Des champs Eliséens et du Tartare, 20

PREMIERE PARTIE.

Des grandes Divinités.

Titan et Saturne,	30
Cybèle,	42
Cérès,	48
Jupiter,	58
Junon,	70
Apollon,	78
Diane,	94
Minerve,	100
Les Muses,	108
Thémis,	110
La Renommée,	112
La Fortune,	114
Mars,	ibid.
Vénus,	120
Neptune,	132

REIESTR RZECZY.

O początku mitologii i przemienieniach pag. 3

O polach Elizeyskich i Tartarze 21

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Bostwa wielkie.

Tytan i Saturn	31
Cybella	43
Ceres	49
Jowisz	59
Juno	71
Apollo	79
Dyana	95
Minerwa	101
Muzy	109
Themis	111
Fama czyli sława	113
Fortuna	115
Mars	ibid.
Wenus	121
Neptun	133

Pluton,	142
Proserpine,	146
Cupidon,	150
Latone,	154
Plutus,	160
Hébé,	162
Vulcain,	164

SECONDE PARTIE.

Des demi-Dieux, des Héros et de quelques Hommes célèbres.

Hyménée,	172
Pan,	178
Faune et les Satyres,	182
Les Nymphes,	186
Les Tritons,	188
Protée,	190
Eole et les Vents,	ibid.
Flore,	192
Pales,	194
Les Harpies,	196
Les Syrénes,	198
Phaéton,	200
Les Dieux Lares ou Pénates,	204
Priape,	208

Pluton	143
Prozerpina	147
Kupido	151
Latona	155
Plutus	161
Heba	163
Wulkan	165

CZĘŚĆ DRUGA.

Pół-Bożkowie, Bohatyrowie, i niektórzy Ludzie sławni.

Hymen	173
Pan	179
Faun i Satyry	183
Nimfy	187
Trytony	189
Proteusz	191
Eol i Wiatry	ibid.
Flora	193
Pales	195
Harpie	197
Syreny	199
Phaeton	201
Bożki domowe czyli Penatowie	205
Priap	209

Bacchus,	212
Mercure,	218
Persée,	224
Hercule,	246
Thésée,	266
Castor et Pollux,	276
Jason et les Argonautes,	280
Cadmus,	296
Euridice et Orphée,	300
Bellérophon,	304
Sisyphé,	306
Les Danaïdes,	308
Oedipe,	ibid.
Étéocle et Polinice,	320
Tantale,	324
Comus et Momus,	326
La Nuit et Morphée,	ibid.
Harpocrate,	328
Ganymède,	330
La Sibylle de Cumes,	334
Deucalion et Pyrrha,	336
Dédale et Icare,	340
Oreste et Pylade,	344
Guerre de Troie,	346
Ruine de Troie,	354

Bachus	213
Merkuryusz	219
Perseusz	225
Herkules	247
Theseusz	267
Kastor i Pollux	277
Jason i Argonauci	281
Kadmus	267
Eurydyce i Orfeusz	301
Bellerofon	305
Sysyf	307
Danaidy	309
Edyp	ibid.
Eteokles i Polynices	321
Tantalus	325
Komus i Momus	327
Noc i Morfeusz	ibid.
Harpokrat	329
Ganimed	331
Sybylla Kumeyska	335
Deukalion i Pyrrha	337
Dedal i Ikarus	341
Orest i Pylades	345
Woyna Trojańska	347
Zburzenie Troi	355

424 TABLE DES MATIÈRES.

Ulysse,	364
Enée,	376

TROISIÈME PARTIE.

Des Métamorphoses.

Echo,¹	382
Narcisse,	386
Lycaon¹,	388
Daphné,	390
Calisto,	ibid.
Ocyroé,	392
Europe,	ibid.
Actéon,	394
Pyrame et Thisbé,	ibid.
Leucothoé et Clytie,	396
Arachné,	398
Marsyas,	400
Progné, Philomèle et Térée,	ibid.
Myrmidons,	404
Nisus et Scylla,	406
Pygmalion,	408
Adonis,	410
Les Cyclopes, Galatée et Acis,	412

Fin de la Table des Matières.

REIESTR RZECZY. 425

Ulyses	365
Eneaszi	377

CZĘŚC TRZECIA.

Przemienienia.

Echo	383
Narcys	387
Lykaon	389
Dafna	391
Kalista	ibid.
Ocyroa	393
Europa	ibid.
Akteon	395
Pyram i Thisbe	ibid.
Leukothoea i Klytia	397
Arachne	399
Marsyas	401
Progne, Philomela i Tereusza	ibid.
Myrmidonowie	405
Nisus i Scylla	407
Pygmalion	409
Adonis	411
Cyklopowie, Galatea i Acys	413

Koniec reiustru rzeczy.

48

150.
43/13/11205

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

5305 S

001-005305-00-0